

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 12, številka 2

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen

JUNIJ 2017

So dnevi, ko se v človeku iskri,
in so dnevi, ko človek omaga od vsakdanjih skrbi.
Toda v skupni navezi še taka zadrega se v uspeh prelevi.
Občankam in občanom ČESTITAMO ob občinskem
prazniku in dnevu državnosti.

župan Marko Bandelli, mag. posl. ved,
podžupan Valter Ščuka,
člani občinskega sveta in delavci občinske uprave

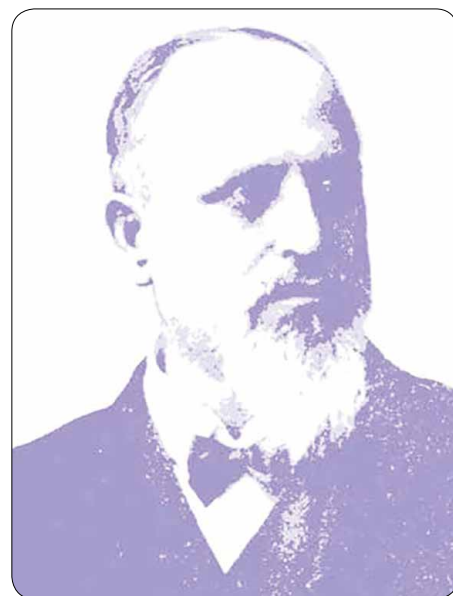
Em. izred. univ. prof. mag. dr. Ludvik Karničar – dobitnik 17. Štrekljeve nagrade

Ludvik Karničar, rojen leta 1949, je po opravljeni maturi na Slovenski gimnaziji v Celovcu študiral ruščino, španščino in vzhodnoevropsko zgodovino na Univerzi v Gradcu. Izpopolnjeval se je v Moskvi, Ljubljani in v Zadru. Doktoriral je leta 1979 z disertacijo o obirskem narečju na Koroškem. Leta 1986 je to pomembno pionirsko delo o značilnostih narečja na Obirskem in v sosednjih Selah in Kortah izšlo v knjižni obliki. Zaposlil se je na Inštitutu za slavistiko Univerze v Gradcu, kjer se je posebej posvetil dokumentaciji koroških narečij. Bil je zaslužen sodelavec pri projektu Leksikalna inventarizacija slovenskega ljudskega jezika na Koroškem, ki je od začetka 80. let 20. stoletja potekal na Inštitutu za slavistiko Univerze v Gradcu. V letih 1982–2012 je izšlo sedem knjig v seriji *Tezaver slovenskega ljudskega jezika na Koroškem*; izdajatelja prvih šestih knjig sta njegova mentorja dr. Stanislav Hafner in dr. Erik Prunč, izdajatelj sedmega zvezka pa je Ludvik Karničar. Objavil je vrsto prispevkov o obirskem narečju, o koroških narečjih in narečnih značilnostih ter pomemben prispevek o narečjih kot mostu do slovenskega knjižnega jezika. Posvetil se je tudi zgodovini slovenistike/slavistike v Gradcu, predvsem njenemu začetniku Janezu Nepomuku Primicu. Leta 2011 je organiziral tudi posvet na temo 200 let najstarejše stolice za slovenščino. V sodelovanju z Občino Komen si je prizadeval za

cenjen kot izvrsten predavatelj na graški univerzi in na koroških kulturno-izobraževalnih prireditvah. Kot izjemen govornik in retorik z umom, srcem in obilico humora občinstvu približuje in približa vse odenke lepote slovenskega jezika.

Povzeto po utemeljitvi Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik in Kršćanske kulturne zveze

nov Štrekljev nagrobni kamen na pokopališču župnije sv. Lenarta v Gradcu, ki so ga blagoslovili leta 2014 ob 155-letnici rojstva dr. Karla Štreklja. Ob 100-letnici Štrekljeve smrti leta 2012 je organiziral akademijo v spomin na jezikoslovca in zbiratelja ljudskih pesmi. Kot dolgoletni prevajalec je bil graditelj mostov med nemško in slovensko govorečim prostorom. Skupaj z dr. Pavlom Apovnikom je izdal slovar pravnega in ekonomskega jezika. Odličnemu posluhu za narečja botruje njegova glasbena,

predvsem pevska nadarjenost, zato se ob petju posveča tudi edicijam slovenskih pesmi. Od leta 1990 skupaj z Engelbertom Logarjem izdaja serijo *Pesmi in glasba z južne Koroške*. Do leta 2016 je v seriji izšlo 43 zvezkov.

Ludvik Karničar je

Čestitamo dobitniku 17. Štrekljeve nagrade za dosežke na področju zbiranja in ohranjanja ljudskega izročila, em. izred. univ. prof. mag. dr. Ludviku Karničarju.

Burja

Novi izzivi, nove poti

Bralci in bralke Burje, tokrat vas iz uvodnika pozdravljam nova urednica glasila. V obdobju, ko zaključujem s študijem in se počasi prebijam skozi pisanje diplomske naloge, sem se odločila sprejeti delo, za katerega vem, da ne bo lahko, a hkrati verjamem, da mi bo prineslo veliko novih izkušenj in poznanstev ter zanimivih in lepih trenutkov.

Najprej bi se rada zahvalila Mariji Umek, ki je pred mano vestno in uspešno usmerjala Burjo, za vse spodbudne besede in modre nasvete, ki mi jih je potrpežljivo in z veseljem delila. Zahvala gre tudi ostalim članicam uredniškega odbora. Besede in nasveti ljudi, ki imajo za seboj že mnogo izkušenj, so nam mladim, ki svoje šele dobro zbiramo in nabiramo, v veliko pomoč in oporo, zato res hvala za vse.

Pred nami je poletje, ki se zdi idealen čas za to, da se odpočijemo in napolnimo baterije za nove podvige. Napolnjeni s svežo energijo se bomo gotovo lažje lotevali novih izzivov in se upali podati na nove poti.

Bralcem in bralkam glasila želim, da bi bilo njihovo poletje polno lepih in sončnih dni ter da bi v vsakem trenutku neizmerno uživali.

Heidi Vrčon
odgovorna urednica

Dragi prijatelji!

Kot veste, je dobila naša Burja novo urednico in pred nedavnim smo se sestale članice uredniškega odbora in spoznale Heidi Vrčon.

Že za prvič nam je pripravila kar nekaj vprašanj in tem za razmislek. Marsikaj smo dorekle o prihodnjem delu, a nikakor nismo mogle mimo tega, kako je to in ono naredila dosedanja urednica Marija Umek. Vemo, da je pogosto, kljub svoji obremenjenosti, marsikaj naredila sama in brez odvečnih besed, da je glasilo prišlo pravočasno v naše nabiralnike. Svoje delo je opravljala vestno in odgovorno.

Članice uredniškega odbora se ji prisrčno zahvaljujemo za njen trud in hkrati za njen lep in prisrčen odnos. Lepo je bilo sodelovati z njo, tako kot je vedno lepo priti k njej v našo in »njeno« knjižnico.

Želimo ji veliko uspeha in lepih uric med knjigami, naši novi urednici pa dovolj mladostne energije, idej in veselja pri urejanju Burje.

Pa naj zapiha čez Kras!

Članice uredniškega odbora Občinskega glasila Burja

Glasilo Občine Komen
Letnik 12, številka 2, JUNIJ 2017

Burja

Izdajatelj:

Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen

Telefon: 05 7310 450, Fax: 05 7310 460

Spletna stran: www.komen.si

e-pošta: burja@komen.si

Naklada: 1.420 izvodov

Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.

Odgovorna urednica: Heidi Vrčon

Uredniški odbor: Tanja Bratina Grmek (pomočnica odg. urednice), Ana

Godnik, Katjuša Rina Trampuž in mag. Andreja Štok

Lektoriranje: Barbara Jejčič

Priprava in tisk: Tiskarna Mljač d.o.o., Ulica Istrskega odreda 2c, 6215 Divača
Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: burja@komen.si, najpozneje do 25. 8. 2017. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno, ne bodo vključeni v septembrsko številko! K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji.

Vabimo tudi vse fotografе ali fotografе kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.

Naslednja številka občinskega glasila izide SEPTEMBRA 2017.

Avtorica fotografije na naslovnici: Ivana Žigon

Novice iz občinske uprave

Ureditev okolice Fabianijevega čebelnjaka

V maju mesecu je občina zaključila z urejanjem okolice Fabianijevega čebelnjaka. Parcela pod Kobdilijskim stolpom, kjer je obnovljeni čebelnjak nameščen, je bila dolga leta delno zanemarjena in nekako pozabljena. V letu 2014 je bil izveden prenos lastništva Ferrarijevega vrta iz Ministrstva za kulturo RS na Občino Komen. Tako je občina prevzela v upravljanje tudi to zemljišče, ki sodi v sklop parcel Ferrarijevega vrta. Parcelo smo očistili, izvedena so bila zahtevna zemeljska dela. Podporna zidova spodnje in zgornje terase sta bila skoraj v celoti porušena. V soglasju z Zavodom za varstvo kulturne dediščine iz Nove Gorice smo se odločili, da popravimo oz. ponovno zgradimo zgornji podporni zid. Ta je sedaj dokončan. Njegov

kamniti izgled vrača parceli prvotno podobo in zaokroža košček vrta pod Kobdilijskim stolpom.

Teraso ob čebelnjaku smo zasadili z medovitimi rastlinami in jih opremili z označevalnimi tablicami. Rastline bodo že v prihodnjih letih dosegle polno rast in razcvet ter nudile medicino in cvetni prah bližnjim čebelarjem.

Obnovljeni čebelnjak in medovite rastline okrog njega so zaključena podoba in vzorčen primer ravnanja s čebelarji in okoljem. Hkrati to pomeni lep doprinos kraški in slovenski kulturni krajini.

Besedilo: Tanja Saražin Strnad

Vzdrževanje Ferrarijevega vrta v letu 2017

Ferrarijev vrt je Občina Komen dobila v ponovno upravljanje januarja 2014. Od sredine devetdesetih let je zanj skrbelo Ministrstvo za kulturo RS, ki je koncesijo za urejanje podelilo Arboretumu Volčji Potok. Lahko se upravičeno pohvalimo, da je vrt pod okriljem občine bolje vzdrževan. To nam priznavajo

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05 73 10 450
Fax: 05 73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: obcina@komen.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00
sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05 73 10 141
E-pošta: soou@sezana.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 7.30 do 11.00
sreda od 7.30 do 11.00 in od 12.00 do 16.00

Krajevni urad Komen

Telefon: 030 720 220
Uradne ure: vsak četrty torek v mesecu od 8.00 do 11.00 in od 12.00 do 14.00,
Za nujne primere se obrnite na sedež Upravne enote v Sežani,
tel. št.: 05 73 12 700.

Polijska pisarna Komen

(v prostorih Krajevnega urada Komen, Komen 86)
Telefon: 05 76 68 122
Uradne ure: sreda od 14.00 do 17.00.

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen
Telefon: 05 76 68 580
E-pošta: knjiznica.komen@iol.net
Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18.00
sreda od 8.00 do 14. ure

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05 73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05 73 11 790
Delovni čas: ponedeljek od 12.00 do 19.00 ure
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15. ure
sreda od 9.00 do 18. ure

Zbirni center Komen

torek: od 9. do 13.00
četrtek: od 14. do 17.00
sobota: od 9. do 13.00

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05 30 78 570
Najdba zapuščene (brez skrbnika) ali izgubljene živali

JAVNA BLAGAJNA OBČINE KOMEN obratuje v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., v Komnu 118 c (pri pošti), odprta je od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 16.00.

obiskovalci in stroka.

V občinski upravi smo ponosni na to, da vrt danes izgleda lepši in bolj urejen. Na novo zasajene grede nad bazenom že bohotno cvetijo, lahko se že posladkamo s češnjami. Posajene so nove trte. Pod zgornjo pergolo smo zasadili cel niz vrtnic vzpenjalk, ki bodo sčasoma vrtu vsaj deloma vrnila čar, ki ga je, po pripovedovanju domačinov, nekoč že imel. Še se najdejo koticiki, ki v prihodnjem obdobju zahtevajo temeljito prenovu. S tem mislimo predvsem na strokovno odstranjevanje ukoreninjenih plevelov, preraslega grmovja in rastlin, ki motijo biotsko sestavo. Nekatere so se same razmnožile, druge so v preteklosti posadile neznane roke. Poseben problem v zadnjih letih predstavlja vzdrževanje pušpanove žive meje, ki obdaja precejšnji del vrta in zaokroža Fabianijevo pot. Globalizacija, žal, tudi pušpanu ni prizanesla. Prinesla je bolezni in škodljivce, ki jih ta aristokratski grm prej ni

poznal. Gre za pušpanovo veččo (*Cydalima perspectalis*). Proti gosenicam, ki so vmesna stopnja razvoja omenjenega škodljivca, se borimo redno in upamo, da bomo pušpan uspeli ohraniti, saj je najlepši, ko je popolnoma zdrav in sije v intenzivni zeleni barvi.

V vrt vlagamo veliko truda in tudi proračunskih sredstev, zato nas še toliko bolj prizadene, ko opazimo, da tu pa tam kakšna sadika zmanjka oz. jo je nekdo uničil. Upamo, da bomo ta način obnašanja čim prej prerasli in tako dokazali, da se znamo kulturno obnašati tudi na površinah, ki so javne oz. naše skupne.

Trudimo se, da vrt ohranjamo v njegovi izvirnosti in želimo, da se vsakega obiskovalca dotakne duh sporočilnosti, ki izvirja iz dvajsetih let prejšnjega stoletja, ko je Maks Fabiani vrt zasnoval.

Besedilo: Tanja Saražin Strnad

Gradnja zidu v vasi Škofi

Zaradi neugodnih vremenskih razmer je v zimskih mesecih prišlo do poškodb dela opornega zidu občinske lokalne ceste Brje pri Komnu-Škofi pri vstopu v vas Škofi. Zaradi tega je bila preventivno postavljena delna zapora ceste. Na ogledu stanja je bilo ugotovljeno, da je obstoječi oporni suhozid dotrajan do

te mere, da ga je potrebno obnoviti v celotni dolžini 40 m. Aktivnosti so nemudoma stekle, pridobili smo soglasja lastnikov spodnje ležečih parcel, pripravljena je bila minimalna tehnična dokumentacija s popisom del, pridobili smo ponudbe in izbrali izvajalca. Za izvedbo del je bil izbran Komus, d. o. o., podjetje za komunalne storitve, Jeršice 3, 6230 Postojna. Ponudbena vrednost del znaša 10.370,06 evrov

Z deli je podjetje pričelo v začetku meseca maja. Dela napredujejo skladno s terminskim planom, kar pomeni, da naj bi bila predvidoma zaključena do konca meseca maja.

Dodatno bo v sklopu del urejeno tudi odvodnjavanje ceste, za zajem cestnih meteoritnih vod bo izvedena nova ponikovalnica. Po dokončanju vseh navedenih del je predvidena še ureditev vozišča z asfaltno preplastitvijo v približni dolžini 50 m.

Emil Grmek
Občinska uprava

Zaključuje se 2. faza izgradnje komunalne infrastrukture v starem jedru Štanjela

V maju 2016 je Občina Komen začela z izgradnjo 2. faze komunalne infrastrukture v starem jedru Štanjela, ki vključuje izgradnjo odpadne in padavinske kanalizacije, vodovoda in polaganja cevi ter jaškov za potrebe elektro oskrbe, javne razsvetljave in razdelilnega širokopasovnega omrežja. Po začetnih predhodnih arheoloških raziskavah je izbrani izvajalec gradbenih del Pirnat, d. o. o., (vodoinstalacijska dela je izvedel Kraški vodovod Sežana, d. o. o.) do danes zgradil približno 500 m kanalizacije in 400 m vodovoda. Odslej so vse stavbe v starem jedru priključene oz. opremljene s priključki na javni vodovod in javno kanalizacijo odpadnih voda in padavinskih voda.

V okviru gradbenih del smo ponovno zagotovili tudi prehodnost in prevoznost ene izmed ožjih ulic v starem jedru Štanjela. V ta namen smo postavili nad kaverno iz prve svetovne vojne novo betonsko ploščo in odstranili ostanke vetrolova, ki je doslej zapiral ulico.

Staro jedro Štanjela v prihodnjih letih sicer čaka še celovita ob-

nova javnih površin (tlaki) in javne razsvetljave.

Celoten strošek investicije bo znašal približno 185.000 evrov, od tega smo lani pokrili s 153.000 evrov nepovratnih in povratnih sredstev iz državnega proračuna. Letos pa naj iz istega vira prejeli še preostanek do polne vrednosti investicije.

Občinska uprava

Burja

Podelitev priznanj naj športnicam, športnikom in klubom Krasa in Brkinov za leto 2016

Pred petimi leti je padla odločitev, da se izbor najboljšega športnika občine Sežana razširi na skupno štiri sosednje občine. Športniki Komna, Hrpelj - Kozine, Divače in Sežane so se po štirih letih znova zbrali v Kosovelovem domu, ki je moral zaradi povečane obiska odpreti tudi zgornjo etažo. Najštevilčnejše občinstvo je prvi dokaz, da je bila odločitev izpred petih let tako pravilna, da se ideja dobro razvija, sama prireditve pa pridobiva na veljavi. Tudi letos je komisija izbirala med številnimi prispelimi predlogi, na koncu podelila preko 20 priznanj in plaket, prvič pa razglasila tudi najperspektivnejšega mladega športnika (do 18. leta starosti), ki je postal Domen Makuc. Sin nekdanjega odličnega rokometaša Simona Makuca trenutno nastopa za slovenski najboljši rokometni klub Celje Pivovarno Laško, za katerega nastopa v kadetskem in mladinskem tekmovanju, letos pa, kljub svoji mladosti, igra tudi v članski ekipi. Prireditve je z dvema nastopoma v Pole Dance (ples ob drogu) popestrila inštruktorica vadbe Elena (studio Pole

Dancing Stars), scenografija na odru pa je prikazala ciljno ravnilo tradicionalnega 17. Malega kraškega maratona.

Najboljši klub je postal karate klub Samurai Sežana, ki si je ta naziv prislužil z naslovom absolutnih pokalnih prvakov v JKA karateju v državi. Najboljša športnica za leto 2016 je postala plezalka Mina Markovič, ki je zasedla 3. mesto na svetovnem prvenstvu ter nanizala še številne druge odmevne uvrstitve na mednarodnem področju. Komisija je priznanje za najboljšega športnika podelila nogometašu Mihi Mevlji, ki je v letu 2016 dosegel zadelek za reprezentanco Slovenije in s FC Rostov igral v elitni klubski nogometni ligi prvakov.

Čestitke!

Besedilo: Niko Zadnik, sekretar Športne zveze Občine Sežana
Foto: Tadej Štolfa

Novo športno igrišče pri podružnični šoli v Štanjelu

Potem ko je podjetje Pirnat, d. o. o., že konec lanskega leta na več kot 1.300 m² površine ob podružnični šoli Štanjel zgradilo skupno igrišče za nogomet, košarko, roket in odbojko, je v mesecu maju italijansko podjetje Eco sport Italia, s. r. l., igralno površino opremilo z akrilnim elastičnim premazom. Za razliko od prvotne asfaltne površine je sedaj plastificirana površina mnogo bolj prijazna za uporabnike in zmanjša možnost za manjše poškodbe.

Ob igrišču je urejenih tudi 25 novih parkirnih mest, neposredno ob igralni površini pa je postavljen tudi pitnik, s pomočjo katerega bodo mlajši in starejši športniki lahko pogasili svojo žejo. Končni strošek gradbenih del znaša približno 128.500 evrov. V

ta namen smo prejeli približno 120.000 evrov povratnih in nepovratnih sredstev iz državnega proračuna. Strošek plastifikacije igralne površine pa je nekaj manj kot 24.000 evrov.

Občinska
uprava

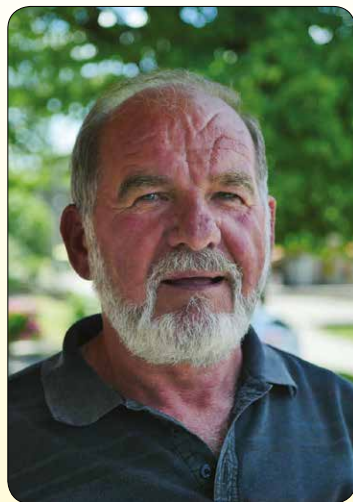
Letošnji občinski nagrajenci

Občinski svet Občine Komen je na 18. redni seji 19. aprila 2017 sprejel sklep, da bodo v letu 2017 prejemniki priznanja Občine Komen Marjan Colja, Ivan Žvokelj in Kulturno umetniško in turistično društvo Kraški slavček Kobjeglava - Tupelče. Prejemnik priznanja častni občan Občine Komen je prof. dr. Maksimilian Fabiani (posthumno).

Priznanje Občine Komen se podeli posamezniku ali skupini za dosežene uspehe v krajšem časovnem obdobju. Priznanje ima pomen pohvale ter je aktualen odziv na dosežke in uspehe na vseh področjih dela.

Marjan Colja trenutno opravlja funkcijo direktorja KZ Vinakras, v katero je vključenih tudi veliko vinogradnikov iz občine Komen. Kmetijska zadruga je pod njegovim vodstvom obnovila številne vinograde v občini. V zasebnem življenju je tudi sam uspešen vinogradnik in vinar. Njegovo življenje v zadnjem času zaznamuje bitka za zaščito imena teran, ki jo vodi kot predsednik Civilne iniciative za zaščito terana PTP.

Ivan Žvokelj je bil 40 let član vaškega odbora, od tega kar 20 let predsednik vaške skupnosti. Ivan Žvokelj je bil dejaven v življenju vaške skupnosti Hruševica – pripomogel je pri izgradnji telefonije v KS Štanjel in strokovno vodil gradbena dela, vodil obnovo pokopališča, pomagal pri obnovi dotrajane strehe vaške cerkve, sodeloval pri postavljanju vodovoda in prenavljanju asfalta po vasi. Nekaj let je bil tudi član amaterske skupine »Klasje«.

KUTD Kraški slavček Kobjeglava - Tupelče je bilo po mnogih letih ponovno ustanovljeno leta 2006 z namenom vzpostavitve organizacije, ki bo pobudnik vaškega dogajanja. V letih delovanja se je društvo izkazalo kot eno izmed najbolj dejavnih društev občine.

Društvo je zaslužno za organizacijo vaškega oratorija, oblikovanje gledališke skupine ter za odmeven skupni projekt »Pot devetih kalov«, ki je plod sodelovanja med AS Kobjeglava, vaško skupnostjo, občino in LAS-om zgornje Vipavske doline in Komenskega Krasa. Vaške poti in kale v okolici društvo vestno

vzdržuje skozi celo leto, ureja ter enkrat letno, na vsakoletnem oktobrskem pohodu, tudi predstavi številnim obiskovalcem. Društvo organizira tudi tradicionalno martinovanje in ocenjevanje vin ter decembrsko žegnanje konj.

Najvišje častno priznanje Občine Komen je »ČASTNI OBČAN«. Naziv se podeli posamezniku, ki je s svojim dolgoletnim delovanjem na znanstvenem, gospodarskem, kulturnem, vzgojno-izobraževalnem, športnem, naravovarstvenem, humanitarinem ali na katerem drugem področju tako prispeval k ugledu in napredku občine, da ima to trajni pomen.

Priznanje Častni občan se podeli **prof. dr. Maksimilianu Fabianiju** zaradi njegovih dosežkov kot tudi pomena njegovega dela za rodni kraj in slovenski narod. Bil je eden najpomembnejših urbanistov svojega časa in v okviru tega naš najpomembnejši arhitekt. Bil je prvi arhitekt z doktoratom na dunajski Politehnik, profesor na dunajski tehnični univerzi, arhitekt in urbanist mednarodne veljave. Umetnosti svetovalec in osebni prijatelj prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Svoje velike arhitekturne in urbanistične zamisli je uresničil na Dunaju, v Ljubljani, v Trstu in drugih evropskih mestih. Leta 1917 je zapustil Dunaj in se vrnil na Kras ter se posvetil reševanju problemov povojne obnove dežele. Predsedoval je obnovitvenemu uradu, izdeloval regulacijske načrte za rekonstrukcijo krajev in vasi na Goriškem in Krasu ter projektiral prenovu v vojni porušeni stavbi. V letih 1935–1945 si je kot župan Štanjela prizadeval vrniti kraju njegov nekdanji pomen. Njegovo najodmevnejše delo tega obdobja je Vila Ferrari skupaj s Ferrarijevim parkom in vodnim sistemom Štanjela. (povzeto po predlogu Zavoda za varstvo kulturne dediščine).

Za posthumno podelitev najvišjega občinskega priznanja je prof. dr. Maksimiliana Fabianija predlagal Zavod Fabiani, predlogu se je kasneje pridružil tudi Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

(povzeto po predlogih za podelitev priznanj)

Ocenjevanje posledic škode aprilske pozebe na območju Občine Komen

Občinska komisija Občine Komen za ocenjevanje škode v kmetijstvu po naravnih nesrečah je dne 18. maja 2017 opravila ogled in ocenitev škode, ki je nastala kot posledica pozebe v aprilu. Ogled je bil opravljen predvsem v naseljih, iz katerih so vaščani poročali oz. prijavili nastalo škodo. Ocenjena škoda po posameznih ogledanih vinogradih v naslednjih naseljih znaša: Brestovica pri Komnu do 100 %, Brje pri Komnu do 70 %, Škribina do 90 %, Coljava do 80 %, Kobjeglava do 90 %, Tupelče do 80 %, Hruševica do 90 % in Kobdilj do 90 %. Dokončna ocena škode bo lahko podana šele pred trgatvijo. Škoda ne bo le na zmanjšanju pridelka, ampak tudi na mladih in rodnih trsih, kjer bo izpad rodnega lesa za naslednje leto in s tem tudi posledice nižjega pridelka v naslednjem letu. Kmetje, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovani iz naslova opravljanja kmetijske de-

javnosti, lahko zaradi elementarne nesreče z vlogo uveljavijo zmanjšanje ali odpis prispevkov v roku 15 dni od nastanka škode na pristojni Finančni urad RS (vloge so dostopne na vseh finančnih uradih in na spletni strani www.fu.gov.si).

Občinska uprava
Foto: Tomaž Benko

Akcija ocenjevanja urejenosti naselji, vrtov oz. okolice hiš na območju Občine Komen v letu 2017

V občini Komen že tretje leto zaporedoma potekajo ogledi naselij v okviru Akcije ocenjevanja urejenosti naselji, vrtov oz. okolice hiš na območju občine Komen.

Petčlanska komisija opravlja ogleds in posameznih domačijv občini Komen in posamezne domačije, ki so jih občani prijavi.

Kategorije, ki jih komisija letos ocenjuje, so:

- A. »Najlepše urejeno naselje/del naselja«
- B. »Najlepša ureditev zunanosti stavb in njihove okolice (vrtovi, dvorišča, rastlinje, celostna ureditev)«.

Letos komisija namenja poseben poudarek tistim naseljem oz. delom naselij, ki so v prejšnjih letih še posebno izstopali/a v negativnem smislu. Marsikje je bila okolica otroških igrišč neurejena, javne površine nepokošene ali celo zasmetene s kosovnimi odpadki. Skratka, pogled na nekatera naselja oz. dele naselij je bil žalosten.

Že prvi opravljeni ogledi v letošnjem maju dajo slutiti, da se je stanje marsikje izboljšalo. Člani komisije so podali pobudo, da občina z njihovo strokovno pomočjo še v letošnjem letu pripravi zgibanko, ki bo na osnovi opravljenih ogledov vsebovala primere dobrih in slabih praks ter priporočila občanom, kako poskrbeti za lepše in bolj urejeno okolje. Čisto in urejeno oko-

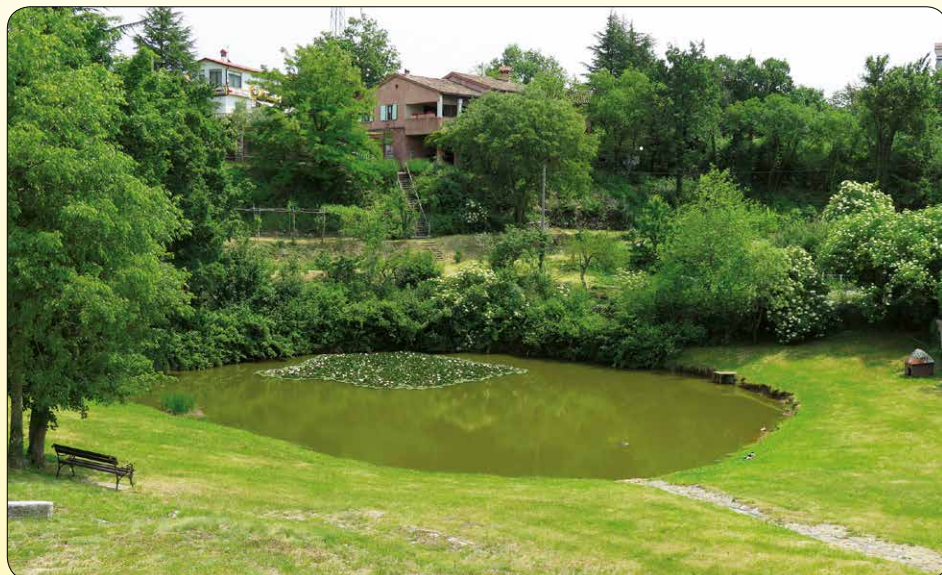
lje namreč znatno prispeva h kakovosti življenja nas, domačinov. Vtis urejenih vasi in prijaznih ljudi pa ostane tudi vsakemu naključnemu obiskovalcu. Teh pa je na našem lepem Krasu vedno več in vedno bolj od daleč prihajajo. Tak je današnji turizem in na tem moramo graditi.

Pot je člane komisije zanesla tudi v res lepo urejen mali zaselek na robu občine Komen. Tu smo se srečali z domačinko, katera nas je pozdravila takole:

»Dobrodošli. Nam je tukaj lepo in upamo, da je vsem, ki pridejo k nam, tudi tako lepo«.

Z nekaj besedami je gospa povedala vse.

Besedilo: Tanja Saražin Strnad

Ocenjevanje vin in izbor županovega vina na območju Občine Komen v letu 2017

V sredo, 17. maja 2017, je v Špacapanovi hiši v Komnu potekalo ocenjevanje vin na območju Občine Komen, ki so ga izvedli Društvo vinogradnikov in vinarjev Krasa, KGZ Nova Gorica, Zavod Komenski Kras in Občina Komen. Na ocenjevanje je prispelo 47 vzorcev, od tega 15 belih in 23 rdečih vin ter 9 penin. Komisija, katero so sestavljali predsednica Tamara Rusjan in člani dr. Miran Vodopivec, Dušan Plesničar, Mojca Mavrič Štrukelj, dr. Ivan Žezlina, Ivo Kobal in Majda Brdnik, je kar 89,4 % vzorcev ocenila z oceno 16,1 in več, kar pomeni, da velika večina vzorcev dosega kakovostni razred vin. Pridelovalci najboljše ocenjenih belih vin, Terana PTP, ostalih rdečih in penečih vin bodo razglašeni na Slavnosti seji Občinskega sveta Občine Komen, ki bo predvidoma 23. junija 2017. Na slavnostni seji bo prav tako razglašen pridelovalec vzorca vina, ki je bil izbran za županovo vino 2017. Županovo vino je bilo izbrano na podlagi dobljene

ocene vzorca na ocenjevanju vin in pridelovalčevega izpolnjevanja dodatnih pogojev (navedeni so bili na letakih, ki so bili razposlani po gospodinjstvih občine Komen pred ocenjevanjem in na spletni strani Občine Komen).

Občinska uprava
Foto: Tomaž Benko

Poletna avtobusna povezava med dvema gradovoma

Kot že vrsto let zapored bo med poletnimi konci tedna ter ob praznikih v času šolskih počitnic vzpostavljena avtobusna povezava med dvema gradovoma, Štanjelom in Devinom, in sicer od sobote, 24. junija 2017, dalje. Občini Komen in Devin-Nabrežina bosta omogočili, da bodo turisti in občani obeh občin po ugodni ceni spoznavali znamenitosti Komenskega in Tržaškega Krasa, njuno naravno in kulturno dediščino. Obiskovalci Štanjela bodo lahko po znižani ceni obiskali Galerijo Lojzeta Spacala in staro romansko Kraško hišo, v kateri se nahaja etnološka zbirka kraških pripomočkov. Možen bo tudi ogled in spoznavanje ostalih vasi Komenskega Krasa, ki s svojo značilno kraško arhitekturo ponujajo marsikaj zanimivega. Želimo si, da bi se ljudje tega povezovanja čim bolj posluževali in da bi se vedno več obiskovalcev odločilo za tovrsten način obiska in raziskovanja Krasa. Cenik poletnega avtobusnega prevoza bo dostopen na spletni strani: www.stanjel.eu.

»Med Krasom in morjem«
»Dal Carro al mare«
»From the Karst to the Sea«

POLETNA AVTOBUSNA POVEZAVA
LINEA STAGIONALE ESTIVA
SUMMER BUS CONNECTION

(Štanjel - Baia di Sirtiena / Seljanski zasel - Duino / Devin)

Javni zavod Komenski Kras

Prenovljen vhodni prostor Spacalove galerije

Pomladanski čas je ugoden za čiščenje, za spremembe in prenovu, kar smo izkoristili tudi v Javnem zavodu Komenski Kras. V aprilu in maju smo vse svoje sile namenili nujni reorganizaciji prostorov v Štanjelu z željo, da bodo bolj prijazni do gostov, pa tudi tistih, ki v njih delajo.

Ob otvoritvi premeščene osrednje štanjelske informacijske točke in nove razstave o čebelah je potrebno poudariti, da je sedež zavoda resda v Štanjelu - Štanjel je zagotovo tisti prepoznavni magnet, ki privablja vedno več obiskovalcev z vseh koncev

sveta, zato je bila prva skrb usmerjena v izboljšanje ponudbe prav tukaj, vendar z jasnim ciljem, da se tok gostov usmerja po celotnem Komenskem Krasu, ki ima odlične gostinske in vinarske ponudbe, kolesarske in pohodne poti, znamenitosti, različne vaške pobude, lepoto narave, vse, kar naše okolje lahko ponudi.

Informacijska točka je tisti ključni stik med obiskovalcem in ponudbo kraja. Od te točke in ljudi, ki v njej delajo, je odvisno, ali se bo obiskovalec takoj počutil dobrodošel in ali bo seznanjen

z vsem, kar mu okolica zanimivega ponuja. Analiza obiska zgornjega TIC-a je pokazala, da je prostor preveč oddaljen, težko dostopen za starejše, invalide in da je zato le delno opravljal svojo nalogo. Selitev na novo lokacijo v predverju Spacalove galerije bo zagotovo prinesla poživitev, novost pa je tudi trgovinica, v kateri je na voljo že kar nekaj domačih izdelkov in pridelkov.

V začetnih mesecih svojega okrepljenega delovanja se zavod vedno bolj vzpostavlja kot prepoznaven sogovornik z državnimi institucijami, odgovornimi za kulturno dediščino in turizem. Ravno zdaj je čas za oblikovanje novih strategij. S svojimi predlogi smo se dejavno vključili v načrtovanje in začeli ponudbo Komenskega Krasa spet bolj odločno postavljati na slovenski zemljevid. Naslednje leto je evropsko leto kulturne dediščine, Slovenska turistična organizacija bo v naslednjem obdobju okrepljeno promovirala in spodbujala prav kulturni turizem, tako da bodo priložnosti v tej smeri obetavne.

Povezovalno vlogo skušamo opravljati tudi kot koordinator med vsemi potenciali tega prostora na področju kulture in turizma, v skupnih presečiščih tudi kmetijstva, športa in morda še kakšne dejavnosti, z vsemi organizacijami, podjetniki, društvi in posamezniki, ki so vložili že veliko truda, sinergija med njimi pa bo prinesla tisto, kar si najbolj želimo, da se odpirajo možnosti za kvalitetno in ustvarjalno preživetje, nova delovna mesta in dober občutek, da imamo vpliv na oblikovanje skupne vizije bivanja. Zato želimo biti čim bolj odprti za vse zanimive pobude, seveda v mejah zmogljivosti naše majhne ekipe.

1. nadstropje Galerije Lojzeta Spacal je letos v znamenju čebel,

kar pa ne pomeni, da je dragocena zapuščina Lojzeta Spacala potisnjena v ozadje. Ravno nasprotno, saj bomo naslednje leto praznovali 30-letnico odprtja te galerije in ob tej priložnosti načrtujemo skupaj z Martinom Spacalom, vnukom Lojzeta Spacala, močnejšo likovno razstavo ter povrnitev ugleda, ki ga je galerija v preteklosti že imela na državni ravni. Ob potrebni skrbi se lahko ponovno vzpostavi kot eno izmed osrednjih likovnih prizorišč v celotni kraški regiji.

Besedilo: Polona Abram, direktorica Javnega zavoda
Komenski Kras

Foto: Bogdan Macarol

Pomembni sklepi in splošni akti, sprejeti na sejah občinskega sveta Občine Komen

16. redna seja, 22. februar 2017

- Sklep o sprejemu Odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o prazniku in o priznanjih Občine Komen
- Sklep o imenovanju predstavnikov ustanoviteljice v svet javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Antona Šibelja - Stjenka Komen
- Sklep o soglasju k imenovanju Ane Kobal, mag. farm., za direktorico javnega zavoda Kraške lekarne Ilirska Bistrica
- Sklep o soglasju k imenovanju Blaža Turka za direktorja Zavoda za gasilno in reševalno službo Sežana
- Sklep o ugotovitvi prenehanja mandata odgovorne urednice javnega glasila Občine Komen ter o imenovanju nove odgovorne urednice javnega glasila
- Sklep o soglasju k imenovanju Polonce Abram za direktorico Javnega zavoda Komenski Kras
- Sklep o seznanitvi s Poročilom o delu in porabi sredstev Nadzornega odbora Občine Komen v letu 2016 in Planom dela nadzornega odbora za leto 2017
- Sklep o seznanitvi s projektno dokumentacijo za izgradnjo Malega trga v Komnu ter podporo k nadaljevanju postopka pridobitve gradbenega dovoljenja za izgradnjo le-tega

17. redna seja, 22. marec 2017

- Sklep o seznanitvi z letnim poročilom o izvedenih ukrepih iz akcijskega načrta lokalnega energetskega koncepta in nji-

hovih učinkih za leto 2016

- Sklep o oceni izvajanja Občinskega programa varnosti v skladu s programskimi izhodišči in smernicami
- Sklep o seznanitvi z letnim poročilom Zavoda za gasilno in reševalno službo Sežana za 2016
- Sklep o seznanitvi z letnim poročilom javnega zavoda Kraške lekarne Ilirska Bistrica za 2016
- Sklep o seznanitvi z letnim poročilom javnega zavoda Zdravstveni dom Sežana za 2016
- Sklep o sprejemu Pravilnika o spremembah Pravilnika o spodbujanju zaposlovanja v Občini Komen

18. redna seja, 19. april 2017

- Sklep o seznanitvi z letnim poročilom koncesionarja Komunalno stanovanjsko podjetje, d. d., Partizanska cesta 2, 6210 Sežana, o poslovanju in izvajanju gospodarske javne službe »zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov« v občini Komen za leto 2016
- Sklep o seznanitvi z letnim poročilom koncesionarja Komunalno stanovanjsko podjetje, d. d., Partizanska cesta 2, 6210 Sežana, o izvajanju gospodarske javne službe »urejanje in vzdrževanje pokopališč« v občini Komen za leto 2016
- Sklep o seznanitvi z letnim poročilom Vrtca Sežana za leto 2016
- Sklep o seznanitvi z letnim poročilom Osnovne šole Antona Šibelja - Stjenka Komen za leto 2016

- Sklep o izdaji soglasja k razporeditvi dela presežka prihodkov nad odhodki javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Antona Šibelja - Stjenka Komen v letu 2017
- Sklep o razveljavitvi Odloka o ustanovitvi in delovanju Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Komen
- Sklep o sprejemu Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi Javnega zavoda Komenski Kras
- Sklep o sprejemu Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Zavod za gasilno in reševalno službo Sežana
- Sklep o sprejemu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah občinskega sveta ter članov drugih občinskih organov ter o

povračilih stroškov

- Sklep o podelitvi občinskih priznanj
- Sklep o sprejemu Navodila za predstavnike Občine Komen v organih upravljanja javnih zavodov
- Sklep o izdaji soglasja za najem dolgoročnega kredita javnemu podjetju Kraški vodovod Sežana, d. o. o., za delno poplačilo obveznosti za nabavo posebnega vozila za potrebe odvajanja in čiščenja odpadnih vod
- Sklep o sprejemu zaključnega računa proračuna Občine Komen za leto 2016

Javna blagajna Občine Komen

Občani ste javno blagajno, ki je pričela z delovanjem 1. junija 2015, zelo dobro sprejeli. Od pričetka delovanja je bilo iz meseca v mesec zaznati povečanje števila vplačanih plačilnih nalogov. V povprečju je mesečno plačanih nekaj čez 230 plačilnih nalogov. V slabih dveh letih delovanja je bilo na okencu javne blagajne plačanih 5.700 plačilnih nalogov. Občina Komen je za delovanje javne blagajne iz proračuna v dveh letih namenila 1.650 evrov. V poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., ki se nahaja v Komnu 118c (pri pošti), lahko od ponedeljka do petka med 8. in

12. uro ter med 13. in 16. uro občani s stalnim bivališčem v na območju Občine Komen brez provizije gotovinsko plačujete plačilne naloge javnih zavodov, ki delujejo na območju Občine Komen (Osnovna šola Komen, Vrtec Sežana), Občine Komen, Medobčinskega inšpektorata in redarstva, Javnega podjetja Kraški vodovod Sežana, d. o. o., in Komunalno stanovanjskega podjetja Sežana, d. d.

Andreja Kočever

Projekti participatornega proračuna

V proračunu Občine Komen za leto 2017 je za izvedbo projektov participatornega proračuna, ki zajemajo ureditvena dela po vaških skupnostih, zagotovljenih skupno 60.000 evrov. V okviru teh sredstev bo v letošnjem letu uresničenih 11 projektov, in sicer:

- Izvedba makadamskega parkirišča v Gorjanskem, zagotovljenih 5.790 evrov,
- Ureditev okolice vaškega vodnjaka v Brjah pri Komnu, zagotovljenih 4.200 evrov,
- Izvedba športnega igrišča v vasi Sveto, zagotovljenih 5.900 evrov,
- Ureditev namakalnega sistema za nogometno igrišče v Komnu, zagotovljenih 6.000 evrov,
- Izvedba avtobusne čakalnice v vasi Lukovec, zagotovljenih 5.000 evrov,
- Ureditev vaškega trga v Zagrajcu, zagotovljenih 5.930 evrov,
- Ureditev ekološkega otoka in okolice v Hruševici, zagotovljenih 4.660 evrov,
- Ureditev odvodnjavanja ceste v vasi Tupelče, zagotovljenih 6.000 evrov,
- Izvedba makadamskega parkirišča in ekološkega otoka pri pokopališču v vasi Sveto, zagotovljenih 5.900 evrov,

- Ureditev okolice in obnova kala »Kalič« v Volčjem Gradu, zagotovljenih 5.820 evrov,
- Postavitev klopi in košev za odpadke v Štanjelu, zagotovljenih 5.000 evrov.

Za večino projektov je izvajalec del že izbran s postopkom zbiranja ponudb in pričakujemo, da se bodo nekatera dela pričela že v mesecu maju ali juniju. Izvedbo makadamskega parkirišča v Gorjanskem in ureditev odvodnjavanja ceste v Tupelčah bo izvajal Komus, d. o. o., Postojna, športno igrišče v vasi Sveto bo uredil Kolektor CPG, d. d., Nova Gorica, ureditev vaškega jedra v Zagrajcu in ureditev ekološkega otoka ter okolice v Hruševici je zaupana Gradbenemu podjetju Štolfa, d. o. o., Ivanji Grad, za ureditev makadamskega parkirišča pri pokopališču v Svetem pa bo poskrbel Ivan Kobal, s. p., gradbena mehanizacija, prevozi in vzdrževanje cest.

Za ostale projekte so v pripravi popisi del oz. za nekatere že potekajo postopki za izbiro izvajalca del in nabavo opreme. Rok za zaključitev vseh projektov je do konca meseca novembra.

Emil Grmek
Občinska uprava

OBVESTILO O ZAPRTJU KRAJEVNEGA URADA V ČASU POLETNIH POČITNIC

Obveščamo vas, da bo Krajevni urad Komen v času od 1. julija 2017 do 31. avgusta 2017 zaradi koriščenja letnih dopustov in drugih odsotnosti zaprt.

V tem času si lahko uredite zadeve na sedežu Upravne enote v Sežani, Partizanska cesta 4, Sežana, oziroma pokličete na telefone: 05/ 73 12 700 (centrala), 05/73 12 740 ali 05/ 73 12 739 (matičarji na sedežu Upravne enote Sežana) ali na 030 720 220.

Izvedba javnega razpisa za dodelitev državnih pomoči na področju kmetijstva, gozdarstva in podeželja v občini Komen za leto 2017

V petek, 31. marca 2017, je bil zadnji rok za prijavo na javni razpis s področja spodbujanja razvoja kmetijstva, gozdarstva in podeželja v občini Komen, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 12/17 z dne 10. marca 2017. Pravočasno je prispelo 19 vlog, po pregledu vlog je komisija dne 7. aprila 2017 odločila, da se vlagatelje nepopolnih vlog pozove k dopolnitvam. Komisija se je ponovno sestala dne 4. maja 2017, da je pregledala

pravočasne dopolnitve vlog in je nato izdelala predlog razdelitve sredstev. Po predlogu bodo upravičenci predvidoma prejeli skupno 14.253,26 evrov sredstev državnih pomoči, tako iz naslova »skupinskih izjem« kot »de minimis«.

Občinska uprava

Izvedba javnega razpisa za sofinanciranje ukrepov spodbujanja zaposlovanja v občini Komen za leto 2017

V petek, 5. maja 2017, je bil zadnji rok (v prvem terminu) za prijavo na javni razpis s področja spodbujanja zaposlovanja v občini Komen, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 18/17 z dne 14. aprila 2017. Pravočasno je prispela ena vloga. Komisija za pregled in ocenitev vlog se je sestala v sredo, 10. maja 2017, in je po odprtju vloge ugotovila, da je potrebno prejeti vlogo dopolniti, na kar je bil vložnik pozvan. **Drugi in zadnji rok za prijavo na javni razpis je še ponedeljek, 2. oktober 2017.** Na javni razpis

se lahko prijavijo gospodarske družbe, zadrage in samostojni podjetniki posamezniki, ki nameravajo zaposliti pripravnika ali omogočiti prvo zaposlitev iskalcu zaposlitve ali omogočiti novo zaposlitev (Ukrep 1 oz. Ukrep 2) ter brezposelne osebe, ki nameravajo realizirati samozaposlitev (Ukrep 3).

Občinska uprava

Komenski Kras ali komenski Kras

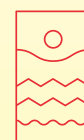
Ker prihaja pogosto do zmede pri pisanju velike začetnice v zgornji besedni zvezi, ob ustanovitvi novega zavoda pa je bila dilema še toliko večja, smo se za pojasnilo obrnili na Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Raziskovalno postajo Nova Gorica. Dr. Jasna Fakin Bajec nam je prijazno posredovala naslednje pojasnilo:

»Samostalnik kras z malo začetnico v krasoslovju, tj. stroki, ki pro- učuje površinske in podzemeljske kraške pojave, označuje svet z značilnimi oblikami, nastalimi zaradi mehanskega in kemičnega delovanja vode v apnencu, v rabi je tudi poimenovanje klasični kras. Geografi in krasoslovci po vrstah kamenin in drugih posebnostih ločujejo tudi komenski kras, divaški kras, sežanski kras. Sestavine take zveze pišemo z malo začetnico, saj gre za obče ime, ki označuje posebno oblikovanost krasa na določenem območju.

Samostalnik Kras z veliko začetnico pa označuje zemljepisno lastno ime, in sicer pokrajine v zahodnem delu Slovenije (tj. matični Kras). Z veliko začetnico pišemo tudi dele Krasa, ki pripadajo

določenemu naselju, npr. Divaški Kras, Komenski Kras, Sežanski Kras. Gre namreč za nenaselbinska zemljepisna lastna imena, ki poimenujejo predel določenega občinskega oz. upravnega prostora. Pri takih imenih pa prvo sestavino pišemo vedno z veliko začetnico, neprvo (neprve) pa z malo, če ni že samo lastno ime. V našem primeru torej pišemo obe sestavini z veliko začetnico (Slovenski pravopis 2001, str. 14), torej Komenski Kras. Isto strokovno stališče je zagovarjal tudi priznani krasoslovec dr. Ivan Gams v svojem temeljnem delu Kras (2003).«

Pod uradni dopis s pojasnilom je podpisana doc. dr. Danila Zulanj Kumar. Za odgovor se jim najlepše zahvaljujemo!

KOMENSKI
KRAS

Kraški dren tudi v oddaljenih vaseh

Klub Kraški dren, ki deluje že 17. leto in ga po predsednicah dr. med. Vesni Vodopivec in Ani Godnik že tretji mandat vodi prizadevna predsednica Ivanka Šuc Celano, šteje okrog 300 članov, ki pridno vadijo v 13 vadbenih skupinah na Krasu in v Brkinih pod strokovnim vodstvom fizioterapevtov in voditeljic vadbe. Vadba se odvija tudi v manjših vaseh, kjer vsi nimajo možnosti prevoza v večja središča. Med njimi so tudi socialno šibkejši, ki ne zmorejo plačevati vadbine, zato jim društvo priskoči na pomoč. Prav takim pa je gibanje in druženje v veliko pomoč pri krepitevi zdravja in premagovanju osamljenosti. Ob Društvu upokojencev Sežana, ki ga vodi Ivan Vodopivec, so edino društvo, ki skrbi, da so starejši občani aktivni. Kraški dren pa aktivno sodeluje z Društvom za zdravje srca in ožilja – Podružnica Kras, ki jo vodi dr. Ljubislava Škibin in ki deluje že 23 let. Prav Društvo za zdravje srca, ki prav tako preventivno skrbi za zdravje z rednimi mesečnimi pohodi, je bilo društvo, iz katerega je nastal klub Kraški dren. Tudi tokrat so člani Kraškega drene na rednem občnem zboru društva, ki se je odvijal v zadružnem domu v Štorjah, pregledali svoje aktivno in pestro delo v preteklem letu, kjer jih poleg redne vadbe dvakrat tedensko družijo še izleti in družabna srečanja, medtem ko dr. Škibinova izvaja brezplačne delavnice s področja

skrbi za zdravje in ohranjanje zdravega življenja. Zadnjih nekaj let pa uspešno sodelujejo pri organizaciji tradicionalne prireditve Za zdrava srca Krasa. Na rednem zboru članov v Štorjah, kjer imajo tudi svojo telovadno skupino, jih je pozdravila tudi predsednica KS Štorje Ivica Podgoršek. Kot vedno pa je tudi tokrat za kanček humorja v vlogi Pepce na obisku popestrila drenovka iz Komna Erna Stantič.

Besedilo in foto: Olga Knez

Kraški srčniki na Trstelju

Kraška podružnica Društva za zdravje srca in ožilja, ki jo po začetnih mandatih dr. Vesne Vodopivec že več let vodi predsednica, dr. Ljubislava Škibin, prireja vsako tretjo nedeljo

v mesecu redne mesečne pohode. Medtem ko so se januarja podali po Napolenovi poti, so zadnjo nedeljo v februarju v velikem številu raziskovali naravne lepote spodnjega Krasa. Pot so pričeli v Temnici, kjer so jim predstavniki domačega kulturnega društva Simon Jenko, ki je lani praznovalo 110-letnico svojega delovanja, predstavili najvišjo ležečo kraško vas z več kot 50 hišnimi številkami z znamenito cerkvijo sv. Petra in trgov, ki je bil narejen po načrtih arhitekta Maksa Fabianija. Pohodniki so se zaustavili še pri spomeniku NOB, posvečenemu 19 padlim italijanskim in slovenskim partizanom, ki so jih ubili Nemci 16. marca 1944 leta in kjer se vsako leto odvija spominska slovesnost. Po ogledu sv. Ambroža, kjer so na prazgodovinskem gradišču zgradili romarsko cerkvico, pa jih je dr. Škibinova vodila na Trstelj (643 m), od koder je prečudovit razgled na vse strani neba. Po krajšem postanku v Stjenkovi koči na 620 metrov nadmorske višine so se spustili do Lipe in na izhodiščno točko.

Besedilo in foto: Olga Knez

Za zdrava srca Krasa

Kraška podružnica Društva za zdravje srca in ožilja, ki jo že dalj časa vodi predsednica dr. Ljubislava Škibin, je bila tudi v lanskem letu zelo aktivna. Poročilo o lanskem delu podružnice in program dela za letošnje leto so sprejeli na rednem zboru članov, ki se je odvijal (13. marca) v zadružnem domu v Štorjah.

»Vsako tretjo nedeljo v mesecu prirejamo redne pohode, ki se jih udeleži čedalje več pohodnikov, kar je zelo pohvalno, saj s tem udeleženci skrbijo za zdrav življenjski slog in svoje zdravje. Pohodi niso namenjeni samo našim članom, ampak se nam lahko pri-

družijo tudi drugi pohodniki vseh starostnih skupin. Slišim očitke, da je veliko društev, ki organizira pohode. Nič zato. Bolj kot se gibamo, bolj smo zdravi. Poti nas vodijo na spoznavanje naravnih lepot domačih krajev in širše okolice. Tako smo lani šli po Napoleonovi poti od Opčin do Proseka, po Rilkejevi poti od Sesljana do Devina, po Matarskem podolju, po Divaški učni poti, osrčju Brkinov v okolici Ostrožnega Brda z ogledom partizanske bolnice Zalešje, po lipiškem posestvu in drugam. Na pohodih se nam pridružijo tudi nečlani društva, saj je namen naše dejavnosti, da čim

več ljudi vključimo v zdrav življenjski slog, kjer je prav gibanje eno od pomembnih aktivnosti. Pridružijo se nam tudi prijatelji Istre. Večino aktivnosti pa organiziramo ob svetovnem dnevu srca konec septembra. Pohodi so povečini združeni z brezplačnimi meritvami dejavnikov tveganja,« je strnila pregled dela v preteklem letu dr. Škibinova, ki skupaj s sinom Amadejem in pohodnikom, jamarjem, fotografom in planincem Ludvikom Husujem iz Orleka vodi pohode.

Od leta 2014 merijo gleženjski indeks, v letošnjem letu pa bi radi nakupili tudi aparat za meritve venskega pretoka, poudarja Škibinova. Za to jim bodo še kako prav prišli prostovoljni prispevki pravnih in fizičnih oseb, saj prejmejo zelo malo občinskih sredstev (in ne od vseh štirih kraško-brkinskih občin) za svoje delo. Pripravljajo tudi predavanja na teme preprečevanja bolezni srca in ožilja ter zmanjševanja dejavnikov tveganja v življenjskem slogu v vseh življenjskih obdobjih kot tudi teme v zvezi z nudenjem prve pomoči. Tudi v letošnjem letu naj bi izvedli več predavanj o delovanju in vplivih ščitnice.

Njihovo delo, ki je prepoznavno tudi v slovenskem prostoru, je na zboru članov pohvalil tudi priznani strokovnjak, častni član in podpredsednik Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije, prim. dr. Boris Cibic, ki rad zahaja na Primorsko, saj je tu, na Krasu, v Proseku 1921. leta tudi rojen. Še zlasti pa je pohvalil, da ima kraška podružnica veliko prostovoljcev, ki se s svojim volonterskim delom razdajajo in doprinejo svoj prispevek k društvu. Prav sežansko društvo je dalo iztočnico uredništvu revije Za srce, da so uvedli rubriko Izletniško srce in v zadnji številki je predstavljeno njihovo delo ter 10 idej za pohode.

Dr. Škibinova se je tako z nageljčkom zahvalila številnim prostovoljcem v društvu za njihovo nesebično delo. Cvetje pa je poklonila tudi Jelici Grmek iz Medobčinskega društva invalidov, Vojku Turku iz Društva diabetikov, Ivanki Šuc iz Kluba Kraški dren in Dori Sedmak iz Območnega združenja RK Sežana. Prav z omenjenimi društvi zadnjih nekaj let organizirajo zelo odmevno in

dobro obiskano tradicionalno prireditev Z razumom, pesmijo in plesom za zdrava srca Krasa, kjer v kulturnem programu nastopa približno 150 do 200 udeležencev. Lanska prireditev, 22. zapored, je potekala v Kobjeglavi v občini Komen. Odločili so se, da s to prireditvijo obiščejo vse štiri občine Krasa in Brkinov. Tako so jo vrsto let organizirali v sežanskem Kosovelovem domu, v letu 2015 pa so jih toplo sprejeli v novi dvorani Rudolfa Cvetka v Senožečah, v novembru letos pa bodo gostovali v občini Hrpelje - Kozina, kjer jih bo sprejela županja Saša Likavec Svetelšek, ki je tudi predsednica sežanskega območnega združenja RK.

Tudi v letošnjem letu bo program sežanskih srčnikov, katerih redni člani so tudi člani Kluba Kraški dren, ki telovadijo v trinajstih skupinah na Krasu, podoben prejšnjim letom. Na izlet s pohodom pa se bodo podali tudi v Posavje.

Za prijetno druženje po rednem letnem zboru članov v vaškem domu v Štorjah pa je poskrbel glasbenik Silvo Spacal. Ob prepevanju na njegovo glasbo so tudi zaplesali in razgibali telo ob prijetnih zvokih glasbe. Na skupščino Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije, na kateri so sprejeli strategijo in cilje delovanja društva, pa sta dva dneva za tem v Ljubljano odšla Pavel Čurman iz Boljunca in Olga Knez.

Besedilo in foto: Olga Knez

Čudovit Kobdilj z Vilo Fabiani in Gornja Branica z zdravilnim vodnim izvirom, spomenikom baronu Čehovinu in naravnimi lepotami

Kmečki dvorec, šest stoletno vinogradniško posestvo Vila Fabiani v Kobdilju pri Štanjelu, je kulturni spomenik in rojstna domačija slavnega arhitekta Avstro-Ogrske monarhije Maksa Fabianija. Na dvorišču vile še danes kraljuje večstoletna murva, ki je zaščiten naravni državni spomenik. Prava legenda je posestvo postalo po ljubezensko-zgodovinskem romanu Murva Fabianijevih avtorja Renata Ferrarija. Leta 2012 sta Blanka in Andrej Malgaj kupila posestvo, ki ga sedaj pridno obnavljata. Posestvo je znano po vinogradih sladkega pikolita. Prvi letnik pikolita (2015), ki sta ga na posestvu pridelala in polnila znana kraška vinarja Primož in Tadej Štoka, je prejel plaketo Združenja slovenskega reda vitezov vina za vrhunsko kakovost. Celostno podobo pa je 600 stekleničkam vrhunskega vina oblikoval Aljoša Bagola, ki je v lanskem letu prav na Fabianijevi domačiji

stopil v zakonski stan z igralko Ivo Kranjc.

Čeprav gre za zasebno posestvo, se je v lanskem letu na njem zvrstilo veliko dogodkov. Tretjo marčevsko nedeljo so sprejeli okrog 70 pohodnikov, ki so se pod vodstvom priznanega jamarja in dobrega poznavalca Krasa Ludvika Husuja odpravili na več kot štiri urni pohod po Gornji Branici. Vsi pohodniki so bili zelo navdušeni nad ogledom veličastnega posestva, ki pa terja še veliko denarja za obnovo. Malgajeva jim je predstavila posestvo, jih popeljala do kipa Maksa Fabianija, ki ga je izdelal kipar Janez Pernat in so ga pred leti postavili na njihovem posestvu. Lani so postavili temeljni kamen, kjer bodo iz nekdane konjušnice, zaradi katere so posestvo tudi kupili, spremenili v muzej starodobnikov. Peljala jih je tudi do oranžarije, kjer v zimskem času rože prezimijo. Zbrane je povabila na kulinarič-

ne tečaje, ki se bodo odvijali v poletnem času, na kongresni sejem (9. junija) ter kulinarčne tečaje ob mednarodnem kongresu vrtnic (21. junija). Posestvo krasí kar 200 krem vrtnic, ki so jih zasadili pred štirimi leti. Letos pa bodo uredili

šest dvoposteljnih sob, ki jih bodo dajali v najem. V vili namreč organizirajo različne dogodke, poroke in praznovanja. Ponosni so na Malgajevo stružnico iz Malgajeve domačije, ki ima častno mesto v muzeju. Zbrani so si ogledali tudi ledenico kot zaščiten naravni spomenik in se podali do ribnika, ob kateremu si zakonski pari dahnejo svoj da.

Pohod je organizirala kraška podružnica Društva za zdravje srca in ožilja, ki jo že vrsto let vodi predsednica dr. Ljubislava Škibin. V Kobolih so si na Kanetovi domačiji ogledali spominsko obeležje, kjer so se 28. avgusta 1941 leta pod vodstvom Ervina Dolgana Janeza sestali prvi partizani Primorske čete. Po tem dogodku sežanska občina praznuje svoj občinski praznik. V bližini domačije je tudi spominska plošča žrtvam fašističnega terorja, ko sta 23. februarja 1945 padla partizana Evgen in Milan Kante, ki sta bila tu doma in sta v partizane odšla 1943. leta ter tu tudi tiskala literaturo za OF.

Ustavili so se še v Čehovinih pr koritu, kjer se je nekoč napajala živina, ter pri perilniku. Pot jih je vodila do cerkve sv. Katarine v Kodreth, izvira zdravilne vode ter do spomenika Andreju baronu Čehovinu – častniku avstrijske vojske, rojenemu leta 1810 v Dolancih. Kljub preprostem poreklu in telesni šibkosti je zaradi svoje vztrajnosti, poguma in iznajdljivosti uspel ustvariti bleščečo kariero v okviru avstrijske armade. Za svoje zasluge je bil leta 1850 povišan tudi v baronski stan, kar je izjemno redka čast, ki so jo lahko dosegli le najzaslužnejši vojaki neplemiškega stanu. Andrej Čehovin, ki je stopil med topničarje in se šolal na vojaških šolah v Ljubljani in na Dunaju, je hitro napredoval po vojaški hierarhiji in se je v letih 1848 in 1849 izkazal v številnih velikih bitkah, ki so mu prinesla vojaška odlikovanja in povišanja (od srebrne in zlate medalje za hrabrost, ki mu jo je izročil maršal Radetzky, čin poročnika, najvišje vojaško odliko-

vanje viteški križ reda Marije Terezije (1950), baronski stan, čin stotnika, viteški red tretjega razreda, viteški red sv. Jurija). Bil je prvi in edini v avstrijski vojski, ki je nosil vsa tri najvišja odlikovanja za hrabrost. Leta 1855 je služboval v Mantovi in je močno zbolel. Zdravit se je šel v Badem, kjer je še istega leta umrl in je tam tudi pokopan z najvišjimi vojaškimi častmi.

Spomenik, za katerega je načrt izdelal arhitekt Maks Fabiani, izdelala pa sta ga kamnosek Franc Bitežnik in kipar Anton Bitežnik, ima zanimivo zgodovino. Vaščani so ga postavili leta 1898 pred njegovo rojstvo hišo in ga leta 1926 v času fašistične Italije zakopali, da bi ga fašisti ne uničili. Dragoceni spomenik je ponovno vzniknil po 61-ih letih, leta 1987. Velika spominska svečanost je bila ob 140-letnici Čehovinove smrti (1995), ko so ga najvišji predstavniki slovenske vojske uvrstili tudi med pomembne moške slovenske vojaške zgodovine.

Pohod so zaključili na pokopališču ob cerkvi sv. Gregorja v Kobdilju, kjer so si ogledali družinsko grobnico družine Fabiani, ki je postavljena na južno fasado cerkve. Grobnica je sestavljena iz velike okvirjene plošče z napisom, levo in desno od nje sta simetrični vazi, pokrov grobnice pa je sestavljen iz nekoliko izbočenih plošč. Levo od nagrobnika je spomenik Fabianijeve matere, desno pa star križ iz opuščene grobnice Fabianijevih sorodnikov. V grobico so bili leta 1984 iz Gorice preneseni Fabianijevi posmrtni ostanki. Ob spomeniku je trijezičen napis, posvečen Charlotte Fabiani, Maksovi materi. Arhitekt Fabiani je v slovenščini, nemščini in italijanščini počastil svojo mater z napisom »Kamen tujcu povej, da tu počiva nadvse čednostna ženska.« Na cerkvi v Kobdilju pa je še izrezana glava, ki predstavlja pastirja, ki je zaspal in se mu je kača ovila okrog vratu.

Besedilo in foto: Olga Knez

Zasaditev zeliščnega vrta z Jožico Golob Klančič in tretjo univerzo

Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras, ki je bila pred sedmimi leti ustanovljena kot 46. tovrstna univerza na Slovenskem in jo od vsega začetka vodi predsednica Nadja Mislej Božič, bivša direktorica sežanske Kosovelove knjižnice, uspešno zaključuje letošnje študijsko leto, v katerem je postregla z več kot 20 programi. Med zanimivimi programi, ki so naleteli na precejšen odziv, je tudi nov program, ki je bil dobro obiskan. Gre za študijski

krožek vrtnarjenje, ki ga je vodila univ. dipl. ing. hortikulture Jožica Golob Klančič iz Vrtnarije trajnic Golob - Klančič iz Vitovelj. Teoretični del programa je gostja, tudi sama krajinska arhitektka, izpeljala v prostorih sežanske Kosovelove knjižnice, ki jo vodi mag. Magdalena Svetina Terčon. Golob Klančičeva je predstavila načrtovanje, izbiro in pripravo rastišča, izbor semen ali sadik (kupljena oz. doma pridelana) oz. načine zasaditve. »Vrtnarjenje,

tako tisto za pridelavo hrane kot tudi gojenje okrasnih rastlin, je predvsem delo na prostem in z naravnimi materiali. Tu igra največjo vlogo zemlja kot nepogrešljiv resurs, naše znanje in izkušnje. Takšno vrtnarjenje dene dobro duši in telesu! Vrtnarjenje s kemijo, nepotrebnim kompliciranjem dela in nepotrebnimi novotarijami nas obremenjuje,« poudarja predavateljica, ki zagovarja klasični - tradicionalni - naravni način vrtnarjenja, brez kemije in novodobnega izrazoslovja. Eno izmed predavanj je bilo posvečeno tudi kolobarju, vrtninam, koristnim in zdravilnim rastlinam in zeliščem ter škodljivcem. Znanje, še bolj pa veselje in spoznanja, ki ga je delila Jožica Golob Klančič, so si s pridom nabirali tudi prijatelji iz zamejstva.

Dvakrat pa so se slušatelji vključili tudi v praktični del. Mentorica

programa Jožica Golob Klančič jih je popeljala na ogled njihove specializirane vrtnarije vzgoje sadik trpežnih trajnic v Vitovljah, kjer gojijo preko 1.200 vrst in sort sadik. Predstavila je edinstveno vrtnarijo v Sloveniji in Evropi, ki goji rastline v navadni vrtni zemlji. Že v 80-ih letih prejšnjega stoletja sta z možem, strojnim inženirjem, kupila gmajno, začela najprej urejati infrastrukturo, nato pa še vrtnarijo, ki se razprostira na petih terasah.

Ob načrtovanju zeliščnega vrta pa so srečanje zaključili (24. aprila) s praktičnim delom v naravnem okolju z zasaditvijo zeliščnega vrta v Šmarjah pri Sežani, kjer sta zbrane gostila Hedija in Ismet Hodžić. Hodžićeva, sicer doma iz mesta, iz Sežane, sta velik vrt, ki je bil pred 20. leti njiva, v najem vzela pred štirimi leti. Ob strokovni pomoči hortikulturologinje Golob Klančič pa sta na vrt, ki je že lepo urejen, zasadila še eno-, dvo- in triletnice ter trajnice, ki so bile vzgojene v navadni vrtni prsti in na naravi prijazen način. Ker so sadike trpežne in prilagojene kraškemu podnebjju, bodo tudi uspevale na prostem, nezaščitene pred mrazom, kraško burjo in pripeko. Golob Klančičeva se je dotaknila tudi seznama kraških zelišč v ljudski tradiciji od zdravilnih rastlin, dišavnic in zeli, ki jih je na seznam uvrstila Vesna Guštin Grilanc v knjigi *Beri, beri rožmarin zeleni*. Strokovno praktično srečanje so zbrani zaključili ob dobrotah in kraški kapljici.

Poglabljanje znanj o divjih zdravilnih rastlinah pa bodo kmalu nadaljevali z mag. Stipetom Hečimovičem, ki že več let obiskuje kraške študente in jim predaja znanja o rastlinah, ki jih je mogoče dobiti v naravi.

Besedilo in foto: Olga Knez

Na 4. Mednarodnem festivalu znanja in kulture starejših v Šmarju pri Jelšah tudi Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras

Letos poteka 33 let delovanja Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, ki v nacionalno mrežo povezuje 52 univerz. SUTŽO je namreč bogata zgodba izobraževanja starejših in o starejših, spodbujanja kulture starejših, raziskovanja, razvoja, zagovorništva, prostovoljstva in svetovanja za dejavna poznejša leta življenja, sodelovanja z drugimi rodovi za boljše življenje vseh in za večjo družbeno pravičnost.

Vrhunec delovanja univerze pa je vsekakor mednarodni festival znanja in kulture starejših, ki je letos potekal že četrtri in tokrat (20. aprila) v knjižnici v Šmarju pri Jelšah, ki ga je pod naslovom *Kozjansko v sliki, pesmi in besedi* pripravila SUTŽO v sodelovanju s Knjižnico - Univerza za tretje življenjsko obdobje Šmarje pri Jelšah. Festival poteka vsaki dve leti od leta 2011, ko je prvič potekal v Škofji Loki. Na drugem festivalu v Novi Gorici leta 2013 je med drugim z gledališko predstavo o Aleksandrinkah gostoval tudi študijski krožek Slovensko ljudsko izročilo Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras pod mentorstvom Marjete Malešič. Kraška univerza je bila ustanovljena leta 2010 kot 46. tovrstna univerza na Slovenskem in jo od takrat dalje vodi predsednica Nadja Mislej Božič. Tokrat je festival pritegnil veliko obiskovalcev in predstavnikov vseh univerz iz Slovenije v kulturni dom v Šmarje pri Jelšah, ki praznuje 40 let obstoja in je bil leta 2013 obnovljen z evropskimi sredstvi.

Festival je potekal pod pokroviteljstvom predsednika Boruta Pahorja. Številne zbrane sta pozdravila svetovalec predsednika republike za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pri Vladi RS, akad. dr. Boštjan Žekš, in domači podžupan Davor Vrečko, osrednjo besedo pa je prevzela predsednica SUTŽO, prof. dr. Ana Kranjc. Govorniki so poudarili pomen znanja in učenja, saj znanje ima začetek, nima pa konca. »Je način življenja, ki zahteva strukturo časa. Gre za sožitje knjižnice in kulturnega dela od gledališča, plesa, glasbe, slikarstva idr. z univerzo za tretje življenjsko obdobje. Spremljamo pa dolgoročni cilj, to je pridobivanje znanja in uporaba tega v vsakodnevem življenju,« je poudarila Kranjčeva, ki je predstavila povezavo med starejšimi in invalidi. Ta festival je namreč nastal iz odpora do komercializacije in velikega kapitala in ker ne podpira centralizacije, so univerze razpršene po vsej Sloveniji. Žekš je poudaril, da starejši veliko prispevajo k razvoju države in da dejstvo, da se ne spodbuja delo, je nacionalna katastrofa. A brez zaposlitve žal ostajajo tako mladi kot tudi starejši.

V popoldanskem času so se predstavile UTŽO: Šmarje pri Jelšah, Rogaška Slatina, Šentjur, Ljubljana in Zagreb ter Zveza društev upokojencev Slovenije. V popoldanskem delu je sledil posvet mreže SUTŽO na temo *Vloga znanja in kultura za socialno vključevanje starejših* z uvodno predavateljico Gertraud Dayé iz

Gradca. V kulturnem programu sta med drugim nastopila tudi pevka Kaja Bicskey in izdelovalec starih ljudskih glasbil Vlado Nunčič, ki je obiskovalce očaral z lajno in opreklem. Pri Nunčiču pa se je ustavila tudi skupina UTŽO s Krasa, ki je ob tej priložnosti pod vodstvom predsednice Nadje Mislej Božič in mentoric študijskega krožka Umetnostna zgodovina Tine Ban in študijskega krožka Slovensko ljudsko izročilo Marjete Malešič obiskala še steklaro v Rogaški Slatini, kjer praznujejo 350-letno tradicijo izdelovanja kristalnih izdelkov, nadalje Muzej baroka, ki hrani stalno razstavo 43 originalnih, več kot 260 let starih lesenih skulptur iz kalvarijskih kapel, se povzpeli po poti baročne Kalvarije, ki se vije iz Šmarja do cerkve sv. Roka na bližnjem hribu. Pri sv. Roku je še vedno živa romarska tradicija, kjer se na praznik župnijske zavetnice Marije vnebovzete (15. avgusta) in godu sv. Roka (16. avgusta) zbere več tisoč ljudi. Ogledali so si tudi baročno Marijino cerkev na Sladki Gori iz srede 18. stoletja in srednjeveški trg Lemberg z rotovžem (magistratom) pri Šmarju.

19. maja pa so člani ŠK Umetnostna zgodovina obiskali baročno Ljubljano, kjer so si ogledali zanimivosti baročne arhitekture, kiparstva in slikarstva, semeniško knjižnico in Moderno galerijo.

Kmalu pa bo SUTŽO predstavila knjigo Starejši se učimo, katere osnovno vodilo je, da učenje postane način življenja. Ministrstvo za šolstvo pa tudi spodbuja izobraževanje starejših od 45 let. V okviru tega projekta bo tretji teden v oktobru potekal projekt izobraževanja starejših.

Besedilo in foto: Olga Knez

S kamišibaji na Štrekljevi domačiji ob dnevu mladosti zaključili sedmo šolsko leto

Na Štrekljevi domačiji v Gorjanskem se je s predstavo kamišibajev in podelitvijo potrdil o delu v študijskih skupinah (25. maja) zaključilo že sedmo študijsko leto Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras, ki ga že vse od leta 2010 vodi predsednica Nadja Mislej Božič. Pripravili so program, ki je bil namenjen vsem generacijam. Predstavili so se izvajalci kamišibajev - japonskega papirnatega gledališča.

»Iz dveh študijskih skupin na začetku se je v sedmih letih razvilo kar 22 študijskih krožkov, ki jih je v tem šolskem letu obiskovalo čez 100 udeležencev. V sodelovanju z Zavodom dr. Karla Štreklja Gorjanko in podpori Občine Komen in Občine Sežana smo pripravili posebno slovesen zaključek, ki ga podarjamo vsem generacijam, s katerimi sodelujemo in navezujemo stike. Poudariti velja, da smo starejši še vedno radovedni in radoživi ljudje, ki si še naprej nabiramo znanje in ga prenašamo na mlajše rodove. Prav tako pa si tudi želimo druženja z vsemi

generacijami: od predšolskih in šolskih otrok, preko mladine in srednje generacije (le-ta navadno nima časa zaradi delovnih obveznosti) ter seveda tudi v krogu nas, starejših,« je poudarila predsednica društva Nadja Mislej Božič, ki je ob zaključku programa v sodelovanju z mentorji študijskih skupin podelila slušateljem potrdila o delu v študijskih krožkih.

Tokrat so v goste povabili pripovedovalce kamišibajev oz. japonskega papirnatega gledališča, ki so se v skupini dvanajstih slušateljev novembra in decembra lani izpopolnjevali pri dr. Igorju Cvetku in Jeleni Sitar na seminarju, ki ga je v Novi Gorici organiziral Javni sklad za kulturne dejavnosti. Cvetko in Sitarjeva sta namreč pred leti tovrstno kulturno dejavnost pripeljala z Japonske in jo širita na domačih tleh. Že nekaj let uspešno organizirata festival kamišibaja, ki poteka avgusta v Piranu. V tem času so pripovedovalci imeli vrsto nastopov. In kdo so kamišibajevci? Navadno so to vzgojitelji iz vrtcev, učitelji osnovnih šol in profesorji na srednjih šolah, pa tudi upokojenci. Kot nam je Tjaša Race, ki je prireditev na Štrekljevi domačiji tudi povezovala, povedala, je skupina, ki se je konec lanskega leta izobraževala v Novi Gorici, svoj krstni nastop imela prav v Novi Gorici, kjer so med drugim sodelovali tudi na dnevu prostovoljstva, sicer pa so nastopili še v divaški knjižnici in po ustanovah, kjer so zaposleni.

Kamišibaj gledališče je pripovedovanje ob slikah na malem odru. Prihaja z Japonske, kjer kami pomeni papir, šibaj pa gledališče. Izvajalec stoji ob malem lesenem odru, na katerem v slikah teče zgodba, ki jo pripoveduje. Slike prikazujejo pomembne dogodke v zgodbi, podobno kot pri stripu. Izvirnost in mojstrstvo risanja ter sugestivnost pripovedovanja

potegneta poslušalca in gledalca globoko v vrtnice dogodkov. Tokrat pa so se s kamišibaji za otroke in odrasle v Gorjanskem predstavili: Tatjana Kodelja (Pipa, Knjiga upanja), Danijela Manoillov (Žabi v smetani, Noseča posoda), Sara Grbec (Babica Zima), Mirna Stopar (Kako je nastala reka Hubelj, Zdravica), Tjaša Race (Skodelica kave, Kozlički), Metka Serženta (Žabi in strah), Primož Barle (9 pogumnih miši) in Vesna Marion (Orfej in Evridika, Kdo je napravil Vidku srajčico). Številni obiskovalci so bili nad kamišibajkarji in njihovo izvirno pripovedjo in ilustracijo nadvse navdušeni in izvajalcem namenili obilen aplavz.

Mislej Božičeva še dodaja: »Za nami je predpočitniško zaključno druženje, čeprav občudnijske dejavnosti še trajajo (sobotna delavnica, pripovedovanje pravljic, predstavitev ob občinskih

praznikih, v knjižnicah ...). Vsi, ki so bili z nami, so v družbi kamišibajkarjev soustvarili lep večer na Štrekljevem borjaču. Družimo se med seboj, spoznavamo, kaj počnejo drugi ljudje, zato da širimo naše poglede. Ob zaključku pa smo uživali v kulinarčnih dobrotah. Ni bilo dvoma glede pice ali potice, bila je potica, zelenjavne jedi, kruh z bezgovimi cvetovi ...«

Seveda se na Štrekljevi domačiji v Gorjanskem še obeta predstava kamišibajev, ko bo Špela Pahor iz izolske knjižnice nastopila ob Štrekljevi obletnici 7. julija. V naslednjem šolskem letu obetajo na kraški tretji univerzi nekaj novosti, ki jih bodo najprej predstavili ob komenskem občinskem prazniku 24. in 25. junija na Festivalu sivke v Ivanjem Gradu.

Besedilo in foto: Olga Knez

Aktivna območna organizacija sežanskega RK

Območno združenje RK Sežana, ki ga vodi nova predsednica Saša Likavec Svetelšek, je v lanskem letu opravilo številne naloge s področja humanitarnih programov in javnih pooblastil. Postali so nepogrešljiva stalnica v vseh štirih kraško-brkinskih občinah in njihova dejavnost je iz dneva v dan bolj prepoznavna in zahtevna, utrjujejo pa si tudi ugled z dobrim in poštenim delom, je v poročilu o delu v preteklem letu poudarila predsednica Likavec Svetelšek. Med drugim je poudarila, da so mnoge družine in posameznike reševali iz težkih stisk, v katerih se znajdejo zaradi različnih življenjskih okoliščin, materialne stiske, osamljenosti, elementarnih nesreč in podobnega. Čeprav se je po statističnih podatkih kakovost življenja izboljšala, pa pri njihovem delu tega ne zaznavajo. Še vedno je veliko posameznikov in družin, ki se jih vsi ti dobri kazalniki niso dotaknili. Gre za aktivnosti prostovoljcev RK iz ustaljenih oblik pomoči v nove oblike.

Podroben pregled opravljenega humanitarnega poslanstva v preteklem letu pa je zastopnikom na zboru članov OZ RK Sežana predstavila sekretarka Dora Sedmak. Na področju socialne dejavnosti izvajajo program zbiranja in razdeljevanja materialne in finančne pomoči.

Tako so med drugim v letu 2016 podelili 788 prehrabnih paketov in prav toliko vrečk pralnega praška. V okviru akcije Mavrica dobrote za otroke brez razlik so na OŠ Divača zbrali 600 kilogramov hrane in higienskih pripomočkov. Skupna količina pomoči v hrani in higienskih pripomočkih je bila 27,5 tone v skupni vrednosti več kot 44.300 evrov, ki jo je prejelo 240 družin oz. 482 prejemnikov. Sklad iz odprtih rok je namenjen nujni pomoči prebivalcem vseh štirih občin, ki se iz različnih razlogov znajdejo v stiski. Izvajajo tudi programe za pomoč socialno ogroženim otrokom in za boljšo kakovost življenja starejših oseb. Tako so lani omogočili tedensko letovanje v Mladinskem zdravilišču na Debelem rtiču, ki se ga je udeležilo dvajset otrok iz socialno šibkih družin. S sredstvi ob Tednu RK, FIHO in del sredstev sklada Mavrica dobrote za otroke brez razlik so 69 otrokom pomagali pri nakupu delovnih zvezkov in šolskih pogrebščin v vrednosti skoraj 2.800 evrov. Izvajajo tudi akcijo Drobthinica ob svetovnem dnevu hrane, v kateri so za šolsko prehrano in šolo v naravi na kozinskem zbrali 1.370

evrov, na sežanskem pa 760 evrov. V vseh štirih občinah so obdarili in obiskali 1.024 starostnikov, starih nad 80 oz. 85 let, in na morje na Debeli rtič v oktobru popeljali štiri socialno šibke starostnike.

V okviru programa dela z mladimi zasledujejo cilj širjenja humanitarnih vrednot in razvijanja socialnega čuta pri mladih tako v vrtcih kot tudi v osnovnih šolah v sodelovanju z učitelji. Že tretje leto poteka projekt Medo Srečko z Rdečega križa, ki ga vodi knjižničarka in pedagoška delavka Marija Godnič. Uspešno delujejo tudi krajevne organizacije RK, nova predsednica komenskega RK je postala Marija Vidmar.

Na področju javnih pooblastil izvajajo aktivnosti na področju krvodajalstva in prve pomoči. V lanskem letu beležijo 1.336 odvzemov krvi, na krvodajalskih akcijah je sodelovalo 756 prostovoljcev – 453 moških in 303 žensk. Največ krvodajalcev je v starostnem obdobju od 40 do 50 let, 94 krvodajalcev pa je lani kri darovalo prvič. Za krvodajalce jubilate in prostovoljce vsako leto pripravijo tudi srečanje.

Lani so uspešno izvedli 22. regijsko preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči RK in CZ za kraško-notranjsko regijo; 166 oseb se je udeležilo tečajev in izpitov za voznike motornih vozil, 15 kandidatov pa tečaj za bolničarje. Zastopniki RK so na seji zbora sprejeli tudi program dela za tekoče leto, ki med drugim predvideva krvodajalske akcije (21. in 22. junija ter 27. in 28. novembra) v Sežani.

Besedilo in foto: Olga Knez

Koprsko društvo že 12 let uspešno vodi Antonija Selišnik

Društvo gluhih in naglušnih Koper, ki v okviru Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije deluje kot eno izmed trinajstih tovrstnih društev na Slovenskem ter šteje 300 članov, že 12 let uspešno vodi predsednica Antonija Selišnik, sekretarka pa je Sonja Bordon. Koprsko društvo pokriva območja desetih občin južne Primorske in uresničuje osnovno nalogo društva, to je pomoč gluhim in naglušnim na vseh življenjskih področjih, še zlasti pri preprečevanju socialne izključenosti teh oseb, ki nastopi predvsem zaradi komunikacijskih težav. V društvu je tudi 80 članov s Krasa in Brkinov, ki jih že vrsto let združuje in povezuje Milan Šuc iz Pliskovice, ki je v organih koprskega društva aktiven že štiri desetletja.

»Posebnost koprskega društva je v tem, da delujemo na dvojezičnem območju ob uporabi italijanskega znakovnega jezika. Tako še zlasti v poletnem času prihajajo po informacije v društveno pisarno v Koper na Župančičevo ul. 18 turisti, gluhi iz sosednjih društev, iz Italije in drugih držav ter druge osebe. Trudimo se, da bi znakovni jezik spoznala širša skupnost. Tako uspešno sodelujemo s šolami, fakultetami, centri za socialno delo, zdravstvenimi organizacijami, zavodom za zaposlovanje idr. Aktivno se vključujemo in izvajamo posebne socialne programe, kot so usposabljanje za aktivno življenje in delo, kulturne in interesne dejavnosti, rekreacijo in šport ter informativno dejavnost. Največ dela opravimo na področju usposabljanja gluhih in naglušnih oseb za aktivno življenje

in delo ter pri razreševanju vseh še tako drobnih življenjskih problemov, s katerimi se slišne osebe niti ne obremenjujejo. Nekatere naše osebe so že prejele tehnične pripomočke, ki jim pripadajo po pravilniku o tehničnih pripomočkih,« je v poročilu o delu v letu 2016 na občnem zboru Društva gluhih in naglušnih Koper poudarila sekretarka Sonja Bordon.

Koprsko društvo, ki je leta 2015 ob 60-letnici društva slavnostno organiziralo mednarodni dan gluhih, deluje že 62 let in čestitke k uspešnemu delovanju sta podala tudi predsednik in sekretar ZDGNS Mladen Veršič in Matjaž Juhant. Zbrani so sklenili, da volitve v organe društva premaknejo na jesenski čas.

Besedilo in foto: Olga Knez

Medobčinsko društvo invalidov Sežana 30 let skrbijo za vključevanje invalidov s Krasa in Brkinov v družbo

Medobčinsko društvo invalidov Sežana, ki ga je vrsto let vodila predsednica, sedaj častna članica Valerija Macarol in šteje več kot 500 članov, od tega 372 rednih, preostali so podporni, s Krasa in Brkinov, je 26. maja v veliki sejni dvorani občine Sežana proslavilo 30-letnico delovanja.

Da je društvo zelo dejavno in eno izmed najbolj številčnih na Krasu in Brkinih, priča tudi podatek, da imajo več kot 500 članov. Njihovi člani in vabljeni gostje so do zadnjega kotička napolnili občinsko dvorano, kjer se je odvijala slavnostna prireditev, ki jo je vodila Ana Godnik. Predsednica sežanskega MDI Jelica Grmek je orisala plodno 30-letno delovanje, katerega začetki segajo na dan 9. maja 1987, ko je bilo ustanovljeno Društvo invalidov Občine Sežana. »Društvo je bilo ustanovljeno iz potrebe po zagovarjanju in zadovoljevanju posebnih potreb invalidov, medsebojne pomoči ter uresničevanja in zastopanja svojih interesov. V tej smeri z nadgradnjo različnih programov, ki so v dobro invalidov, deluje

društvo še danes. V letu 2013 smo povečali število programov, in sicer iz pet na osem psihosocialnih programov. V letu 2003 nam je ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve podelilo status invalidske organizacije in leta 2008 še status društva, ki deluje v javnem interesu. Začetki niso bili lahki, saj nismo imeli svojih prostorov. Ob 25-letnici smo dobili svoje prostore v sežanski občinski stavbi, na pomoč je priskočila tudi Zveza delovnih invalidov Slovenije. Poleg programov izvajamo še društvene dejavnosti, kot so izleti, druženje, športna srečanja in povezovanje z društvi v našem okolju in širše. V teh 30. letih je bilo veliko narejenega, veliko sprememb in izboljšav pri socialnih programih. Vse to so postorili naši prostovoljci, za kar smo jim hvaležni,« je poudarila Grmekova, ki se je še posebej zahvalila svoji predhodnici Valeriji Macarol. V imenu Zveze delovnih invalidov Slovenije, ki združuje več kot 54 tisoč članov v 69. društvih, je zbranim čestital njihov predsednik Drago Novak. Čestitkam ob jubileju so se poleg vseh štirih

kraško-brkinskih županov pridružili še predstavniki sosednjih društev invalidov kot tudi predsednica koordinacijskega odbora obalno-kraške regije Hilda Vuga. Ob uresničevanju posebnih socialnih in humanitarnih programov so še zlasti pohvalili članice skupine ročnih del pod vodstvom mentorice Sonje Trampuž, ki so tudi ob tej priložnosti v občinski avli postavile priložnostno razstavo. Čestitke gredo tudi prostovoljcem in športnikom, ki dosegajo dobre rezultate.

Predsednica sežanskega MDI Jelica Grmek je podelila pohvale 12. zaslužnim organizacijam, društvom in članom. Najzaslužnejšim pa je posebna priznanja podelil predsednik Novak. Prejeli so jih: Vilma Karlovič, Antonija Poljšak, Jelica Grmek, Jože Valečič in Rado Pirjevec.

Ob tej priložnosti so izdali tudi zbornik, ki zaobjema 30-letno delovanje društva. Uvodne besede v zborniku, ki tudi s fotografijami dokumentira bogato zgodovino delovanja društva, so namenili vsi štirje kraški župani: Saša Likavec Svetelšek iz Občine Hrpelje - Kozina, divaška županja Alenka Dovgan Štruel, sežanski župan Davorin Terčon in komenski župan Marko Bandelli.

V kulturnem programu so nastopili člani Kraške harmonike, ki

prav letos praznujejo tudi 30 let delovanja, z evropskim prvakom v igranju na diatonično harmoniko Maticem Štaverjem, njihova pevka Anica Čokelj ob spremljavi harmonikaša Igorja Radoviča in bas kitarista Marina Železnika, ki je tudi predsednik KD Kraška harmonika, in humoristka Erna Stantič v vlogi Pepija gasilca veterana.

Besedilo in foto: Olga Knez

Uspešna pomlad članske ekipe NK Komen

Članska ekipa NK Komen je vstopila v pomladanski del prvenstva s precej slabo bero točk iz jesenskega dela tekmovanja. V zimskem prestopnem roku se je ekipa igralno okrepila. Sadovi trdih treningov pa so bili poplačani z zelo dobrimi predstavami in doseženimi rezultati. Ekipa je v prvih desetih krogih spomladanskega dela prvenstva kar petkrat zmagala, trikrat igrala neodločeno in le dvakrat izgubila. Najboljšo predstavo v pomladanskem delu prvenstva so fantje pokazali proti vodilni ekipi EPNL NK Jadran - Kozina, saj so ga ugnali kar s 4 : 0 in to na njihovem domačem igrišču v Krvavem Potoku. Dobri rezultati so prinesli tudi skok po lestvici navzgor na visoko peto mesto. Ob tej

priložnosti velja pohvaliti vse igralce in celoten strokovni štab za prikazane predstave. Opazen je tudi porast obiska domačih tekem in pravega navijanja z bobni, sirekami in dimnimi baklami. Vzdušje na domačih tekmah je v zadnjem obdobju zares pravo nogometno. Sezona 2016/2017 se končuje in z optimizmom lahko zremo v naslednjo. S takšnim delom in pristopom lahko v naslednji sezoni pričakujemo še boljše rezultate. Na sliki je utrinek s tekme med NK Komen in NK Rakek, ki so jo na Grofovski dobili Komenci s 3 : 0.

Besedilo in foto: Adrijan Spačal

Na Grofovski je spet glasno

V nedeljo, 28. maja 2017, je bila na Grofovski v Komnu zadnja tekma nogometne sezone 2016/17. Domača članska ekipa NK Komen je z zmago nad gostujočo Cerknico s 3 : 2 zaključila izjemno uspešno sezono. NK Komen je bil ustanovljen leta 1972 in dolga leta so ga zvesti navijači Green Boys spremljali skozi vse vzpone in padce. Pred nekaj leti je članska ekipa prenehala s treningi in tekmovanji in na igrišču na Grofovski so ostale le mladinske selekcije in legende – vetera-

ni. Nedelj, kot smo jih poznali nekdanj, ni bilo več, saj je ob nedeljah popoldan Grofovska zaradi odsotnosti članskih tekem samevala. Pa vendar se je pred približno štirimi leti zgodil preobrat, ko so se člani nekdanjih uspešnih mladinskih ekip spet zbrali, začeli zagnano trenirati in počasi nizati tudi uspehe – vse do letos, ko so s trenerjem Pavletom Žoržem ter pod vodstvom kapetana Mihe Abrama - Apčeta zabeležili izjemne rezultate in navduševali na gostovanjih, še bolj pa na domači Grofovski.

To je seveda navdušilo tudi zveste navijače Green Boys, ki so se v letošnji sezoni iz tekme v tekmo na Grofovski zbirali v čedalje večjem številu. Odlično vzdušje, hladna pijača iz veteranskega bifeja in vedno boljša igra nogometašev, so med navijači in ostalimi vaščani prebudili pravo malo evforijo. Zahodna tribuna, ki so jo navijači v šali poimenovali Tribuna Jablnc, je bučno navijala in spodbujala igralce do vedno novih zmag in navijači so se odločili, da zadnjo tekmo sezone, ki jo je moštvo NK Komen odigralo na domačem terenu, zaključijo še posebej slovesno in se tako zahvalijo ekipi za izjemno sezono. Posebej za to priložnost so z zbranimi prostovoljnimi prispevki kupili navijaški transparent Green Boys – Tribuna Jablnc. Kapetanski trak navijačev si je nadel Patrick - Bibitka in vse navijače angažirano povedel v prvo ligo športnega navijanja. Glasno in navdušeno smo navijači spremljali zadnjo tekmo svoje srčne ekipe in z bobni, sirenami in trobljami dajali ritem njihovim napadom. Ob zadnjem sodnikovem žvižgu so se igralcem v zahvalo na Tribuni Jablnc prižgale bakle v barvah NK Komen in navdušenemu pozdravu ekipe je seveda sledil dolg aplavz, pa tudi kakšno solzo sreče smo ganjeni potočili tako igralci kot navijači. Iskrena hvala našim fantom, članski reprezentanci, da ste se združili in z žrtvovanjem svojega prostega časa ter z marljivim delom nadaljevali tradicijo odličnega nogometa, ki je bil na Grofovski od nekdanj doma. Hvala vodstvu kluba, trenerju in veteranom, ki vedno in vestno podpirajo tri vogale ter skrbijo za dobro vzdušje in pogostitev po vsaki tekmi.

Hvala vam vsem, da ste v Komen spet prinesli del nekdanjega vzdušja, ko je bilo nedeljsko popoldne sinonim za športno navijanje in druženje na naši Grofovski.

Green Boysi s Tribuno Jablanc bomo z vami seveda tudi v naslednji sezoni. Nekoč pa upamo, da bo tudi naša Grofavska deležna prenove in da bomo navijači lahko stali na ravnih tribunah in bodo igralci za žogo tekli po ravni podlagi!

Naši požrtvovalni nogometaši si to zaslužijo!

Hvala vam, zeleno-rumeni, sezona 2017/18 bo spet zmagovita, naša in vaša!

Besedilo: Green Boys – Tribuna Jablanc

Nogometna šola Komen v sezoni 2016/2017 in pogled v sezono 2017/2018

Tudi v mlajših selekcijah se je iztekla sezona 2016/2017, ki smo jo, gledano kot celota, uspešno zaključili. Po kratki analizi lahko ugotovimo, da so bila pričakovanja in cilji pravilno postavljeni. Primarni cilj nogometne šole je, da skozi igro, ki je osnovna metoda treninga, otroke najlažje navajamo na žogo in šport. Poleg druženja, prijateljstva in igre, se otroci navajajo na zdravo športno življenje. Ob vsem tem se vzpostavljajo pogoji za nemoten telesni razvoj. Prav tako se razvijajo motorične sposobnosti, ki so potrebne za katerokoli športno panogo. Otroci se skozi igro navajajo na medsebojne odnose in delo v skupini, prav tako pridobivajo vrednote, ki so v športu prisotne.

Medtem ko sta selekciji U11 in U13 nastopali v ligaških tekmovanjih MNZ Koper, so se najmlajši, selekcija U9, udeleževali turnirjev v bližnji okolici in zamejstvu. Najmlajši, to so otroci do 10. leta starosti, so se tudi letos potegovali za značko nogometaša. Tekmovanje za značko nogometaša poteka v Sloveniji že od leta

1996 in vsebuje opravljanje tehničnih in posameznih taktičnih nalog, povezanih z motoričnimi sposobnostmi posameznika, ki so pomembni za uspešno igranje nogometa. Cilj vseh udeležencev pa je postopno napredovanje v skladu z biološkim razvojem in sposobnostmi posameznika. Pri nas v Komnu pa se ga organizira že 20 let. V to tekmovanje, če temu lahko tako rečemo, se lahko vključijo tudi otroci, ki niso vključeni v proces treninga nogometne šole. Tokrat so otroci zahtevane vaje izvajali kar med treningi. Letos je bila udeležba rekordna, saj se je za značko nogometaša potegovalo kar 32 otrok. Delni prikaz teh pa so otroci prikazali med polčasoma zadnje domače tekme članov. Seveda se je tukaj potrebno zahvaliti in poudariti velik delež staršev, brez katerih vsega tega ne bi bilo.

Če pogledamo v prihajajočo sezono 2017/2018, so cilji Nogometne šole in NK Komen še nekoliko bolj optimistični, predvsem na izboljšanju pogojev, predvsem vadbene površine (namakanje), pridobivanje novih otrok, aktivnosti za ustanovitev selekcije U15 (že potekajo) in dodatna izobraževanja strokovnih sodelavcev.

Če imate radi šport in žogo, vas vabimo, da se nam pridružite v naši nogometni šoli ter s tem okrepite komenski nogometni podmladek. Treninki potekajo vsak torek, sredo in petek med 17.20 in 19.00 uro. Utrinek s treninga selekcije U9 vidite na sliki. Prijave in informacije lahko dobite na elektronskem naslovu: mladi.nkkomen@gmail.com in pri trenerjih v dneh, ko potekajo treninki.

Besedilo in foto: Adrijan Spačal

INTERVENCIJE PGD Komen od 25. februarja 2017 do 25. maja 2017

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO KOMEN

KOMEN 96, 6223 KOMEN, Gsm: 041 906 570, pgdkomen@siol.net, www.pgdkomen.si

V obdobju od 25. februarja pa do 25. maja je Prostovoljno gasilsko društvo Komen imelo sedem intervencij, in sicer:

1. 28. marca 2017 ob 15.00; Požar v naravi - Bač

ReCO Postojna nas je telefonsko obvestil, da potrebujejo našo pomoč pri zagotavljanju vode za helikopter SV pri požaru na vadbišču Slovenske vojske Bač. Na lokaciji smo tako zagotavljali vodo za gašenje z vozilom GCGP – 3. V intervenciji so sodelovali trije gasilci z enim vozilom.

2. 25. aprila 2017 ob 20.40; Odpiranje stanovanja - Komen

ReCO Postojna nas je obvestil, da je v Komnu potrebno odpreti vrata stanovanja. Ob prihodu na lokacijo smo ugotovili, da so lastniki vrata odprli že sami, tako naše posredovanje ni bilo potrebno. Aktivirana je bila tudi poklicna enota ZGRS Sežana. V intervenciji je sodelovalo pet gasilcev PGD Komen z enim vozilom in dva gasilca ZGRS Sežana z enim vozilom. V gasilskem domu je bilo v pripravljenosti še 15 gasilcev.

3. 1. maja 2017 ob 13.15; Požar v naravi - Brestovica pri Komnu

ReCO Postojna nas je obvestil o travniškem požaru v vasi Brestovica pri Komnu. Na lokaciji smo ugotovili, da je občanu pri kurjenju ogenj ušel iz nadzora. Ogenj smo omejili, pogasili in temeljito zalili. Pogorelo je približno 0,5 ha travnate površine. V intervenciji je sodelovalo 10 gasilcev PGD Komen z dvema voziloma. V gasilskem domu je bilo v pripravljenosti še 13 članov.

4. 2. maja 2017 ob 17.47; Požar v naravi - Sveta Katarina

ReCO 112 nas je obvestil, da je na pobočju Šumke točno na Sveti Katarini opaziti dim. Na lokaciji smo ugotovili, da se kadi iz pogorišča kresa. Pogorišče smo dodatno zalili z vodo. V intervenciji so sodelovali štirje gasilci z enim vozilom.

5. 17. maja 2017 ob 18.52; Požar v naravi - Coljava

ReCO Postojna nas je obvestil o požaru v naravi pri vasi Coljava. Linijo požara smo zalili z vodo in očistili z izpahovalniki zraka. Pogorelo je približno 3 ha trave in grmičevja. V intervenciji je sodelovalo 19 gasilcev PGD Komen s tremi vozili in dva gasilca ZGRS Sežana z enim vozilom. V gasilskem domu je bilo v pripravljenosti še osem gasilcev.

6. 18. maja 2017 ob 13.08; Požar v naravi - Brje-Tublje

ReCO 112 nas je obvestil o požaru v naravi na cesti Brje-Tublje. Na lokaciji smo ugotovili, da je občanu pri kurjenju ogenj ušel iz nadzora. Požar smo omejili in linijo požara zalili z vodo. Pogorelo je približno 0,5 ha travnate površine. V intervenciji je sodelovalo 13 gasilcev PGD Komen s tremi vozili in dva gasilca ZGRS Sežana z enim vozilom.

7. 18. maja 2017 ob 17.14; Prometna nesreča - Štanjel

ReCO 112 nas je obvestil o prometni nesreči med motoristom in osebnim vozilom v vasi Štanjel. Ob prihodu na lokacijo smo skupaj s poklicnimi gasilci ZGRS Sežana zavarovali kraj nezgode, umaknili vozila in očistili cestišče, nudili pomoč policiji in reševalcem NMP Sežana. V intervenciji je sodelovalo sedem gasilcev PGD Komen z enim vozilom, štirje gasilci ZGRS Sežana z enim vozilom, reševalci NMP Sežana in Policija. V gasilskem domu je bilo v pripravljenosti še osem gasilcev.

8. 18. 5. 2017 ob 21.48; Sproščanja nevarnih plinov - Štanjel

ReCO 112 nas je obvestil, da pri objektu v vasi Štanjel uhaja plin. Ob prihodu na lokacijo smo ugotovili, da pušča varnostni ventil na plinohramu. Ventil smo zaprli. Opravili smo tudi meritve koncentracije plina. Vzdrževalec objekta je obsvetil servisno službo, ki bo pregledala plinsko napeljavo. V intervenciji je sodelovalo 11 gasilcev PGD Komen z dvema voziloma in štirje gasilci ZGRS Sežana z enim vozilom. V gasilskem domu je bilo v pripravljenosti še 11 gasilcev.

Prostovoljno gasilsko društvo Komen

Štabna vaja IPS Gabrk 2017

V Kraško gasilsko zvezo (KGZ) je vključeno osem prostovoljnih gasilskih društev: PGD Materija, PGD Senožeče, PGD Divača, PGD Štjak, PGD Sežana, PGD Povir, PGD Lokev in PGD Komen. Društva delujejo na območju štirih občin, in sicer Divača, Hrpelje - Kozina, Komen in Sežana. Skupno pokrivajo površino približno 640 km². Na tem teritoriju deluje tudi GEŠP enota Zavod za gasilno in reševalno službo Sežana (ZGRS).

Kot že poznano, je Kras z Brkini požarno najbolj ogroženo območje pred požari v naravnem okolju. Na tem območju so bili tudi največji požari v naravnem okolju (Brestovica 2003, Šumka 2006 ...), kar je privedlo do tega, da gasilci na Krasu dajemo večjo pozornost pri izobraževanju v tej smeri. Sončna sobota, 8. aprila, je bila kot nalašč za štabno vajo vodenja z uporabo Intervencijsko poveljniškega sistema (IPS).

Ob 8.00 smo pričeli s predavanjem oz. ponavljanjem sistema IPS. Boris Budal, predhodni poveljnik KGZ ter namestnik poveljnika ZGRS Sežana, je predstavil nalogo vodje intervencije, vodje operativnih sil, načrtovalcev ter logistike, medtem ko je Marko Adamič, regijski poveljnik Obalno-kraške regije ter predsednik PGD Komen, predstavil naloge sprejemnega mesta. Med tem časom sta operaterja, ki sta usposobljena za delo z vozilom za vodenje večjih intervencij PV2, pregledala vozilo, zaprosila na ReCO Postojna za kanale, ter pripravila vse potrebno za izvedbo namišljene vaje. Predpostavka vaje je bila, da je zagorelo na področju Gaberka, cesta Sežana–Štorje, zaradi uporabe odprtega ognja. Vajo smo najprej začeli s prvimi enotami, katere so postavile levi in desni sektor, zaradi razsežnosti je bilo takoj ukazano za proženje društev po alarmnem načrtu. Postavilo se je sprejemno mesto. Ob prihodu enot se je postavil še sektor čelo ter aktiviralo celotno KGZ in podalo zahtevo po štabnem vodenju. Gasilci so postopoma prevzeli funkcije v štabu. Postavili vodjo operativnih sil ter vodjo intervencije, potem pa takoj še načrtovalce, ki so nemudoma pričeli s svojim delom. Društva, ki so pričela prihajati, so se prijavila na sprejemnem mestu ter bila takoj razporejena na sektorje po navodilih vodje operativnih sil. Ker je bila vaja namišljena, so bile predpostavke vodjem sektorjev dane po fazah. Naloge, s katerimi so se soočali načrtovalci, so bile zelo različne, od raznih sprememb vetrov, do preskokov požara, ureditev heliodroma za dva helikopterja, iskanje pogrešanih na območju požara in podobno. Seveda je bila prioriteta s pomočjo kart iz protipožarnega atlasa, ki ga uporabljamo v realnih situacijah, narisati načrt požara z vsemi strateškimi točkami, rožo vetrov, predvidenim širjenjem požara v določenem času, zapiranjem cest in podobno. Kasneje smo si tudi pomagali s kartami, ki nam jih je priskrbel Zavod za gozdove, izpostava Sežana, s katerim tudi v realnih situacijah odlično sodelujemo. Namišljeno smo aktivirali tudi sosednje GZ, katere bi tudi v realni situaciji. Med vajo smo zaigrali tudi prihod novinarske ekipe ter podajanje izjav. Logistika je poleg ostalega dela poskrbela za prehrano. Vajo smo zaključili ob 14.00 z analizo.

Pokazalo se je, da smo gasilci odlično delali, se v vlogo vodenja odlično vživeli. Ugotovljene so bile naslednje pomanjkljivosti:

- nenatančnost na začetku vodenja, kar je realno tudi pričakovati, vendar se je potem stanje normaliziralo;
- na sprejemnem mestu, predvsem s pisanjem evidence, kar bi si poenostavili z enostavno Excelovo tabelo;
- načrtovalcem je primanjkovalo nekaj preglednosti pri pravi sheme požara na karti;
- operaterja PV2 sta vozilo hitro spravila v funkcijo delovanja, ostajajo pa še vedno neizpolnjene želje po posodobitvi opreme v vozilu, za kar si prizadevamo že več časa.

Vsi smo bili mnenja, da kmalu vajo ponovimo ter seznanimo še nov kader z načinom vodenja intervencij, ki ni obvezno, da se vedno razvije v štabno vodenje.

Zahvala gre predvsem inštruktorjema, ki sta nadzirala delo štaba in sprejemnega mesta, ZGRS Sežana za uporabo prostorov ter vsem sodelujočim gasilcem iz Kraške gasilske zveze.

Besedilo: Poveljnik KGZ Peter Jerina

Gasilci PGD Komen uspešni na tekmovanju KGZ

V soboto, 13. maja 2017, je v Sežani na poligonu Zavoda za gasilno in reševalno službo (ZGRS) Sežana potekalo tekmovanje Kraške gasilske zveze (KGZ) pod organizacijo PGD Senožeče. Na

tekmovanju se je skupno zvrstilo 46 ekip, kar pomeni več kot 500 sodelujočih gasilcev. Tekmovanje je bilo razdeljeno na dva dela. V jutranjem delu so se v tekmovalnih disciplinah pomerili

naši najmlajši gasilci in gasilke v kategorijah pionirk, pionirjev, mladink in mladincev.

Naše društvo je na tekmovanju sodelovalo z eno ekipo pionirk, dvema ekipama pionirjev in eno ekipo mladincev. Mladinske ekipe so v hudi konkurenci dosegle izvrstne rezultate, in sicer ekipa pionirk 1. mesto, ekipi pionirjev 3. in 6. mesto ter ekipa mladincev 2. mesto. Mladinske ekipe so s temi rezultati že tretjič zapored osvojile tudi mladinski prehodni pokal, ki tako

prehaja v trajno last našemu društvu.

V popoldanskem delu so se v tekmovalnih disciplinah pomerili člani in članice ter starejši gasilci (veterani). PGD Komen je na tekmovanju nastopilo z eno ekipo starejših gasilcev, eno ekipo gasilk (kategorija pod 30 let) in kar štirimi ekipami članov (dve ekipe članov do 30 let in dve ekipe članov nad 30 let). Niz uspehov iz jutranjega dela so naše ekipe nadaljevale tudi v popoldanskem delu. Starejši gasilci so dosegli 3. mesto, članice kategorije A 3. mesto, člani pa v kategoriji B (nad 30 let) 1. in 5. mesto ter člani v kategoriji A (pod 30 let) 1. in 6. mesto. Tudi v popoldanskem delu tekmovanja je članski prehodni pokal pripadel našemu društvu, ki so ga z zmago osvojili člani A. Vsem čestitamo.

Na tekmovanju KGZ je skupno sodelovalo 11 ekip PGD Komen (preko 120 članov). Letošnje tekmovanje je bilo tudi izbirno tekmovanje za regijsko tekmovanje, ki je zadnja odskočna deska pred državnim tekmovanjem. Na regijsko tekmovanje se uvrstijo ekipe, ki zasedejo prva tri mesta na tekmovanjih gasilskih zvez.

Iz našega društva se je tako sedem ekip uvrstilo na regijsko tekmovanje Obalno-kraške regije, ki je bilo letos v Ilirski Bistrici 27. maja 2017.

Gasilska tekmovanja so v prvi vrsti namenjena psihofizični pripravi gasilcev in usposabljanju pri rokovanju z gasilsko opremo. Tekmovalne discipline na tekmovanjih vključujejo polaganje cevovodov, vezanje vozlov, uporabo motornih brizgalnih črpalk za črpanje vode, uporabo gasilskih armatur in drugo. Poleg tega pa so tekmovanja lepa priložnost za druženje, sprostitev, izmenjavo izkušenj ter ohranjene prijateljstev. Vsi ti faktorji so zelo pomembni tudi pri intervencijah.

Besedilo: PGD Komen

Tudi letos bo v Gabrovici šagra

Od lanske jeseni do sedaj smo veliko nastopali. Obiskali smo: Šempeter pri Gorici, Orehek, Gračišče, Lokev, Kostanjevico, Branik, Prvačino, Budanje, Senožeče, Lig, Tomaj in Tolmin. Nekaj predstav, ki so bile že dogovorjene, pa je žal odpadlo.

Še vedno igramo *Češpe na figi*, ki smo jo odigrali že 59-krat. Z odlomkom iz predstave *Vse o ženskah* pa smo zabavale komenske upokoјence na novoletni večerji. S skečem bomo tudi sodelovali na proslavi občinskega praznika.

Aprila smo v Senožečah sodelovali na Linhartovem območnem srečanju gledaliških skupin. Žal naša predstava *Ženini, takšni in drugačni* selektorice ni navdušila, čeprav je sama ugotovila, da ji je publika dobro sledila in se odlično odzivala nanjo.

Mi smo prepričani, da se je naša režiserka Minu Kjuder, kljub težkemu izzivu, dobro odločila in odlično izpeljala projekt.

Ker smo pridni, veliko nastopamo in se predvsem radi družimo, si včasih zaslužimo tudi nagrado po lastni izbiri. Da pa ne bi potovali sami, kakor na kakšno gostovanje, smo s seboj povabili prijatelje in znance, pa tudi ostale, ki jih zanimajo drugi kraji in navade. Letos je bil to izlet na jezero Maggiore s čudovitimi Boro-mejskimi otoki.

Ker smo bili v Italiji pa smo seveda morali razvajati tudi svoje brbončice. V okolici Parme smo si ogledali proizvodnjo vsem znanega sira *parmigiano reggiano* ter

parmskega pršuta.

Preživeli smo čudovit konec tedna z veliko smeha in dobre volje. Če bomo še naprej tako delavni in ustvarjalni, nas gotovo čakajo še nova skupna potepanja.

Zadnje vrstice našega poročanja pa moramo izkoristiti za vabilo na praznik našega zavetnika sv. Petra. Ker letos nimamo premierne predstave, bomo praznik obeležili z drugačnim uspehom. *Češpe na figi* bomo zaigrali že 60-ič, kar je res lep uspeh in prav je, da ga obeležimo pod domačimi lipami.

Vsi prijazno vabljeni v Gabrovico pri Komnu na Brce v soboto, 1. julija 2017, po zvonjenju.

Besedilo: KD Brce

Počitnice z otroki

Priprave na počitnice otrok in mladostnikov Krasa in Brkinov, ki jih vsako leto organizira Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana, so že v polnem teku.

Počitnice bodo tudi letos otvorili mali šolarji. Kar 177 malčkov bo v spremstvu 30 vzgojiteljic letovalo v Kranjski Gori v štirih izmenah od 4. do 20. junija. Čakajo jih sprehodi k reki Pišnici, obisk Kekčeve dežele, Nordijskega centra v Planici in izlet v dolino Vrat, kjer so pridni planinci ob pogledu na Triglavsko steno običajno kršчени. Skrbne vzgojiteljice jim v naprej pripravijo pester program s polno presenečenji. Ker je to običajno njihovo prvo letovanje brez prisotnosti staršev, je doživetje še toliko večje. Nameščeni bodo v obnovljenem in prostornem mladinskem hotelu, ki otrokom zagotavlja potrebno udobje. Gorski zrak in dobra hrana pa delata čudeže, sploh če bo zanje tudi letos skrbela oskrbnica Mara.

Letošnja novost je menjava lokacije za zdravstveno letovanje in letovanje malih šolarjev, ki letos vstopajo v prvi razred, in osnovnošolcev do petega razreda, ki bodo letos od 1. do 8. julija počitnikovali v počitniškem domu v Zambratiji.

Letovišče v Zambratiji lahko sprejme 130 otrok v sobah s 4 do 11 ležišči. Slikovito naravno okolje nudi številne možnosti razvedrila, zabavnega programa, tematskih in ustvarjalnih delavnic in rekreacije, prilagojene starosti in potrebam otrok. Za otroke skrbijo spremljevalci v skupinah od 8 do 12 otrok. Stavba se nahaja v neposredni bližini plaže, ki in razpolaga z lastnim ograjenim parkom in mogočnimi pinijami, ki nudijo prijetno senco tudi v najbolj vročih urah, ter je obdana s športnimi igrišči za nogomet, košarko, roket, za odbojko na mivki in igrišči za namizni tenis. V neposredni bližini se nahaja urejena peščena plaža s tuši in sanitariji, ki je primerna za učenje plavanja za vse vrste »plavalcev«. Bližina Savudrije in Umaga nudi možnosti dodatnega razvedrila; od izletov z vlakcem v Katoro do izletov z ladjo iz Umaga.

POREČ 24.–31. julij 2017 – Letovanje za otroke in mladostnike od 6. razreda dalje

Mladinski center je v neposredni bližini Poreča in nudi številne prilžnosti za rekreacijo, ustvarjanje, zabavo in druženje z vrstniki iz ostalih krajev Slovenije, saj sprejme 330 oseb. Letovišče razpolaga z lastnimi urejenimi igralnimi površinami in športnimi igrišči za nogomet, odbojko, košarko, namizni tenis.

Prodната ali peščena plaža je primerna tako za otroke kot za izkušene plavalce. Poleg številnih oblik rekreacije nudi center možnosti organizacije najrazličnejših vsebin, tematske dneve, ustvarjalne delavnice, družabne igre. Večere si bomo krajšali z družabnimi večeri, plesom v interni Virčevski diskoteki ali v poletnem kinu. Odpravili se bomo na ogled mesta Poreč in na izlet z ladjo v Limski kanal, Rovinj ali Vrsar.

Otroci in mladostniki od 5 do 18 let, ki so pogosteje bolni ali hospitalizirani, lahko koristijo zdravstveni regres za letovanje na morju na osnovi zdravniškega priporočila osebnega zdravnika. Ker se letos letovanje začneja cele 3 tedne bolj zgodaj kot običajno in da bi pediatrom otrok čim bolj olajšali delo ter preprečili vrste v ambulantah, svetujemo, da si zdravniško priporočilo priškrbite že danes.

Prijave za vse programe še zbiramo.

Če pa bodo otroci v času poletnih počitnic raje doma, pa lahko izberejo med počitniškimi aktivnostmi, ki jih bomo organizirali po posameznih občinah: v Sežani od 26. do 30. junija in od 10. do 21. julija, v Hrneljah od 10. do 21. julija, v Divači od 31. julija do 11. avgusta in v Komnu od 16. do 31. avgusta. Otroci, ki obiskujejo šolo v občinah Krasa in Brkinov, se dejavnosti lahko udeležijo na vseh omenjenih lokacijah. Kjer se bo prijavilo zadostno število otrok za celodnevne aktivnosti, bomo proti plačilu poskrbeli za tople obroke. V krajih z manjšo udeležbo bo urnik dejavnosti krajši: od 9.00 do 13.00. Program bo prilagojen željam in potrebam otrok in bo počitniško naraven. Mentorji z različnimi znanji in izkušnjami poskrbijo, da se otroci zabavajo v športnih aktivnostih, družabnih igrah, delavnicah ali se razdajajo brezdelju v dobri družbi vrstnikov.

Vsi programi in vsebine so v naprej načrtovani in prilagojeni osebnim potrebam in interesom otrok. Starši k dobri organizaciji naših dejavnosti in dobremu počutju otrok lahko veliko pripomorejo tako, da otroke prijavijo v zelene aktivnosti v razpisnem roku za prijave, priložijo morebitno potrdilo za koriščenje zdravstvenega regresa in navedejo vse zdravstvene in druge morebitne posebnosti otroka. Vse prijavnice za letovanja in počitniške aktivnosti ter ostale informacije lahko poiščete na naših spletnih straneh www.mdpm.si ali vam jih pošljemo po elektronskem naslovu drustvo.prijateljev@siol.net

Ana Pangos, sekretarka
Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

POLETJE 2017

LETOVANJA ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE

ZAMBRATIJA

1.7. - 8.7.2017
Letovanje za male šolarje in otroke do 5. razreda

POREČ

24.7. - 31.7.2017
Letovanje za otroke in mladostnike od 6. razreda dalje

DO ZDRAVSTVENEGA REGRESA ZA LETOVANJE NA MORJU SO UPRAVIČENI OTROCI IN MLADOSTNIKI DO 18. LETA STAROSTI NA OSNOVI PRILOŽENEGA PISNEGA POTRDLILA ZDRAVNIKA.

Še je nekaj prostih mest!

Za otroke od 1. do 5. razreda devetletke bomo v času poletnih počitnic, od 6:45 do 15:30 ure, organizirali

CELODNEVNE POČITNIŠKE AKTIVNOSTI

s športno, ustvarjalno in razvedrilno vsebino.

V SEŽANI
bo program potekal od 26.6.17 do 30.6.17, od 10.7.17 do 14.7.17 in od 17.7.17 do 21.7.17.

Termini za program v KOMNU, DIVAČI in HRNELJAH
bodo znani v mesecu maju.

Za skupino najmanj 15 otrok in proti plačilu bo organiziran tople obroke.
Za skupino manjšo od 15 otrok bodo dejavnosti organizirane od 9:00 do 13:00 ure.

Vse informacije in prijavnice za celodnevne počitniške aktivnosti dobite na sedežu društva:
Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana
Partizanska 18, 6210 Sežana
Tel.: 05 7341486
ali na elektronski naslov: drustvo.prijateljev@siol.net
ali na spletni strani: www.mdpm.si

Vabljeni otroci od 6. do 10. leta starosti (1. – 5. razred OŠ)

* V KRAJEVNI DVORANI, kotiček-garderoba: od 16. 8. 2017 do 31. 8. 2017

Aktivne počitnice in varstvo bo organizirano v dopoldanskem času **od 9. ure do 13. ure.**

Športne aktivnosti, družabne igre, ustvarjalne delavnice, izleti v naravo.....

Hrana in pijača iz nahrbtnika.

Otroka lahko prijavite za cel teden, prijave po dnevih niso mogoče. Program bo organiziran za skupino najmanj 10 otrok. Na osnovi prijav vas bomo po zaključku vpisa obvestili o terminih programa.

Če želite prijaviti svojega otroka v aktivne počitnice in brezplačno varstvo, vas prosimo, da izpolnite spodnjo prijavnico, zdravstvene podatke in izjavo in jo oddate na sedežu društva ali po pošti na naslov: Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana, Partizanska 18, 6210 Sežana, **najkasneje do 1. avgusta 2017.**

Za vse informacije smo vam na voljo na sedežu društva, tel. 05 7341486, mail: drustvo.prijateljev@siol.net

—f—

PRIJAVNICA ZA BREZPLAČNE AKTIVNE POČITNICE IN VARSTVO:

Prijavljam otroka _____, učenca-ko _____ razreda v program aktivnih

počitnic in varstva, datum rojstva otroka _____ naslov _____

telefon staršev/skrbnikov: _____ elektronski naslov: _____

Otroka lahko prijavite le za cel teden, prijave in odjave po dnevih niso mogoče. Starši lahko svojega otroka prijavijo v vseh terminih.

* V KOMNU: " 16. avgusta - 18. avgusta (obkrožite)

" 21. avgusta - 25. avgusta (obkrožite)

" 28. avgusta - 31. avgusta (obkrožite)

Otroka bomo vozili v varstvo ob _____ uri in prihajali ponj ob _____ uri.

ZDRAVSTVENI PODATKI IN IZJAVA:

Prosimo vas, da opišete zdravstveno stanje vašega otroka _____ (ime in priimek):

☐ **Brez posebnosti**

" Alergije (navedite):

" Vedenjske ali druge posebnosti :

Spodaj podpisani starš dovoljujem, da Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana, ki je organizator varstva, lahko v svojih zbirkah obdeluje osebne podatke za pisno in elektronsko obveščanje in jih uporablja za statistične obdelave v skladu z zakonom o varstvu podatkov. Izjavljam tudi, da dovoljujem fotografitanje svojega otroka v namene promocije društva MDPM Sežana preko medijev tudi Facebook in spletna stran.

Kraj _____, datum _____ Podpis staršev: _____

Saint-Claude Francija, turnir U15, 29.–30. april 2017

V poznih nočnih urah so se naši fantje skupaj s trenerjem Primožem Čehom in predsednikom društva ŠKD Kras Karlom Buncem ter dekleti iz ŽKK Pomurje in ŽKD Ježica podali na svoj prvi mednarodni turnir v francosko mesto Saint-Claude, na katerem so poleg slovenskih nastopale še ekipe iz Francije, Švice, Belgije, Latvije, Litve ter afriška ekipa iz Burkine Faso.

Na poti so pod Mont Blancom doživeli pravo zimsko idilo, se kasneje sprehodili ob Ženevskem jezeru, skupinsko fotografirali ter po 800 km vožnje le prispeli v Saint-Claude. Kljub dolgi vožnji jim na avtobusu očitno ni bilo dolgčas, saj je naše fante trener deklet iz ŽKK Pomurje označil kot »zelo simpatična ekipa fantov«.

Naša pričakovanja pred odhodom niso bila ravno visoka. Velika večina fantov namreč košarko trenira dobrih šest mesecev ali še celo manj, zato čudežev ni bilo pričakovati. Cilj, da si fantje naberejo prepotrebne izkušnje, se ob tem zabavajo ter vrnejo kot prava ekipa, pa je bil vsekakor dosežen. Prvi tekmovalni dan v soboto so proti močnejšim nasprotnikom izgubili vsa srečanja, kar pa jih očitno ni vrglo iz tira, saj so v nedeljo na parket stopili kot popolnoma druga ekipa in zmagali vsa preostala srečanja. Med enajstimi ekipami so tako osvojili končno deveto mesto, kar je tako zanje kot za trenerja lep uspeh ter dobra popotnica za nadaljnje delo. V dekliski finale sta se uvrstili ekipe iz Slovenije, kjer so se po napeti in izenačeni tekmi zmage na turnirju veselila dekleta iz ekipe Ježice. Obe ekipi z dolgoletno tradicijo sta pokazali, da se ob sistematičnem in kvalitetnem delu v klubih lahko

tudi v tujini dosegajo odmevni rezultati.

Ob tekmovalnem delu brez družabnega življenja seveda ni šlo. Spoznavanje drugih krajev in ljudi, medsebojna druženja, navijanje na tekmah, smeh ter obvezna briškula in trašet zvečer so za fante bili le delček iz mozaika doživetij. Obenem sta predstavnike drugih ekip in organizatorje turnirja Karlo in Primož presenetila še s teranom in kraškimi dobrotami ter jim ob tem razdelila turistične zgibanke o občini Komen, kar so vsi z navdušenjem sprejeli. Vsekakor pozitivna izkušnja, ki jo naslednje leto moramo ponoviti!

Leto treningov, prijateljskih tekem, turnirjev bo kmalu za nami. V naslednji sezoni 2017/2018 naše društvo vstopa v tekmovanja pod okriljem Košarkarske zveze Slovenije, kjer bosta tekmovali mešana ekipa U13 in ekipa fantov U17. S tem bo v tekmovalna KZS vključena večina otrok našega društva. Domače tekme bodo otroci igrali v Komnu in v novi športni dvorani v Dornberku.

Sezono, ki je torej pred nami, lahko z veseljem pričakujemo.

Več o sprotne dogajanju v našem društvu lahko preberete tudi na FB strani ŠKD Kras.

Besedilo:

Rajko Kralj

Foto: Karlo Bunc,
Primož Čeh

Društvo Komenski Kras 91

Leto 2017 smo v društvu kot običajno začeli delovno. Marca meseca je poteklo štiri leta od ustanovitve Društva. V začetku meseca Aprila, smo imeli letni zbor članov društva in volitve novih članov v organe društva. Staro-novo vodstvo društva, si je zadalo nalogo, da bo tudi v naslednjem štiriletnem obdobju nadaljevalo s takšno vnemo kot v preteklem obdobju. Ob tej priliki, bi se v društvu radi zahvalili Vaški skupnosti Gorjansko, ki nam je za volilno skupščino omogočilo uporabo njihovega »kotička«.

Mesec april: Obiskali so nas člani Območnega združenja Veteranov ojne za Slovenijo iz Velikih Lašč. V Gorjanskem so si v Štrekljevi domačiji ogledali razstavo del Karla Štreklja in razstavo fotografij iz obdobja 1. svetovne vojne. V Gorjanskem so si ogledali še vojaško pokopališče iz časa 1. svetovne vojne. Pot smo nadaljevali do mejnega prehoda Klariči, kjer smo jih predstavili vodno črpališče, potek državne meje ter potek soške fronte na tem delu Krasa. Naslednji postanek je bil pri Pomniku braniteljem slovenske zemlje na Cerju. Sledil je obvezen

postanek pri Borojevičevem stolu. Obisk so veterani zaključili na osmici v Svetem.

Mesec maj: Obisk, sedaj že lahko rečemo tradicionalen, pripadnikov Slovenske vojske iz 430. MOD Ankaran. Skupaj z Občinskim združenjem za vrednote NOB smo jim pripravili pester program obiska na Komenskem Krasu. Pripadnikom SV pa so se pridružili tudi člani obeh združenj. Skupaj smo se podali na pohod po Graničarski stezi, z začetkom v Spodnji Brestovici. Pot nas je vodila do Grofove jame, po Graničarski stezi pa smo nadaljevali vse do mejnega prehoda Gorjansko. Vmes smo se zaustavili na zapuščen karavli Moroslavica, kjer je bila obvezna »marenda«, ogledali smo si Kaverno Moritz, sledil pa je obvezen postanek pri suhozidni pastirski hiški v neposredni bližini mejnega prehoda Mavhinje, ki so jo obnovili člani Univerze za tretje življensko obdobje Kras iz Gorjanskega. Zaključek pohoda smo v dobri družbi in prijetnem ambientu nadaljevali v koči Kraških Gadov v Gorjanskem.

V društvu se trudimo, da na Komenski Kras pripeljemo veteranske in domoljubne organizacije, saj ima ravno ta del našega Krasa zelo bogato vojaško zgodovino, ki pa je v širšem prostoru zelo

slabo poznana. Še naprej se bomo trudili, da Komenski Kras, predvsem z vidika vojaške dediščine, ki je na tem prostoru zelo bogata, predstavimo čim širšemu krogu obiskovalcev.

Besedilo: Franko Zadnik

Foto: arhiv Društva KK

Iz vaških skupnosti

Br'stovska Špargljada 2017

Enajsto po vrsti je zaznamovala širša ponudba jedi, ki so jih pripravile naše gospodinjice, in ročno rezan pršut izpod noža mojstra Danila. Prav tako je prireditev zaznamovala visoka udeležba ljubiteljev jedi iz divjih špargljev. Tudi tokrat so prišli od blizu in daleč. Najdlje iz Slovenske Bistrice in Raven na Koroškem, medtem ko je bilo od bližnjih presenetljivo veliko Tržačanov.

Trasa Koloosmice je že uveljavljena in kolesarji so se tudi tokrat znova ustavili na osmici pri Antoničevih v Cerovljah. Nekateri so se med vožnjo večkrat zaustavljali, saj so naleteli na šparglje, mimo katerih pač niso mogli kar tako, ter so se na cilj vrnili z bolj ali manj velikimi šopki. Nihče ni bil preveč utrujen, ker je bila pot ravno prav zahtevna.

Pohodniki, ki so nas razveselili s številno udeležbo, so se na pot podali takoj za kolesarji. Ker je bilo predvideno nekoliko bolj oblačno vreme, smo pohod tudi letos peljali po oljčni poti v

smeri Jamelj, se potem spustili v Klariče in po dolini nazaj do Brestovice. Tudi njih so premamili ob poti rastoči šparglji in marsikdo se je vrnil z lepim šopkom.

Tako kolesarji kakor pohodniki so se na cilju okrepčali s frtaljo ter kozarcem pijače. Ker so bili mnogi med njimi kot družinski člani ali prijatelji udeleženci ali pohoda ali Koloosmice, je med njimi takoj stekel pogovor o prijetnih doživetjih. In ni jih bilo malo.

Ko se je prireditev nagibala h koncu, nas je osvežila manjša ploha. Najvztrajnejši so šli pod streho v šolo, kjer so lahko zapeli skupaj s pevko Marjetko ob spremljavi njene kitare. Z nočjo se je vse umirilo in le še prazne stojnice so spominjale na zares prijeten dogodek.

Tudi tokrat ni šlo brez Gasilcev PGD Komen, ki so postali naši nepogrešljivi sodelavci, Sare iz TIC-a Štanjel in reševalcev. Vsem gre velika zahvala! Veseli smo bili tudi obiska našega župana Marka. Prišla je še ga. Polona Abram, ki je dan prej nastopila na mesto direktorice Javnega zavoda Komenski Kras. Veseli smo, da je prišla na našo prireditev in se prepričala o naših sposobnostih in pa seveda tudi o morebitnih slabostih.

Naše delo so prišli preveriti še predstavniki Olimpijskega komiteja Slovenije – Slovenija kolesari. Verjamem, da jim je bilo lepo pri nas, ker so na spletu objavili fotoreportažo s Koloosmice.

Organizacijsko smo se izboljšali, razen blagajne, ki pa jo bomo prihodnje leto okrepili.

Hvala vsem udeležencem za obisk, ostale pa vabimo prihodnje leto, da se prepričajo o zapisanem.

Brez članov TD Brest, Brestovk in Brestovcev pa Špargljade sploh ne bi bilo – hvala vsem!

Besedilo in foto: Stane Švigelj – TD Brest

Prazgodovinsko gradišče Debela griža

Debela griža pri vasi Volčji Grad sodi med slikovita in dobro ohranjena nižinska prazgodovinska gradišča na Krasu. Dosedanje ugotovitve temeljijo za enkrat bolj na obstoječem videzu kot na temeljiti raziskovanosti. Od drugih gradišč izstopa zaradi nižinske lokacije, vključenosti globinskih vrtač v obrambni sistem, dokaj simetrične oblike in svoji vpetosti v prostor. Zato ni nenavadno, da že od nekdaj buri domišljijo in spodbuja željo, da se jo prouči in predstavi širši javnosti.

Prvi korak k upravljanju gradišča je podjetnik in ljubitelj gradišč Goran Živec naredil leta 2013 z odkupom polovice prazgodovinskega gradišča Debela griža. Za interdisciplinarno proučevanje, zaščito ter postopno celostno predstavitev Debele griže širši javnosti je junija 2014 ustanovil neprofitni zavod Krasen Kras. Zavod naj bi postal gonilo razvoja potencialnega kulturnega turizma na območju Komenskega Krasa in širše; Debela griža pa naj bi sčasoma postala model, kako zaščititi in prezentirati tudi druga bližnja gradišča.

Cilj Zavoda Krasen Kras je po odstranitvi škodljive vegetacije, da se s sistemskim vzdrževanjem prazgodovinskega gradišča skupaj s stroko (ZVKDS, OE Nova Gorica in ZVKDS Ljubljana) omogočijo postopne sistematične raziskave gradišča z neagresivnimi metodami (npr. meritve magnetne upornosti tal, georadar, LIDAR posnetki itd.), ki bodo omogočile vpogled pod zemljo in na ta način pridobitev podatkov, kako so živeli prebivalci gradišča ter natančnejšo datacijo nastanka prazgodovinskega gradišča Debela griža. Nobeno gradišče v Sloveniji ni celostno in sistematično raziskano, zato je izziv, da se sistematično razižče Debela griža toliko večji. Sistematično vzdrževanje ustreznega stanja, predvsem skrb za ohranjanje nasipov, prehodnih poti in preprečevanja nadaljnega zaraščanja. Na ta način se bodo najbolj ogroženi deli gradišča zaščitili in obenem bi sistematične raziskave omogočile, da se skozi tudi 3 D predstavi zgodba o

gradišču za širšo javnost. Večja zaščita in javna dostopnost spomenika pa bi hkrati omogočili varen in gradišču prijazen turistično-kulturni ogled bogate etnološke in arheološke dediščine različnim javnostim, tudi ljudem s posebnimi potrebami, ranljivim skupinam, invalidom itd.

Za znatna vlaganja v kulturno dediščino in postopno zaščito, ureditev ter prezentacijo prazgodovinskega gradišča širši javnosti je podjetnik in ljubitelj gradišč Goran Živec prejel 15. maja 2017 častno Valvasorjevo priznanje.

Besedilo in foto: Dejan Vončina, Zavod Krasen Kras

Multimedijska razstava *Gradišča - neme priče zgodovine* s poudarkom na Debeli griži je na ogled v Parku vojaške zgodovine Pivka do septembra 2017!

Predavanje o gradišču Martinišče v Svetem

Začnimo s trohico zgodovine ... Gradišča so prazgodovinske postojanke ali naselbine, običajno postavljene na vzpetino in utrjene z obrambnim zidom ali jarkom. Na Krasu jih najdemo kar nekaj, saj

je gričevnato in kamnito kraško površje nudilo prazgodovinskemu človeku dobro zaščito. Naši predniki so v obdobju bronaste in železne dobe gradišče postavili tudi tik

ob vasi Sveto, na vzpetinici Martinišče.

In prav o tem je tekla beseda na predavanju restavratorja, mag. Andreja Jazbeca, z naslovom: »Proti večeru so začeli pokati topiči na stari trdnjavi sv. Miklavža« (naslov povzet iz Primorskega lista, 21. julij 1910). V okviru turističnega in športnega društva S'čanski puntarji ga je v stari šoli pripravil 2. aprila. Prišlo ga je poslušat okoli trideset radovednih sovaščanov.

Omenjeno gradišče se razprostira nad gornjo vasjo in Jašči (pot vodi mimo domačije s hišno številko 49a). Po obsegu in velikosti nasipov je moč sklepati, da sta bili pravzaprav dve gradišči v enem – tam naj bi bila nekoč tudi manjša cerkva sv. Miklavža. Po predavanju v stari šoli smo, kljub nekoliko deževnemu vremenu, seveda odšli na teren – na ogled točne lokacije in ostankov gradišča. Bilo je izjemno zanimivo in marsikdo je o obstoju gradišča v Svetem slišal prvič, zlasti mlajše generacije. Kot zanimivost: približno pol kilometra od omenjenih ostalin so arheologi odkrili tudi nekdanje grobišče, v njem pa bronasti kotlič, igle

s krogličastimi odebelitvami, fibulo z obeski na verižici, prstane, zapestnice in železen nožič.

Po približno triurnem izobraževanju smo se v stari šoli še malce prijetno pridružili ob prigrizku. Kot turistično društvo smo se zavezali k zavzemanju za turistični razvoj vasi. In če želimo izkoristiti turistični potencial Svetega, ga moramo najprej dobro poznati. To predavanje je bil nedvomno dobrodošel in zelo pomemben korak k uresničitvi tega cilja.

Besedilo: Društvo S'čanski puntarji

Prvomajska budnica s Pihalnim orkestrom Komen v Lisjakih

V prijetno svežem prvomajskem jutru nas je Pihalni orkester Komen pozdravil z glasbo, ki ti poboža dušo in dviga duha. Več kot petdeset navdušencev jim je prisrčno in iskreno zaploskalo (povabili smo vaščane iz sosednjih vasi: Sp. Branice, Zavina in Šmarij).

Kar prehitro so muzikantje, po majhnem prigrizku, odšli dalje budit.

Mi pa smo še poklepetali z obiskovalci.

Večer pred tem (30. aprila) smo, kot že več let, postavili mlaj in kurili kres. Tudi tu se nas je zbralo več kot štirideset. Seveda so bili ob kresu najbolj navdušeni otroci.

Hvala orkestru, posameznikom, ki so pomagali pri mlaju in kresu, ter Peganovim za prostor, kjer smo postavili mlaj.

Besedilo: Predsednik VS

Lisjaki - Čipnje Zdravko

Trobec

Foto: Matej Vogrinčič

Tradicionalno spomladansko pohodniško druženje S potepom po Spacalovih poteh

Na oblačno nedeljsko dopoldne, 7. maja 2017, se je na grajskem dvorišču v Štanjelu zbralo približno 80 pohodnikov iz okoliških krajev in zamejstva. Tradicionalno spomladansko pohodniško druženje *S potepom po Spacalovih poteh* je letos potekalo že enajstič pod vodstvom Društva VRT Škrbina. Pred odhodom so si udeleženci lahko ogledali galerijo Lojzeta Spacala, kjer je na ogled stalna razstava njegovih del. Po uvodnem pozdravu

Urbana Masiča, predstavnika Javnega zavoda Komenski Kras, in nekaj besedah o delovanju Lojzeta Spacala, ki jih je podal Martin Spacal, vnuk Lojzeta Spacala, je pot pohodnike vodila od Štanjela skozi Kobjeglavo, s krajšim postankom in ogledom vaše cerkve. Skozi vas je obiskovalce pohoda popeljal lokalni vodnik ter povedal nekaj zanimivosti o kalih ter naselju. Pot je dalje vodila do Malega Dola, kjer so pohodnike na krajšem postanku sprejeli in pogostili vaščani. Možen je bil ogled EKO Kmetije Brinjevka, ki prideluje sezonsko domačo zelenjavo na način zdravega in ekološkega kmetovanja. Po drugem postanku se je pot nadaljevala proti Škrbini, kjer je sledila predstavitev Kraške šole Škrbina ter ogled groba Lojzeta Spacala na tamkajšnjem pokopališču. Druženje se je zaključilo na Spacalovi domačiji, kjer so se udeleženci pohoda ob zvokih harmonike okrepčali z joto in ročno rezanim pršutom. V Škrbini je bil na voljo ogled domačije Lojzeta Spacala ter obisk učne ure v Kraški šoli. Po končanem druženju je zadovoljne pohodnike pričakal avtobus, ki jih je odpeljal nazaj v Štanjel.

Besedilo: Društvo VRT Škrbina

Najboljši triki, kako pomagati otroku pri učenju doma

V Komnu so v maju doživeli inovativne učne metode. Maj je za nami in verjetno vam je znano, koliko učne snovi in stresa ob učenju doživljajo najstniki pred testi in ustnim spraševanjem.

Inovatorica novih učnih metod prof. Mojca Stojkovič je v številnih letih delovanja na Primorskem, bila povabljena tudi v Knjižnico Komen, kjer so starši in najstniki plesali učno snov ter se smejali ob hitrem pomnjenju. Saj veste, v šoli nam večinoma podajo le, KAJ morate znati, redko kdo pa vam pove, KAKO si učno snov zapomniti na hiter, učinkovit in zabaven način brez sedenja.

Poslanstvo **Freestyle** učenja je pomagati prižgati tiste ugasle iskre v očeh nerazumljenih najstnikov pri učenju ter jim vedno na praktičnih primerih suhoparne učne snovi različnih šolskih predmetov vtisniti v dolgoročni spomin. To je ustvarjalno učenje, kjer se števil-

ni najstniki učijo, KAKO se lažje učiti na zabaven način z inovativnimi metodami učenja, ki niso samo za tiste, ki imajo učne težave v šoli, ampak so tudi za tiste marljive učence (športnike ali glasbenike), ki bi radi posvečali več časa svojim popoldanskim aktivnostim in vajah kot pa sedenju ob zvezkih. Ravno takim **Freestyle** učenje nudi dodatno še vizualizacijo pred tekmovanji in soočanje s strahovi ali tremami, ki prevečkrat preprečujejo želene uspehe.

Kljub temu, da na zunaj zgleda **Freestyle** učenje kot sama zabava, ker plešemo, se smejimo, skačemo, dobivamo nore ideje pri zapomnitvi, so vse te tehnike učinkovite in strokovno podkovane. Učenje lahko poteka v skupinah: krožki ali delavnice, se začnejo v septembru ali individualno (več na www.lazjeučenje.si ali Facebook Freestyle učenje). Na koncu učne ure vedno preverimo, ali si je učenec zapomnil učno snov in najlepše so izjave zadovoljnih staršev: »Hvala vam za te nasmehle ob učenju. Naš fant zelo rad hodi k vam!« Navdušeni pa so tudi otroci: »Ta vrsta učenja so mi zelo všeč - veliko se naučim in porabiš malo časa. Tako kot je bilo tukaj, bi moralo biti tudi v šoli.«

Najlepše se zahvaljujemo knjižničarki Mariji Umek, ki je zaradi svojih pozitivnih izkušenj s **Freestyle** učenjem navdušila množico staršev in pedagogov v Komnu in okolici, ter nasmejani mentorici **Freestyle** učenja, domačinki Nataši Varšek Furlan.

Če je bilo letos (m)učenje, prihodnje leto poskrbite za zabavno in hitro Freestyle učenje.

Besedilo: Olga Knez

Foto: arhiv Freestyle učenja

Razstava Petlje, zanke in šivanke

Med 18. aprilom in 19. majem smo si v komenski knjižnici lahko ogledali razstavo Petlje, zanke in šivanke. Na njej so bili razstavljeni kvačkani in pleteni izdelki, ki so nastali v sklopu krožka Petlje, zanke in šivanke. Krožek je pod mentorstvom Vande Mržek potekal med novembrom in marcem. Udeleženke krožka smo vsak petek popoldne pridno osvajale in vadile petlje in zanke, vse od preprostih verižnih do bolj zapletenih reliefnih in križnih. Iz njih so nastali številni izdelki, kot so na primer prijematke, prtički, vrečke za lavando, pogrinjki ipd.

Nekatere izmed članic smo se udeležile tudi izleta na sejem ročnih del v Vicenzi, kjer smo se opremile z novimi materiali in dobile navdih za nadaljnje delo.

Besedilo in foto: Heidi Vrčon

Potepanje po avstrijskem Koroškem

Tudi letos smo se obiskovalci študijskih krožkov S knjižnim nahrbtnikom na potep in Iz Knjižnice Divača v svet, ki potekata v komenski in divaški knjižnici, odpravili na zaključni izlet. Pot nas je tokrat vodila na avstrijsko Koroško.

V soboto, 3. junija 2017, smo se zjutraj najprej peljali skozi kraške

vasi do Divače, kjer so se na avtobus posedli še zadnji potniki, nato pa smo se po avtocesti peljali proti prelazu Ljubelj. Naš prvi postanek so bile Sele, ki so najbolj slovenski kraj v Avstriji. Sprehodili smo se po osrednjem delu kraja in uživali v pogledu na zelene travnike in gozdove, ki so se razprostirali okrog nas, ter

občudovali Košuto, ki se je dvigala v daljavi. Sprehod smo zaključili pred cerkvijo, kjer nas je vodič z zgodbo o trinajstih selskih žrtvah opomnil na tragičnost druge svetovne vojne ter neverjeten pogum in uporni duh, ki že dolga leta vladata na tem območju. Pot smo nadaljevali proti Podkanjskem slapu, ki pada pod Obirjem. Do njega je vodil manjši vzpon, ki pa je bil hitro pozabljen, ko se je pred nami odprl pogled na 54 metrov padajoče vode. Ozka stezica nas je peljala povsem zraven slapa in njegov prš nas je prav prijetno osvežil.

Sledila je vožnja proti kraju, ki predstavljajo najsevernejše območje, ki ga še poseljujejo Slovenci. Ti kraji se ponašajo tudi z nazivom najbolj sončnih krajev v Avstriji. V vasi Djekše nas je čakalo kosilo. Okrepčani in polni nove energije smo se sprehodili do taborne cerkvice sv. Martina, ki stoji sredi vasi. Ogledali smo si pokopališče znotraj obzidja ter lesen obrambni hodnik s strelnimi linami. Tako hodnik kot tudi cerkev sta zaradi zaščite

pred gorečimi puščicami pokrita s skrlami. V notranjosti cerkvice se nahajajo upodobitve križevega pota z napisi v slovenskem jeziku.

Po ogledu taborne cerkvice v vasi Djekše smo se odpeljali še do vasi Kneža, kjer je postavljena še ena taborna cerkev. Ta je sicer nekoliko manjša, a še vedno vredna ogleda. Med vožnjo proti Kneži se nam je odpiral pogled na okoliške hribe in gore, lahko smo občudovali Peco in Kamniško-Savinjske Alpe, predvsem pa smo uživali v lepi zeleni barvi travnikov in gozdov.

Zadnji postanek je bil v Grebinju, kjer smo se povzpeli do gradu. Danes o njegovem obstoju sicer pričajo zgolj ruševine, je pa toliko bolj navdušujoča panorama, ki se razprostira naokrog. Videli smo tako avstrijsko hribovje in gorovje kot tudi slovensko. Človek bi kar obsedel in vsrkaval lepoto pred sabo, a žal se je bilo potrebno vkrcati na avtobus in se odpeljati proti domu. Zadnji del vožnje na avstrijskem Koroškem nas je vodil skozi dolino Podjune, ki velja za izrazito slovensko pokrajino, o čemer so pričale tudi številne dvojezične table.

Nekoliko utrujeni, a polni lepih podob, smo se vračali z mislijo, da se v te čudovite kraje zagotovo spet vrnemo. Obisk krajev, ki so tesno povezani s Slovenijo in kjer še vedno živi veliko naših rojakov, priporočamo tudi ostalim.

Besedilo: Heidi Vrčon

Foto: Mateja Grmek

Sedma sezona Magajnovе bralne značke v Kosovelovi knjižnici v Sežani

Zazvonil je telefon. Gospa Tanja Bratina Grmek iz Kosovelove knjižnice v Sežani me je poklicala in naznanila, da se bliža čas branja, sodelovanja in popotovanja. Z vedrim obrazom sem odhitela do stanovalcev SVZ Dutovlje - DE Sežana in jim povedala, da se 6. februarja dobimo na uvodnem srečanju. Albin Štrancar se je razveselil literarnega ustvarjanja, Janez Svetičič je že nestrpno čakal in spraševal, kam bomo pa letos potovali. Irena Konjšek se je veselila druženja, Vinko Lekše je ugibal, katera zastava je prava.

Na uvodnem srečanju je bilo ogromno pozdravov in objemov, vedrih obrazov in začetniških ugibanj, kateri gost ali gostja bo letos podeljeval priznanja značkarjem, ki bodo uspešno opravili Magajnovо bralno značko 2017.

Ugotovili smo, da Evropska unija zajema 28 evropskih držav. V letošnji sezoni smo podrobneje spoznali sledeče države: Češko, Slovaško, Poljsko in Romunijo. V prvem sklopu smo spoznali Češko in se vsi spominjali časov, ko sta bili s Slovaško združeni v eno državo. Prebrali smo dve češki ljudski pravljici Čarobna

piščal in Lonček, kuhaj! ter vsepovsod iskali čas, saj je bila na seznamu tudi zgodba z naslovom Kje prebiva čas? V drugem sklopu smo odkrivali Slovaško in ugotavljali, ali je dobrota res sirota, in se spraševali, kam gredo sladoledarji pozimi. Na vsakem srečanju smo se tudi fino posladkali s kako tipično dobroto iz določene države, npr. s češkimi raznobarnimi čokoladnimi bonboni Lentilky. V tretjem sklopu smo odpotovali na Poljsko in z navdušenjem ilustrirali starega in mladega leva. V pravljici o dveh kraljih smo ugotovili, da je tam, kjer se skriva starost, tudi modrost. Pogovarjali smo se o sodelovanju, medgeneracijskem učenju in potrpežljivosti. Dodobra pa nas je prestrašila zgodba o Drakuli, ki prebiva v Romuniji. Naše neustrašne bralce je zanimal predvsem Drakula – vampir, ki ga poznamo iz posnetega filma. A kaj kmalu smo ugotovili, da je bil Drakula transilvanski vladar Vlad III. Tepes, ki pa ni bil nič manj strašen med svojimi podaniki. Zahteval je poštenje. To pa je vrednota, ki jo cenimo še dandanes. In tako smo vsi skupaj, tudi bralci iz VDC Koper – Enota Sežana, bralci iz VDC – Enota Divača ter bralci iz matične enote SVZ Dutovlje, priromali do našega zaključnega srečanja, ki je bilo 20. aprila 2017 v Kosovelovi knjižnici v Sežani in kjer je kar 36

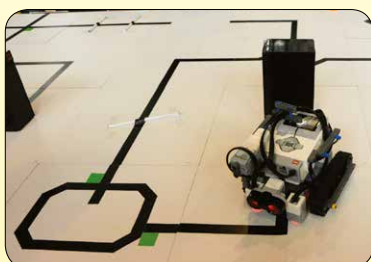
značkarjev prejelo priznanje za opravljeno Magajново bralno značko. Vse do zadnjega trenutka nam ni uspelo razvozlati dobro varovane skrivnosti, kdo je letošnji skriti gost. Ker nas organizatorji Magajnovе bralne značke vsako leto prijetno presenetijo, smo se tudi letos prepustili, čakali, vzdihovali, vriskali, navijali in po dolgem klicanju priklicali nam vsem še kako poznane slovenskega kantavtorja in poustvarjalca istrske glasbene kulturne dediščine Rudija Bučarja. Vsi navzoči smo oboževali njegov glas in tudi stas. Srca so se vnela, podplati zasrbeli in tako smo peli, da se je, verjeli ali ne, tresla kar cela knjižnica. Nepozabno doživetje!

Besedilo: Urška Schwarzmann
Foto: arhiv Kosovelove knjižnice Sežana

Iz šolskih klopi

Največji ekipni uspeh mladih komenskih programerjev robotov doslej

Na komenski osnovni šoli se pri interesni dejavnosti robotika zbirajo učenci, ki jih zanima načrtovanje, sestavljanje in programiranje robotov. V lanskem šolskem letu so na državnem tekmovanju RoboCup Junior dosegli izvrstno drugo mesto, s čimer je naša šola dobila priložnost zastopati Slovenijo na svetovnem prvenstvu na Japonskem. Prirediteljica je izmed vseh prijavljenih držav opravila končni izbor udeleženk, med katerimi pa žal ni bilo Slovenije. Kljub velikemu razočaranju pa ta dosežek ni ostal neopažen, saj sta se podjetje Vahta, d. o. o., s sedežem v Gorjanskem in gospod Jeff Barsby iz Anglije odločila, da učencem naše šole podarita nove, modernejšie robote, s čimer sta olajšala delo naslednjim generacijam programerjev. Hvala!

Konec aprila so učenci, ki svoje proste ure preživljajo v kabinetu robotike, udeležili regijskega tekmovanja v Portorožu, kjer so zasedli prvo, drugo, četrto in peto mesto, s čimer so se uvrstili na državno tekmovanje, ki je potekalo maja

v Mariboru. Tam je v hudi konkurenci robot ekipe Destroyers (Gal Križaj, Mark Buda in Blaž Vrabec) zasedel tretje mesto, robot ekipe Nimam pojma na tri (Anej Peras, Nejc Hočevar in Anej Žerjal) peto mesto, robot ekipe Blueberries (Tine Peric, Aljaž Brodar in Andrej Poplašen) sedmo mesto in robot ekipe Ne vem, kdo (Matija Milanič, Tine Colja in Jaša Krošelj) po ponesrečeni vožnji trinajsto mesto med triintridesetimi ekipami.

Devetošolca Bor Križaj in Tilen Komel sta se odločila, da bosta letos tekmovala v kategoriji srednješolcev. V ekipo Legende szi Kwmna sta povabila še bivše tekmovalce naše šole Lenarta Kobala, Eneja Renerja in Roka Filipčiča. Čeprav sta prvič tekmovala med srednješolci, sta dosegla kar prvo mesto na regijskem tekmovanju in sedmo mesto na državnem tekmovanju.

Vsem tekmovalcem čestitam za izjemen ekipni uspeh, medsebojno pomoč in spodbujanje. Devetošolca sta letos zadnjič tekmovala za našo šolo. Ob tem si zaslužita pohvalo za vztrajnost, saj sta sestavljala in programirala robote kar štiri leta, in priznanje za zagnanost, s katero sta postala vzor mlajšim učencem.

Vsem mladim navdušencem želim še veliko užitkov ob delu z roboti.

Besedilo in foto: mentorica Lucija Filipčič Križaj

Navdušen nad šolo in dosežki učencev

Zgodilo se je kot v ameriških filmih. Ob jutranjem pregledu e-pošte me je prijetno presenetil mail, v katerem nas je lastnik Vahte (podjetje za telekomunikacije in nove tehnologije) g. Goran Živec obvestil, da bo za delovanje krožka robotike njegovo podjetje prispevalo sredstva za dva nova robota. Kam lepša novica! Osemnajst fantov, ki se s programiranjem in sestavo robotov več kot uspešno ukvarjajo najmanj to šolsko leto (sicer deluje krožek že pet let in so devetošolci pri tem že skoraj veterani), se je novice iskreno razveselilo. Lepih novic pa ta dan še ni bilo konec. Sredi dopoldneva je zazvonil telefon. Gospod Sebastjan Birsa, oče treh naših učencev (enega že bivšega), me je seznanil z namero njihovega poslovnega partnerja o donaciji naši osnovni šoli.

Nova robota so fantje prejeli tik pred državnim tekmovanjem, dan po njem pa nas je v spremstvu g. Birse obiskal g. Jeff Barsby, Direktor at BB9 Lean Solutions Ltd. iz Nottinghama, ki z MAHLE Letrika, d. o. o., sodeluje že dve leti.

Srečanje je bilo prisrčno, sproščeno, kot bi se poznali že leta. G. Jeff nas je seznanil s fundacijo, ki jo je v Angliji ustanovil po sinovi tragični smrti in nosi njegovo ime. Šolski knjižnici je tako poklonil originalno zbirko Harryja Potterja, ki so se je zelo razveselili mladi bralci. V znak zahvale, da lahko ustvarja v Sloveniji, je šoli poklonil lastnih 550,00 evrov in jih namenil razvijanju robotike, dejavnosti, ki je za mlade zelo zanimiva in tudi perspektivna, terja pa znatna

finančna sredstva.

Učenci so mu ob tej priložnosti radi predstavili svoje delo in letošnje uspehe na tekmovanjih. Navdušen nad znanjem, motivacijo in vizijo teh mladih ljudi, je v razgovoru večkrat poudaril pomen tovrstnih spodbud in vodstvu na srce položil, da tudi v bodoče ustvarja pogoje, v katerih bodo lahko mladi razvijali svoje interese, radi hodili v šolo in bili tako motivirani za vseživljenjsko učenje. Ob tej priložnosti se obema donatorjema v imenu mladih »robotkarjev« iskreno zahvaljujem.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica

Priznanje OŠ Komen za dolgoletno delo

Ob 20-letnici programa VODNI DETEKTIV je Inštitut za celostni razvoj in okolje trinajstim slovenskim šolam podelil posebna priznanja za dolgoletno plodno delo v projektu. Med dobitniki priznanj je bila tudi naša šola. Posebno priznanje so, v imenu II. Slovenskega kongresa o vodah, podelili mag. Marta Vahtar, idejna vodja projekta iz ICRO Domžale, dr. Lidija Globevnik, predsednica Društva vodarjev Slovenije, in dr. Andrej Širca, predsednik Slovenskega nacionalnega komiteja za visoke pregrade. Priznanje je v idiličnem okolju Term Olimje prevzela dolgoletna mentorica delavnice kreativnega pisanja, učiteljica Tanja Spačal.

V letošnjem šolskem letu so na natečajih posebno blesteli:

1. **Nejc Masten, 2. a**, ki si je prislužil priznanje za likovni prispevek na likovnem natečaju NARAVNE IN DRUGE NESREČE

»Ojoj, kaj se je zgodilo!«

2. **Veronika Buda, 4. a**, je prejela priznanje za literarni prispevek na literarnem natečaju NARAVNE IN DRUGE NESREČE

NESREČE SO LAHKO KJERKOLI.
ENE SO VELIKE, DRUGE MALO MANJ VELIKE.
SREČA SE SKRIVA V NESREČI.
RANIŠ SE, UDARIŠ SE!
ENKRAT ALI DVAKRAT!
ČE PA SREČO IMAŠ,
AVTO SI, KI SE PRAV NIKOLI NE ZALETI.

3. **Lara Marušič, 2. a**, je dobitnica priznanja za likovni prispevek na likovnem natečaju KRAJ, KJER LAHKO SANJAŠ.

»Sanjam o sreči«

Besedilo: Tanja Spačal, učiteljica

Računalništvo malo drugače

Pred tremi leti so slovenske osnovne šole začele uvajati neobvezne izbirne predmete za učence druge triade, med katerimi je bilo tudi računalništvo. V teh treh letih so učenci spoznali pravila spletne komunikacije, naučili so se iskati uporabne informacije na spletu in osnovne prijeme programiranja (v programskem jeziku Scratch), izdelali so lastne enostavne igrice, programirali so

tudi Lego robote ... Ker je to šolsko leto za šestošolce zadnje, v katerem so se srečali z računalništvom v takšni obliki, so ga imeli učenci možnost spoznati še na druge načine.

Že v novembru je našo šolo obiskala Jelena Uršič, profesorica likovnega pouka in samostojna podjetnica, ki je s seboj pripeljala svoj 3D tiskalnik z ljubkovalnim imenom Boris. Učencem je

praktično prikazala delovanje takšnega tiskalnika, načine risanja 3D objektov za tiskanje in morebitne težave pri tiskanju. Učenci so spoznali, da se lahko s takšnim tiskalnikom natisne tudi nakit, celotno hišo, pa tudi orle Petra Prevca. Najbolj pa jih je navdušila z idejo, da lahko 3D tiskalniki natisnejo tudi čokolado.

V decembru je naša šola gostila Matica Perica, programerja in samostojnega podjetnika, ki je učence navdušil najprej s svojo osebnostjo, nato pa še s predstavitvijo svojega dela. Prikazal jim je, kako

poteka običajni delovni dan programerja, svoje izkušnje iz Silicijeve doline in svoj zadnji projekt. Učence je presenetilo, da čisto povsod srečamo izdelke, ki za delovanje potrebujejo programiranje. Ponazoril jim je tudi povezavo med njihovim programiranjem v Scratchu in programiranjem v pravih programskih jeziki (Python, C++, Java ...).

V marcu sta nas v Sežani sprejela predstavnika podjetja Gold Club Primož Gustinčič in Matej Mihelj. Učencem sta opisala razvoj podjetja in ponazorila, kako se morajo pri izdelavi igralnih avtomatov prilagajati vraževerju in zakonom v različnih kulturah, hkrati pa opozorila na to, da mora biti vse, kar je povezano z igrami na srečo, zelo strogo nadzorovano s strani države. Prikazala sta jim postopek izdelave igralnega avtomata, ki ga je potrebno najprej natančno sprogramirati, nato čim bolj vabljivo grafično prikazati, na koncu pa ga še izdelati v proizvodnji.

Besedilo: Lucija Filipčič Križaj

Zlato priznanje za mlade komenske raziskovalce

Učenci devetega razreda Tilen Komel, Bor Križaj in Dominik Uršič so že drugo leto zapored raziskovali neznana področja matematike. Letos so se posvetili temu, na kakšne načine bi lahko razdelili trikotnik, in zapisali kar nekaj ugotovitev, ki jih ni bilo mogoče zaslediti v nobeni literaturi in so plod njihovega lastnega truda. Takšno raziskovanje je bilo zelo zahtevno, saj je bilo za dokazovanje vseh ugotovitev potrebnega veliko znanja in matematične spretnosti.

Vsa svoja dognanja so strnili v raziskovalni nalogi z naslovom Kako lahko razdelimo trikotnik, ki so jo predstavili aprila na regijskem tekmovanju mladih raziskovalcev v Kopru, nato pa še maja na državnem tekmovanju v Murski Soboti. Svoje ugotovi-

tve so pred strokovno komisijo zagovarjali suvereno, za kar so zaslužno osvojili zlato priznanje.

Ker je bilo to njihovo zadnje osnovnošolsko tekmovanje, jim iskreno čestitam in želim, da bi z raziskovanjem uspešno nadaljevali tudi v srednji šoli.

Besedilo: mentorica
Lucija Filipčič Križaj

HURA, POČITNICE!

*Počitnice so takrat,
ko se odpočijemo
in nič ne mislimo.
V hribe hodimo
in planinarimo,
planike fotografiramo
in album delamo.
V morju se potapljamo
in v reki plavamo.
Z žogo se igramo,
lepo se res imamo.
Počitniško branje pa je
potovanje v sanje.*

Urh Melan Mozetič, 3. razred, OŠ Komen
Delavnica kreativnega pisanja,
Mentorica: Tanja Spačal

LETNI ČASI SO KOT VRTILJAK

*Jeseni se narava umiri,
na tleh oranžen listek leži.
Veverica hrano išče,
da jo odnese v svoje skrivališče.*

*Pozimi je vse belo, belo!
V vas je prišel dedek Mrz.
Otroci se veselijo,
ker darila dobijo.*

*Spomladi narava zaživi
in živali prebudi.
Čebelnice brenčijo,
se rožic veselijo.*

*Poleti vroče je zelo,
v morju kopamo se lahko.
V senci se hladimo
in sladoled v roki držimo.*

Neža Fakin, 3. razred, OŠ Komen; Delavnica kreativnega pisanja

Minilo je 40 let od ustanovitve Vrtca Komen

Ob tej priložnosti smo pripravili slavnostno prireditev, na kateri so nastopili otroci drugega starostnega obdobja pod mentorstvom strokovnih delavk Vrtca Komen. Otroci prvega starostnega obdobja so se predstavili ob diaprojekciji, ki je prikazovala dejavnosti in življenje v njihovih skupinah.

V vrtcu smo pripravili razstavo otroških likovnih izdelkov, ki so nastajali preko celega leta, ter diaprojekcijo fotografij, ki prikazuje življenje v vrtcu v 40-ih letih.

Prireditve smo simbolično pričeli s koračnico Naša četica koraka. Tako so generacije srečno korakale v življenje skozi vrtčevska vrata vseh 40 let. Naj bo tako še mnogo let v prihodnost.

Vrtec igra pomembno vlogo na različnih področjih otrokovega razvoja. Na prvo mesto postavljamo razvojne potrebe vsakega posameznega otroka. Upošteujemo njihove značilnosti, zmogljivosti in razvojne specifičnosti. Na teh temeljih gradimo in razvijamo otrokove sposobnosti, veščine in znanja. Otroci se v vrtcu

srečajo s širšim socialnim okoljem, navezujejo stike s sovrstniki in odraslimi, ki so vključeni v vzgojni proces in življenje v vrtcu. V odnosu z njimi si krepijo samozavest, razvijajo socialne veščine, pridobivajo spoznanja s področja morale in etike.

Ob skrbno izbranih ciljih, načrtovanih dejavnostih, ob igri si otroci pridobivajo znanja, na različnih področjih, kot so jezik, matematika, narava, družba, umetnost in gibanje.

Življenje v vrtcu ne deluje brez tesne povezanosti in zaupanja družin. Ob tej priliki bi vsem otrokom zaželela, da bi odrasčali v zdravih, sproščenih in ljubeznivih družinah. Kajti družina je osnovna celica in odskočna deska za otroka, ki raste, se razvija in uči za življenje. V vrtcu se bomo z vsem strokovnim znanjem in pozornostjo trudili stati ob strani.

Otroci so naša radost, sreča, ljubezen in naša prihodnost. V sebi nosijo neizmerno življenjsko energijo, pozorni moramo biti na iskrice v njihovih očeh, občutiti toplino in lepoto, ki jo nosijo v svojih srcih. Le tako bodo v prihodnosti zgradili svet, ki bo dober, prijazen in vreden življenja vsakega posameznika.

Hvala mladinskemu pihalnemu orkestru, ki ga vodi dirigent Matja Tavčar, ker so popestrili naš program. Zahvaljujemo se tudi plesni skupini Be Funky in njihovi mentorici Mateja Knap Terčon, profesorici italijanskega jezika Anji Humar in profesorici klavirja Ingrid Tavčar.

Vrtec se je v vseh letih svojega delovanja trudil, da je v svoj program vključeval ljudi, ki so bili pripravljeni bogatiti in oblikovati življenje v vrtcu. Iskrena hvala vsem, ki ste nam v teh letih stali ob strani.

VRTEC KOMEN, USPEŠNO IN SREČNO V NOVA DOBRA LETA.

Besedilo in foto: Mirjam Renner

Vrtec Sežana na izmenjavi na Portugalskem

Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja je javni zavod, ki izvaja naloge nacionalne agencije programa Erasmus+ za področje izobraževanja, usposabljanja in športa ter naloge nacionalne kontaktne točke za program Evropa za državljane. CME-PIUS skrbi tudi za izvajanje različnih programov štipendiranja ter za podporne aktivnosti prej navedenim programom. Projekt našega vrtca, ki smo ga prijaviли na Erasmus+, je bil v Sloveniji ocenjen kot šesti od sprejetih 23 projektov, od tega so bili trije vrtni, preostali pa šole.

Tako smo že v poletju 2016 v našem vrtcu gostili tri obiske strokovnih delavcev iz šolskega centra Barcelos (Portugalska), sami pa smo se k njim odpravili januarja.

Ogledali smo si različne vrtnice in šole, spoznali njihov šolski sistem in načine dela ter jim predstavili našo dobro prakso. Vzpostavili smo tudi mednarodno sodelovanje preko projekta eT-winning, da si bomo lahko tudi v nadaljnje izmenjevali primere dobre prakse in sodelovali na različne načine.

Z gotovostjo lahko trdimo, da je naša predšolska vzgoja izredno kakovostna in da jo razumemo kot pomembno za predšolskega otroka, saj izkoristimo vsako razvojno obdobje tako, kot je, in ne kot pripravo na neko naslednjo stopnjo vzgoje in izobraževanja.

Bivanje na Portugalskem smo predstavili vsem zaposlenim v našem vrtcu na letnem srečanju v mesecu februarju.

Pridobili smo tudi nove izkušnje o poteku in izpeljavi mednarodnih sodelovanj in okrepljeni z novim znanjem že snujemo nove projekte.

Zagotovo pa so nam v lepem spominu ostala tudi portugalska gostoljubnost, kulinarika in kulturne in turistične znamenitosti. Marca se odpravlja na Portugalsko še dve naši vzgojiteljici.

Besedilo in foto: Anja Kristan

Gibalne dejavnosti v Vrtcu Sežana

Potrebi po gibanju in igri sta primarni otrokovi potrebi. Kurikulum za vrtce (Bahovec, 1999) s tem, ko opredeljuje področje gibanja, poudarja, da je le-to pomembno za otrokov celostni razvoj. Zadostna telesna dejavnost pa je varovalni dejavnik zdravja, saj vpliva na telesno kot duševno zdravje in s tem na kakovost življenja. Priporočila Svetovne zdravstvene organizacije navajajo, da za doseganje zdravja otroci potrebujejo vsaj eno uro telesne dejavnosti na dan (B. Konda).

V Vrtcu Sežana smo na osnovi najnovejših raziskav o razvoju možganov in ugotovitev pomena gibanja v predšolskem obdobju posebno pozornost posvetili temu področju. Pristopili smo v program FIT, projekt promocije gibalne športne aktivnosti za zdravje otrok mladostnikov ter izobraževalni program za strokovni kader vrtcev in osnovnih šol.

FIT Vadbeni programi so privlačni in dostopni vsem otrokom, ne glede na njihove gibalne sposobnosti, starost, spol, socialni položaj. Način učenja je igra, poudarjajo prijateljstvo, veselje, sodelovanje, poudarjajo ne-tekmovanje, so varni in zdravi.

V vseh oddelkih vrtca smo veliko pozornosti posvetili vsakodnevni gibanju otrok, sprehodom, jutranji vadbi, gibalnim minutam z rekviziti (žoge, obroči, trakovi, baloni...), z glasbeno podlago ... S tem želimo spodbujati razvoj in izboljšanje gibalne učinkovitosti otrok, vzpodbuditi srčno-žilni in dihalni sistem ter s tem pripraviti telo na nadaljnje psiho-fizične obremenitve, pove-

čati notranjo motivacijo za nadaljnje delo, povečati osredotočenost in koncentracijo, zmanjšati možnost za nastanek negativnih čustvenih situacij.

Tedensko smo organizirali vadbene ure oz. ure športne vzgoje s pestrimi elementarnimi igrami, poligoni, krožno vadbo, vadbo

po postajah, in sicer v telovadnici, večnamenskem prostoru vrtca kot tudi na prostem, na igrišču, terasi, prosti površini pred vrtcem ... Enkrat mesečno smo organizirali FIT aktivno igrišče za otroke več oddelkov skupaj.

Načrtno smo začeli uvajati tudi aktivnost Fit Hidracijo - uvajanje pitja vode v času pedagoškega procesa. Hidracija pomeni zadostna oskrba telesa s tekočinami, ki preprečuje dehidracijo in ohranja zadostno prepojenost z vodo ter je nujna za normalno delovanje telesa že v mirovanju, kaj šele v primeru psiho-fizičnih obremenitev. Da bi razvili oz. spremenili vedenjski vzorec pitja vode, smo zagotovili, da je voda na dosegu roke. Otroci, ki se urijo v pitju vode, morajo imeti le-to ves čas pred očmi. V igralnici je voda na voljo ves čas v samostojnih plastenkah, stekleničkah ali kozarcih. V vseh 61-ih oddelkih Vrtca Sežana smo s pestrimi dejavnostmi obeležili svetovni dan hoje 15. oktobra 2016 in svetovni dan zdravja 7. aprila 2017 z namenom motiviranja otrok in staršev za aktiven in zdrav življenjski slog.

Tisto, kar otrok zamudi v zgodnjem otroštvu, kasneje žal ne more nadoknaditi, zato je ena temeljnih nalog staršev in vrtca, da otroke spodbujamo k različnim dejavnostim. Glede na pomen, ki ga ima gibanje v otrokovem razvoju, je nujno že v otroštvu ustvariti pozitiven odnos do gibalnih dejavnosti.

Besedilo: Jana Štok Pavlin, pomočnica ravnateljice Vrtec Sežana

Foto: Agata Masten

Na obisku v mehanični delavnici

V naši enoti Vrtca Štanjel sodelujemo v projektu Pasavček, v katerem otroci spoznavajo pomen varne vožnje z uporabo varnostnega pasu v avtomobilu. Otroci se navajajo na pravilno in varno hojo v koloni na prometni cesti v okolici vrtca. V ta namen smo povabili na obisk gospo Sonjo Pilat, predsednico SPV-ja Občine Komen. Otrokom je nazorno povedala o varni vožnji in hoji po pločniku ter cesti.

Na povabilo očeta dečka iz skupine, g. Egona Fabjana, smo skupina Pikapolonic odšli na obisk in ogled mehanične delavnice v Štanjelu. Hodili smo v koloni in upoštevali pravila varne hoje po cesti ter pravilnega prečkanja ceste. V delavnici sta nas lastnik delavnice, g. Božidar Lisjak, in oče dečka Jakoba lepo sprejeli s sokom in pecivom. Ogledali smo si orodja, dvigalo in postopek menjave avtomobilske gume. Po ogledu sta nas še obdarila z dišečimi obeski za avtomobil. Zahvalili smo se za prijazno povabilo in odšli proti vrtcu po varni poti.

Besedilo in foto: strokovni delavki Silvana Lozej in Denis Lemut

Pomlad v Vrtcu Štanjel

Na prvi pomladni dan nas je obiskal Zmajček Jurček ter nam s pomočjo Ane Pangos in Beti Njari iz Zveze Prijateljev Mladine Sežana pripravil super zanimivo predstavo o kozi Kiki, ki je šla v hribe. Zgodba je predstavljena na hudomušen način in tako otroci kot tudi me, strokovne delavke, smo se ob gledanju nasmejali in zelo uživali na predstavi. Naučili smo se, kako se moramo obnašati v hribih in kaj vse moramo vzeti s sabo. Vsi skupaj smo za konec zapeli Kekčevo pesem Jaz pa pojdem. Zmajček Jurček je ostal z nami v vrtcu še ves teden, da nas je opazoval pri opravljanju naloge, ki nam jo je zadal. Izvedli smo planinski pohod.

V pomlad pa nas je popeljala tudi pomladna vila Mateja, ki nam je najprej igralnice okrasila z rožicami ter nas potresla s čarobnim prahom. Povedala nam je, da je deklica pomlad njena prijateljica in ker ima vsako leto ob tem času zelo veliko dela, ji vile pomagajo. In veste kaj delajo vile celo leto? Čarajo ... Čarajo in potresajo čarobni prah ... Čarajo, da posije toplo sonce, čarajo, da zrastejo cvetlice, čarajo, da se prebudijo živalce, čarajo da pada dež ... Da pa rožice lepše in hitreje rastejo, pa jim vile tudi pojejo, zato nas je vila Mateja naučila navihano pesem Nagajiva pomlad. Skupaj z njo smo zapeli in zaplesali.

Petek, 24. marca, pa so otroci komaj dočakali. Ta dan so se nam

pri igri v vrtcu pridružili njihovi stari starši. Otroci so jim hiteli razkazovati svoje igralnice in igrače, s katerimi se v vrtcu najraje igrajo. V zahvalo smo jim pripravili krajši kulturni program in se posladkali s piškoti in čajem. Ker nas je sonce vabilo ven, smo nekateri odšli z njimi na krajši sprehod, drugi na igrišče. Skupaj smo se odločili, da tak poseben dan še kdaj ponovimo.

Besedilo: Mateja Bežek Kosmač in Mojca Vidmar

Foto: arhiv Vrtca Štanjel

Sonček potuje domov

Vrtec Sežana je že več let vključen v projekt Ekošola. V tem projektu sodelujemo vse enote vrtca, tudi naša enota Štanjel. Namen projekta je spodbujanje in večanje ozaveščenosti o trajnostnem razvoju med otroki skozi njihov vzgojni in izobraževalni program ter skozi aktivno udejstvovanje v lokalni skupnosti in širše. Ozaveščanje otrok o varčevanju z vodo, elektriko, o ločevanju odpadkov, sodelovanje pri različnih humanitarnih akcijah, recikliranju odpadkov ... Vsako leto pa

si vrtec izbere neko temo, na katero potem izvajamo različne dejavnosti. Letos je bila ta tema Z igro v svet narave.

V naši skupini smo v naravi preživeli veliko časa. Hodili smo na igrišče, na pesek, v gozdiček, na sprehode, na pohode, na travnik ter se tam igrali, telovadili, plesali, peli, poslušali pravljice, se pogovarjali, opazovali spremembe v okolju, ustvarjali, se družili itd.

V sodelovanju s starši pa smo izvedli projekt, ki smo ga poimenovali Sonček potuje domov. Vsak vikend je naš prijatelj Sonček, ki je maskota naše skupine, odšel k enemu izmed otrok domov. Naloga družine pa je bila, da Sončka peljejo ven v naravo, na sprehod, na pohod, v gozd, na sneg, na igrišče, v peskovnik ... Starši so skupna doživetja zapisali in dodali kakšno fotografijo ali risbo. Ob ponedeljkih pa je Sonček prišel z otrokom nazaj v vrtec in skupaj sta pripovedovala, kaj vse sta doživela in kje sta bila. Ob koncu Sončkovega potovanja smo naredili razstavo, ki so si jo lahko ogledali vsi starši in otroci našega vrtca.

Besedilo: Mateja Bežek Kosmač in Mojca Vidmar

Foto: Arhiv Vrtca Štanjel

Zaključni pohod po Poti devetih kalov

Šolsko leto se bliža koncu in kot je že tradicija v naši enoti, ga zaključimo s srečanjem s starši, otroki in strokovnimi delavkami vseh skupin. Letos smo se odpravili na pohod, in sicer po Poti devetih kalov v Kobjeglavu. Prehodili smo le del te poti in si ogledali štiri kale. Pri prvem kalu nas je pričakala ga. Mateja Grmek in nam povedala, kakšen je bil včasih pomen kalov in

kaj je zanje značilno. Po kratki predstavitvi smo se ji zahvalili in se odpravili po poti naprej. Hodili smo dobro uro in pol. Čas pa je hitro minil, saj smo se prepustili prijetnemu vzdušju, ki je vladalo med vsemi nami. Ko smo prispeli do zadnjega kala, smo se prijeli za roke in okrog njega naredili krog ter zapeli pesem Mi se imamo radi. Čakalo pa nas je tudi presenečenje. Starši

otrok, ki septembra odhajajo v prvi razred, so nam pripravili pogostitev ter se zahvalili vsem strokovnim delavkam vrtca s pesmijo in darili. Tudi mi se njim ob tej priložnosti lepo zahvaljujemo za sodelovanje, zaupanje in darila, otrokom pa želimo

lepe počitnice in prijeten vstop v prvi razred.

Besedilo: Mateja Bežek Kosmač in Mojca Vidmar
Foto: Arhiv Vrtca Štanjel

Burjina glasba

Delovanje glasbene šole v Komnu

Tudi letošnje šolsko leto je bilo za učence in učitelje podružnične glasbene šole v Komnu zelo plodno. Naj vam ga na kratko predstavimo.

Poleg razrednih in skupnih internih nastopov sta naša stalnica dva zabavna nastopa, kjer se predstavijo najmlajši nadobudneži: to sta miklavžev in pustni nastop. Otrokom sta še posebej všeč, saj jih na koncu čaka sladko presenečenje. Pomembna sta tudi božično-novoletni ter letni koncert, na katerih se, poleg solistov in komornih skupin, vedno predstavi tudi šolski pihalni orkester. Učenci glasbene šole sodelujejo tudi na mnogih otvoritvah razstav, na prireditvah osnovne šole in v sklopu knjižnice.

Tekmovanja:	Učenci:	Uvrstitev:
Mednarodno tekmovanje Svirel	Trio: Alja Komel, flavta Veronika Buda, flavta Goran Košuta, klavir	Zlato priznanje, 97/100 točk
Mednarodno klavirsko tekmovanje San Donà Di Piave, Italija	Veronika Cej, klavir	Druga nagrada, 94/100 točk
Mednarodno tekmovanje Città di Palmanova, Italija	Sinja Spasenič Likar, klavir	Druga nagrada, 92/100 točk
Mednarodno glasbeno tekmovanje Tomaž Holmar, Naborjet, Italija	Sinja Spasenič Likar, klavir Tamara Harej, harmonika	Druga nagrada, 94/100 točk Druga nagrada 91,3/100 točk
Regijsko tekmovanje Primorske	Staš Hočevar, harmonika Tamara Harej, harmonika Amadej Kobal, trobenta Mihael Lazar, evfonij Katarina Stantič in Valerij Rojc, kitarski duo	Zlato priznanje 90/100 točk Srebrno priznanje 88,33/100 točk Srebrno priznanje 88/100 točk Srebrno priznanje 87/100 točk Zlato priznanje 91/100 točk
Državno tekmovanje mladih glasbenikov Temsig	Staš Hočevar, harmonika Katarina Stantič in Valerij Rojc, kitarski duo	Srebrno priznanje 91/100 točk Srebrno priznanje 91,33/100 točk
Mednarodno tekmovanje harmonikarjev Pula, Hrvaška	Tamara Harej, harmonika	Druga nagrada 80/100 točk
Mednarodno tekmovanje Carlino, Italija	Staša Vodopivec, klarinet	Priznanje

Glasbena šola se vsako leto predstavlja tudi v širšem slovenskem in mednarodnem prostoru. Naj izpostavimo nekaj zanimivih tovrstnih sodelovanj. Novembra so učenke klavirja, Lucija Godnič, Kristina Stantič, Anamarija Cotič ter Sinja Spasenič Likar, sodelovale na projektnih nastopih klavirskega oddelka naše glasbene šole, s katerim so med drugim gostovali tudi v Špetru v Benečiji. Flavtistki Alja Komel in Veronika Buda sta nastopili na mednarodnem festivalu Flavtistra v Kopru, decem-

bra pa so se Julija Poplašen, Tia Turk in Neža Guštin udeležile odmevnega koncerta orkestra 300 flavt v Trstu. Aprila sta Julija in Tia zaigrali v orkestru flavt Zveze primorskih glasbenih šol. Klarinetist Dominik Uršič je sodeloval v orkestru klarinetov ZPGŠ, ki je marca posnel zgoščenko.

Za tiste učence, ki so v igranje inštrumenta pripravljeni vložiti več truda, so pomemben izziv tudi tekmovanja – tudi teh se je nabralo kar nekaj, zato članku prilagamo seznam tekmovalcev in njihove izvrstne uvrstitve.

Vsak učitelj si potihem želi, da bi učenca naučil, da na poti do cilja – pa naj bo to nastop ali tekmovanje –, uživa ter najde v vztrajni vadbi veselje in občutek izpolnitve.

Besedilo: učitelji PGŠ Komen
Foto: Ivo Bašič in Ingrid Tavčar

Ponovno v akciji – priprave, program in nastopi (pomlad/poletje 2017)

PIHALNI ORKESTER
KOMEN

Po lanskoletnem praznovanju okrogle obletnice, božično-novoletnem koncertu, razdrtju 6-mesečne razstave Godbeništvo na Komenskem, razstavljene v godbeniškem domu, komenski šoli, knjižnici in na gradu Štanjel, se je naš 20-letnik, razen na nekaj nastopih, pomladno prebujal na vajah in pripravah na majske in junijske nastope.

Delavski 1. maj se je tradicionalno že začel budniško – zjutraj, okoli sedme ure v Kobdilju ter nato še v osmih vaseh: Lisjaki, Čehovini, Kobjeglava, Gabrovica, Ivanji Grad, Vojščica, Gorjansko in za zaključek v Klancu.

V nedeljo, 21. maja 2017, pa smo v kulturnem domu v Kobjeglavi na Reviji kraških godb v organizaciji Javnega sklada za kulturne dejavnosti iz Sežane in Zveze kulturnih društev iz slovenskega zamejstva v Italiji ter domačega društva Kraški slavček tudi že lahko preverili rezultate spomladanskega dela našega orkestra. V družbi s sosednjimi pihalnimi orkestri oz. godbami iz zamejskih Trebč in Brega ter iz Postojne se je izkazal odlično in si za tri zaigrane skladbe zaslužil močan aplavz.

Že poznan Festival godbe po kraških vaseh se je začel z nastopom Godbe ljubljanskih veteranov v soboto, 3. junija 2017 ob 20.00 uri na Malem Dolu, nadaljeval pa v soboto, 16. junija 2017 na dvorišču na gradu Štanjel z nastopom orkestra iz Cerknice ter našega.

Seveda pa bosta orkestrska viška dva, najprej nastop z znanim istrskim pevcem Rudijem Bučarjem 10. junija 2017 ob 20.00 uri v Gorjanskem ter z dvema rockovskima bendoma, ki izhajata iz pihalnega orkestra.

Med petkom, 23. junija, in nedeljo, 25. junija 2017, pa bo Pihalni orkester Komen gostoval na Glasbenem maratonu v Savinjski dolini. Prvi dan bo zaigral pri Fontani piva v Žalcu, naslednjega dne pa na koncertu v Rimski nekropoli v Šempetru pri Celju. Zadnji dan, v nedeljo, 25. junija 2017, pa bo ob srečanju s tamkajšnjo Godbo Gornje Savinjske doline POK koncentriral na krajevnem prazniku v Mozirskem gaju.

Pihalni orkester je torej še nadalje v stalnem gibanju in z veseljem preliva svojo mladostno glasbeno energijo med nas, poslušalce. Največje jamstvo za takšno nadaljevanje pa je podmladek, ki se napaja

v glasbeni šoli v Komnu ter zavzet dirigent Matija Tavčar in vsi podporniki orkestra. Vabljeni k poslušanju!

Besedilo:
Ana Uršič

Foto:
Marko Ličen in
Nuša Švara

Taša Cucek, magistrica zakonskih in družinskih študij, specializantka zakonske in družinske terapije, relacijskega družinskega modela na Teološki fakulteti v Ljubljani in stažistka na Družinskem centru Sveta Gora in v zasebni praksi v Sežani.

V desetem prispevku bomo razmišljali o starševstvu in o tem, kako se vi starši soočate z vsakodnevnimi izzivi tega napornega dela.

Starševstvo in vsakodnevni izzivi!

Pozdravljeni!

Verjetno ste zasledili, da se je v Komnu odvijala delavnica "Stik s telesom". Veliko smo govorili o čustvih in o opazovanju svojega telesa, ter o tem, kaj nam telo želi sporočiti.

Skupina je prostor, kjer je poskrbljeno za varnost posameznika, s tem mislim to, da vsak govori tam toliko, kolikor čuti. Nič ni obvezno! Strah pred izpostavljenostjo je upravičen, saj smo vsakodnevno postavljeni v situacije, nad katerimi nimamo vpliva. Delati moramo stvari, ki nas izpostavijo, sramotijo ali pa ponižajo. Namen skupine je vzpostavljanje varnega prostora oz. skupine, ki skrbi za vsakega člana in njegove potrebe. S tem pa se posameznik nauči zdravih mej in kako jih v življenju postavljati.

Tema pogovora se je tako na skupini večkrat dotaknila starševstva in vsakodnevnih izzivov, ki vam jih starševstvo ponuja.

Prav zaradi tega, sem se odločila, da se v našem prispevku dotaknem te, vedno aktualne teme.

Rada bi vas peljala nazaj k primeru, otroka in pomembnosti vaših odzivov na otrokova dejanja.

TRENUTKI, V KATERIH LAHKO OTROKA »PODPRETE« ALI PA »ZLOMITE«

Dr. Shefali nam v knjigi *Zavestni starš* navede zelo lep primer, kako pomemben je odziv starša na nek dogodek, in, si cer zgodba gre takole:...

Nekega jutra je deklica zbudila svojo mamo in

ji vsa navdušena povedala za obisk zobne vile. Hčerka je mami rekla, naj pogleda pod vzglavnik, ker ji je zobna vila tam nekaj pustila. Pod blazino je bila polovica dolarja, ker je drugo polovico zobna vila dala pod vzglavnik očetu.

Deklica ni razmišljala o vrednosti denarja ali o tem, ali bo na mamo naredila vtis, s tem ko bo delila dolar. Prav tako je ni skrbelo, da bi starša zbudila prezgodaj. Deklica je bila enostavno čudovit, ustvarjalen otrok, ki je srečno izražala svojo radodarnost. Radostna je bila ob misli, da je zobna vila enkrat za spremembo obiskala njene starše in jih obdarovala. Težko je čakala jutro, ko bo lahko videla svoja starša, kako sta presenečena, in tako je že zelo zgodaj stekla v njuno sobo.

Mama se je v tistem trenutku zavedla, da je v situaciji, kjer se lahko na otrokovo dejanje odzove na dva različna načina.

Kot starši ste večkrat postavljeni pred možnost, kjer se lahko na otroka odzovete kot na resnično osebo, ki ima velik razpon ču-

stvovanja, upanja, strahov, domišljije, itd.

Pogosto pa se zgodi, da se starši ujamete v svoje obveznosti in v takih trenutkih prevlada potreba po tem, da naučite otroka o vrednosti nečesa in se tako spregleda njegovo bistvo, njega samega. V tem primeru o vrednosti denarja oz. o tem, da je strgan denar brez vrednosti.

Zgodba nam prikaže, kako se lahko v nekem vsakdanjem trenutku kot starši odločate, ali boste svojega otroka skrbno negovali ali pa zaznamovali, ga »zlomili«.

Dekličino željo, ko je dobljeni denar strgala na pol zato, da sta oba starša dobila enako, lahko vidimo kot tratenje denarja. Prostor, kjer je nujno potrebno otroka naučiti o vrednosti denarja in o tem, da denar ne raste na drevesu ...

Lahko se gre še korak dalje in otroka kaznuje za njegovo dejanje. To bi bil primer, kako otroka »zlomimo«.

Kot zavestni starši bi ravnali lahko tako ...

Isto situacijo pogledamo z druge strani in vidimo tam deklico, ki je ljubeča, radodarna in skrbna. Svoje veselje je želela deliti s svojimi straši, le-ti pa so se na njeno ravnanje odzvali z odobravanjem, veseljem in ji izkazali zadovoljstvo. Na tak način negujemo otrokove pozitivne kvalitete, poleg tega pa otrok s tem dobi občutek vrednosti, ljubljenosti in potrditve.

Tak otrok bo v svet vstopal samozavestno, ponosno in pogumno.

Včasih si sami ne moremo pomagati, takrat je dobro, da se obrnemo po pomoč k strokovnjaku. **Pomembno je, da poskrbimo za psiho in ne samo za telo.**

VPRAŠANJE IN ODGOVOR

1. Kako naj umirim otroka, ko besni?

Umirjanje otroka, ko ste sami v stresu ni ravno smiselno oz. je nemogoče.

Otrok čuti vašo napetost in se ne zmore umiriti, saj ga skrbi, kaj se dogaja z vami. Tega se seveda ne zaveda. Čuti pa zelo močno.

Otrok ne bo znal povedati, kaj se z njim dogaja, zato potrebuje vas, da najprej to tisko prepoznate pri sebi, nato pa o tem spregovorite še z otrokom.

Priznajte otrokom, da je tudi vam težko. To vam ne bo vzelo avtoritete. S tem boste otroku pokazali, da ga jemljete resno. Ravno to priznanje, vam bo omogočilo globljo povezanost z vašim otrokom.

Ubesedite mu njegovo počutje:

- Vidim, da ti je hudo.
- To mora biti pa zelo naporno, doživljati vsa ta čutenja.
- Včasih se počutimo, kot da nas bo razneslo, ko nam je hudo. Se tudi ti kdaj tako počutiš?
- Dajva skupaj globoko vdihniti in izdihniti.
- So samo čutenja, ki bodo minila.

Vprašanja lahko pošljete na e-naslov: tukajsem.zate@gmail.com. Odgovori ali pa tema bo obravnavana v naslednjem članku. Oseba bo ostala anonimna.

Vse dobro vam želim, predvsem pa veliko priložnosti za prepoznavanje vaših in otrokovih čutenj.

Ekskurzija v San Daniele del Friuli

V okviru izobraževanj za ljubitelje in pridelovalce suhomesnatih izdelkov smo pri KGZS –Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica, Kmetijski svetovalni službi Sežana na pobudo kmetijskega svetovalca Srečka Horvata po predavanju v decembru o pridelavi suhih klobas in registraciji živilskega obrata za predelavo živil živalskega izvora ter ocenjevanju suhomesnatih izdelkov marca, v aprilu organizirali strokovno ekskurzijo v San Daniele del Friuli, kjer slovijo po suhomesnatih izdelkih, od salam do svetovno znanega geografsko zaščenega pršuta. Da je pršut pomemben za prebivalce in ponudnike, pove vsakoletni festival pršuta, ki poteka v mestu konec junija. Mesto ima skupno 31 pršutarn, večjih in manjših, ki skupno proizvedejo do tri milijone pršutov letno.

Prosciutto di San Daniele se proizvaja le v Furlaniji Julijski krajini, v hribovitem območju okoli mesta San Daniele v Videmski pokrajini. Prepoznaven je po svoji znamki Konzorcij, Prosciutto di San Daniele, proizveden iz mesa prašičev, ki so rojeni in vzrejeni v Italiji.

Mi smo si najprej ogledali farmo prašičev, kjer imajo že 100-letno tradicijo. Na leto vzredijo 2.000 prašičev. Kupijo 30-kilogramske prašiče in jih dopitajo do teže 170 kg. Redijo jih za pršute. Večino krme pridelajo sami, saj obdelujejo 50 ha njiv, kjer pridelujejo ko-

ruzo, tritikalo, ječmen in sojo. Po degustaciji suhomesnatih izdelkov smo pot nadaljevali do druge kmetije, kjer smo si ogledali prostore za predelavo. Prav tako imajo lastno farmo prašičev, ki pa jih pitajo tudi na višjo težo – do 270 kg, saj ne pridelujejo le pršutov, pač pa tudi salame, pancete, sušeno prato ... Po pokušini njihovih izdelkov smo se zapeljali do mesta San Danile, kjer smo po kosilu obiskali pršutarno Bagatto. Po predstavitvi pršutarne in ogledu sušilnice pršutov so za nas pripravili še pokušino, nato pa smo se odpeljali do zadnjega ogleda – farme prašičev, kjer prav tako redijo prašiče za pršut.

Besedilo in foto: Milena Štolfa

Srečanje prvih sežanskih srednješolcev

Dvanajst sošolcev iz razreda ekonomske šole in dvanajst sošolcev iz razreda gimnazije, ki so od leta 1975 do leta 1979 obiskovali sežansko srednjo šolo kot prva generacija sežanskih srednješolcev, pridružila pa sta se jim tudi dva profesorja, se je v petek, 21. aprila 2017, zbralo na turistični kmetiji Francinovi

v Avberju. Skupaj jih je maturitetna spričevala 25. junija 1979 prejelo štiriinšestdeset. Tokrat se niso srečali ob okrogli obletnici, a so prav zato večer izkoristili tudi za dogovor, kje in kako čez dve leti, ob 40-letnici mature, čim bolj slavnostno prirediti srečanje. Ob okusni kraški hrani in pijači je dobrih pet skupnih

ur spominov, anekdot, radovednosti in šal vse prehitro minilo. Stojijo (z leve): Ludvika Foški, Darjo Humar, Verica Guštin, Ivica Gulič, Laura Žerjal, Danilo Guštin, Mirjam Ravbar, Sonja Guštin Jelušič, Darinka Svetina, Pavel Dekleva, Nives Premrl, Damijana Kariž, Karmen Štolfa, Miloš Škapin, Branko Ljubič (poučeval je fiziko), Mitja Miklavc, Olga Knez, Alojz Jazbec in Boris Pelan. Sedijo (z leve): Irena Tavčar Renčelj, Konrad Božeglav, Alenka Furlan, Miha Jezeršek (poučeval je zemljepis), Aleš Uršič, Alenka Turšič Nastran in David Terčon.

Besedilo in foto: David Terčon

O pridelavi kraških začimbnic z Društvom kmetic sežanske regije na Belajevi domačiji

Belajeva domačija v Kačičah, v neposredni bližini Unescovega parka Škocjanske jame, je bila po arhivskih zapisih nekdanj dom največjih kmetov na vasi, ki so se ukvarjali s sadjarstvom, vinogradništvom in krčmarstvom. Svoje pridelke so prodajali tudi v bližnji Trst, ki je bil v preteklosti dnevno oskrbovan s celotnega kraškega in istrskega zaledja. Do druge svetovne vojne je na domačiji delovala osmica, ki po vojni ni več zaživela. Prav tako je zamrlo praznovanje vaškega praznika Kačišn'ca, ki so ga domačini pred leti obnovili. Od leta 2013 pa je na zeliščno-etnološki domačiji, ki jo je s pomočjo sredstev z razpisa za ohranjanje in izboljšanje dediščine podeželja pri Ministrstvu za kmetijstvo in okolje uredila mlada in zagnana vsestransko aktivna (tudi pevka) Andrejka Cerkenik, nadvse živahno.

Za obiskovalce so uredili zeliščni vrt, ki gosti okrog 160 vrst divjeraslih in gojenih zdravilnih rastlin, začimbnic in samoniklih užitnih rastlin. Na ogled je tudi urejena etnološka zbirka v stari hiši s črno kuhinjo in spahnjenico. Domačija je kot stavbna dediščina vpisana v Register nepremičnine kulturne dediščine. Vhodni portal stare hiše nosi letnico 1839. Domačija povezuje tradicijo in izkušnje naših prednikov s sodobnimi spoznanji na področju zeliščarstva, zdravega prehranjevanja, biodinamike in permakulture. Svojo pozornost in energijo usmerjajo v aktivnosti, ki so trajnostno naravnane.

Domačija je pred kratkim gostila ljubitelje začimbnic na delavnici o pridelavi kraških začimbnic, ki jo je organiziralo Društvo kmetic sežanske regije s sedežem v Sežani, ki ga že vrsto let vodi vodja sežanske kmetijske svetovalne službe novogoriškega kmetijskego gozdarskega zavoda Milena Štolfa. Udeleženci so se namreč po uspelem predavanju o začimbnicah konec marca še v živo seznanili z začimbnicami in si ogledali primer dobre prakse pridelovanja le-teh v divjaški občini. Z namokom šetraj v teranu jim je lastnica Belajevi domačije Andrejka Cerkenik izrekla dobrodošlico in predstavila tehnologijo in številne začimbnice tako na njivi kot skozi sprehod po zeliščno-zelenjavnem vrtu ter obrobni conami s sredozemskimi rastlinami in rastlinami, ki ljubijo senco. S številnimi strokovnimi nasveti pa je postregla specialistka za vzgojo začimbnic Olga Železnik iz vrtnarije Majdin gaj iz Vogrskega. Vsi udeleženci so posadili tudi nekaj podtaknjencev v lončke, da bodo lahko doma imeli svoje začimbnice, kot so: kraški šetraj, sivka, smilj, vrtni timijan, žajbelj, sladki pelin, čokoladna meta idr. Železnikova je postregla tudi z nasveti, kako se na čimbolj naraven način boriti proti škodljivcem in boleznimi na vrtu. Ob zaključku praktične delavnice pa so udeleženci degustirali korenčkov namaz s šetrajem in drugimi spomladanskimi zelišči kot so kraški šetraj, stoletna čebula in ozkolitni česnik kot tudi kremi med s šetrajem idr.

»Želimo spodbujati razvoj večje pridelave kraških začimbnic na Krasu, ki so bile nekoč samonikle rastline. Želimo si, da bi to pripeljalo do perspektivnega razvoja Krasa. Zato smo v cilju izobraževanja pripravili ob teoretičnem delu tudi praktično delavnico, kako se prideluje začimbnice na Krasu. Udeleženske so imele tudi možnost nabaviti nekaj atraktivnih začimbnic,« poudarja Milena Štolfa.

Kraški šetraj je namreč zaščitna znamka Satureje Belajevi domačije. Na Belajevi domačiji bo živahno celo leto. Tako pripravljajo ekskluzivna zeliščna izobraževanja na Krasu z novinarko in raziskovalko Sanjo Lončar, vodjo projekta Skupaj za zdravje človeka in narave, dr. Petrom Ratajcem in Andrejko Cerkenik. Pričenjajo 31. maja s 4-urno zeliščno delavnico o skrivnosti tujona (Velika moč zahteva pravilno ravnanje. Enodnevna izkustvena zeliščna ekskurzija Kras – Carso pod naslovom Matični Kras – zeliščni butik med Jadranom in Alpami bo potekala 10. junija. Ob poletnem solsticiju bo 20. junija izvedena zeliščna delavnica o rastlinah svetlobe s poudarkom na izjemni moči rastlin ob najdaljših dnevih v letu. Drugi začinjen kraški večer z vrtno degustacijo kraških proizvodov v družbi kraških začimbnic, vodenim sprehodom po zeliščnem vrtu s predstavitevjo in degustacijo kraških »zeliščnih napojev«, Saturejino večerjo in animacijskim programom bo 1. julija. Od 1. do 9. septembra pa bo potekal bogat program dogodkov 4. zeliščnega festivala na stiku Krasa in Brkinov, ki se bo zaključil 9. septembra s 3. Praznikom kraškega šetraja, kjer bo na enodnevni kulinarčno in etnobotanični prireditvi poleg že omenjenih strokovnjakov med drugim sodeloval tudi botanik mag. Stipe Hečimović. Olga Železnik bo ob tej priložnosti vodila delavnico prikaza vzgoje kraškega šetraja, delavnice priprave šetrajve cvetne esence po Bachu pa Adela Trunkl. Sicer pa si je mogoče več o dogajanju na Belajevi domačiji, ki se ponša z izdelki iz avtohtone kraške začimbnice kraškim šetrajem, izvedeti na internetni strani www.belajevi.si.

Besedilo in foto: Olga Knez

Uspeh mladega vrtnarja Marka Jazbeca iz Svetega

Na letošnjem tekmovanju mladih vrtnarjev na 22. celjskem sejmu Flora, katerega tema je bila Kreativnost brez meja - moj sanjski vrt, je sodelovalo sedem ekip vrtnarjev, 14 mladih cvetličarjev in osem mladih aranžerjev. Eden izmed njih je bil tudi 15-letni dijak Biotehniške šole Šempeter pri Gorici Marko Jazbec iz Svetega, ki je skupaj z Luko Mavričem osvojil prvo mesto. Uspeh mu je prinesel vrt, za katerega je navdih našel v domačem Krasu.

Marku za prvo mesto iskreno čestitamo in mu želimo veliko

uspehov tudi v prihodnje.

Besedilo: Heidi Vrčon

Komenski taborniki

V soboto, 20. maja 2017, smo se taborniki čete Ognjenega ruja Komen razveselili obiska lokostrelke Brine Božič, ki nam je predstavila lokostrelstvo, povedala pravila in nas tudi naučila pravilne tehnike. Zaradi slabega vremena smo bili primorani akcijo izvesti v dvorani v Gorjanskem, ampak to ni zmanjšalo navdušenja nad lokostrelstvom in pričakovanja naslednje podobne akcije. Ker se šolsko leto približuje koncu, nas čaka tudi taborniški zaključek, in sicer 27. in 28. maja, ko bomo bivakirali na parceli med Nadrožico in Gorjanskem, se podali na orientacijo, lisičko in izvedeli veliko novega o ribištvu. Vse to pa nas bo dobro pripravilo na julijsko taborjenje, ki bo letos potekalo od 22.–29. julija v Beli krajini, v bližini vasi Geršiči, ob reki Lahinji.

Besedilo: vodnica Tina Tragin
Foto: Pavel Vrabec

Uspešen Teden ljubiteljske kulture v vseh štirih kraško-brkinskih občinah

Teden ljubiteljske kulture je bil v času od 12. do 21. maja skoraj v vseh evropskih državah in z njim smo dali priznanje vsem tistim, ki ustvarjajo kulturne dogodke ne za denar, temveč za dušo. In kot je res, da je kultura hrana vsakega naroda, je res tudi to, da moramo v ljubiteljski kulturi ohraniti in okrepiti povezovanje, sodelovanje in izobraževanje. Vse troje je ključ do uspeha in je poročilo, da se bo tanjšala ločnica med ljubiteljsko in profesionalno kulturo. Že danes imamo v vrstah ljubiteljske kulture posamezne vodje pa tudi izvajalce, ki so izobraženi in dodatno usposobljeni, bodisi kot zborovodje, dirigenti, animatorji kulture in podobno.

Funkcijo povezovanja, sodelovanja in izobraževanja opravlja pri nas v Sloveniji Javni sklad RS za kulturne dejavnosti s svojimi območnimi izpostavami. Za štiri kraško-brkinske občine je ta izpostava v Sežani.

S Tednom ljubiteljske kulture smo začeli v vaškem domu v Dolu pri Vogljah z otvoritvijo razstave Moj motiv in nastopom Kraške klape iz Sežane. V podporo ljubiteljski kulturi in v spomin na dogodek smo zasadili oreh. Že naslednjega dne,

14. maja, smo domačinom v Vogljah postregli s komedijo Ta nori dan ali Nežka se mož. V Famljah pri Divači je istega dne donela pesem na koncertu Mešanega pevskega zbora Divača

in Komornega zbora Musica Viva Tolmin. V Kosovelovi knjižnici v Sežani smo v mozaik ljubiteljske kulture vstavili kamenček z odprtjem slikarske razstave kraških likovnikov z naslovom Moj motiv in predstavitev pesniške zbirke Janka Kastelica.

Prav na svetovni dan muzejev smo v Muzeju slovenskih filmskih igralcev v Divači izvedli Kulturno tribuno z željo, da bi v ljubiteljsko kulturo vnesli vse tisto, kar nam družba pohlepa jemlje, strpnost, dialog, poštenost in človečnost v najširšem pomenu. Pa smo ta dan v Divači posadili tudi murvo, drevo, ki simbolizira polno podporo ljubiteljski kulturi, katere pomen in poslanstvo se Občina Divača z vsemi občani še kako zaveda. Program ob murvi so nam podarili člani otroške folklorne skupine sežanskega vrtca Kamenčki z vodjo Mirjam Štrukelj in pevke ljudskih pesmi KD Borjač iz Sežane z vodjo Margit Grošelj Miklavc. Tribune in posaditve murve se je udeležil tudi direktor Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti mag. Marko Repnik. Ta dan so kulturni dogodek doživeli tudi v socialno-varstvenem zavodu v Dutovljah s predstavitvijo filmov 10. revije Film in video kluba Maribor.

V petek, 19. maja, smo se v zadružnem domu v Štorjah družili s spoznanjem »Iz malega raste veliko in dobro«, kar nam je popestril eden najboljših kitaristov in skladateljev pri nas, Anže

Palka. Nastopali so tudi pevci Štorski kosi.

Nismo se ustavili, kulturni utrip smo 20. maja predstavili na Delezovo domačijo v Škocjan in spoznali medonosne rastline in njihove obiskovalce. V kulturnem domu v Hrpeljah smo doživeli Linhartovo regijsko srečanje odraslih gledaliških skupin z dvema predstavama; Dohtar na vasi v izvedbi gledališke skupine Repentabor ter Na odprtem morju v izvedbi skupine Gledališka družjenja iz Kopra. Odmor med obema skupinama je izkoristila Betka Njari iz Koprive s svojo lutkovno zgodbo Kamišibaj.

In smo Teden ljubiteljske kulture zaključili v nedeljo, 21. maja, z Revijo kraških pihalnih godb v kulturnem domu v Kobjeglavi in z gledališko predstavo Dohtar na vasi v Famljah pri Divači. Povsod in vsakič nam je bilo lepo. Doživeli smo tiste notranje vzgibe, ki jih še tako mogočen kapital ne more vzdramiti v človeku, ki je Človek z veliko začetnico. Negujmo, vzgajajmo in podpirajmo takega človeka. Dajmo ljubiteljski kulturi, da se razživi in ustvari človeka, ki ne bo poznal samo besede JAZ, temveč MI!

Besedilo: Ana Godnik

Foto: Olga Knez

Vikend na Krasu ...

Predstavljam si idilično kraško pokrajino, vinska trta povsod, kamor seže oko, vonj po neokrnjeni naravi, stare kraške vasi, hiše iz kamna. Na koncu poti te čaka degustacija vina in pršuta ... Klasična zgodba torej? Tokrat ne.

Tokrat me je na koncu poti pričakala nova pot, ki mi je odprla nove, neznane svetove. Nisem okušala niti vina niti pršuta (v mojem primeru sira, ker mesa ne jem), pa vseeno so bili ti novi okusi tako močni in opojni, da si želim, da bi trajali večno. Eno najboljših doživetij v mojem življenju, poleg rojstva mojega sina. Ne, to ni pravljica za odrasle, udeležila sem se seminarja Drevo življenja dr. Petrova. Hmm ... Se sliši čudno, zanimivo, nesmiselno? Drevo življenja ni religija, ni znanost, ni filozofija ... Je vse to in še več. Je znanje, ki obstaja v nas od nastanka tega sveta, ampak smo ga pozabili. Sedaj je nastopil čas, da se ponovno spomnimo in zaživimo drugače. To je znanje o človeku in njegovih zavesti, o duši in srcu. V bistvu vsak to dojema po svoje, če bi želela strniti v en stavek, bi rekla, da nas uči ljubiti sebe in širiti ljubezen na vse okoli sebe ter početi vse skozi dušo z ljubeznijo. Roman, naš ruski predavatelj, nam je na začetku predal znanje zato, da bi razumeli. Sledile so še različne tehnike/tehnologije, ki nam prebujajo zavest in nam omogočajo stik z našo dušo. Se sliši preveč mistično? V resnici je vse zelo preprosto, Roman govori o univerzalnih zakonih narave. In zakaj je to tako pomembno? Če človek živi v skladu s temi zakoni, potem je v popolni harmoniji z vsem. Na vseh nivojih. Lahko temu rečemo, da poslušamo svoje srce. Če pa nam življenje diktira samo naš um, ki je v bistvu naš konstrukt in pod vplivom kolektivne zavesti, ki ni vedno v skladu z našim bistvom, potem v nas in našem življenju prevladuje disharmonija. Verjetno se tega zavedamo vsi, da v takšnem kaosu, v katerem smo živeli do sedaj, ne bomo mogli več dolgo naprej. Si se kdaj vprašal/a, kaj je smisel življenja? Zakaj sploh smo tukaj? Ali je to res vse, kar je? Da se rodimo, hodimo v šolo, si poiščemo službo, ustvarimo družino, najdemo ljubimca ali ljubimko, se upokojimo, skrbimo za vnuke in na koncu umremo? Plus minus

podrobnosti. Jaz imam v tem dolgoletno prakso, od kar se spomnim, se sprašujem, zakaj sem tukaj, kakšen je smisel mojega življenja. Verjemi, iskala sem že povsod, v vseh mogočih knjigah, predavanjih, seminarjih, duhovnih voditeljih ... Prvič po vseh teh letih sem dobila odgovor, za katerega sem čutila, da je tisti pravi. Vprašala sem Romana, kakšna je naša naloga tukaj na Zemlji. Te zanima njegov odgovor?

Naša edina naloga tukaj je, postati človek ... Če potem delaš stvari z dušo in srcem, je popolnoma vseeno, kaj počneš, ker bo vse popolno in vse bo izžarevalo tvojo ljubezen. Dam primer. Dva kuharja, eden kuha z ljubeznijo, navdušenjem, drugi z jezo in grenkobo. Ista hrana. Ko bomo pojedli lepo pripravljen krožnik hrane od prvega, bomo občutili nore okuse v ustih in se počutili lahkotne po obroku. Pri drugem kuharju pa nam bo hrana obležala v želodcu, pa bo servirana na isti način.

Postati človek. Kako preprosto in hkrati občutek, da nemogoče je to. Ali nimaš občutka, da smo postali popolnoma nečloveški? Do sebe, do drugih? Opazuj, kako se obnašamo do sebe, do otrok, do sočloveka, do narave. Kot da smo vsi oddeljeni, nič se nas ne tiče. Ok, razen Trumpa in Melanije seveda. Obnašamo se, kot da ni nobenih posledic, brez odgovornosti. Vsak na svojem otoku, vedno bolj osamljeni. Res, da je povsod wifi, kar nas tako ali tako najbolj zanima.

Kam se je izgubilo vse ostalo? Skrb za lastni notranji razvoj, skrb za sočloveka in na koncu vse naše človeštvo, skrb za naravo, za naš planet? Vem, zvenim dramatično, ampak želim poudariti, da je res skrajni čas, da nehamo spat.

P. S. Če te zanima kaj več, najdeš na FB strani Drevo življenja Slovenija ali vprašaj Barbaro Jejčič, ki organizira seminarje v Sloveniji.

Besedilo: Urška Lončnar iz Malije nad Izolo, udeleženka seminarja Drevo življenja dr. Petrova na Volčjem Gradu od 2. do 6. junija 2017.

Mesečni napovednik prireditev v občini Komen 15. JUNIJ–15. SEPTEMBER 2017

Datum	Ura	Prireditve	Kraj	Organizator/informacije
16. junij PETEK	21:00	Grajsko poletje 2017: Gledališka komedija »Beži zlodej, baba gre« KŠD Šator Štorje – Kraški komedijanti Režija: Bojan Podgoršek	Štanjel, grajsko dvorišče	ŠKUD Biser Krasa Štanjel Tel.: +386 (0)31 378 424 hocevar.boris@siol.net
17. junij SOBOTA	19:00	Koncert Pihalnega orkestra Komen in Pihalnega orkestra Cerknica	Štanjel, grajsko dvorišče	Pihalni orkester Komen Tel.: +386 (0)41 773 797 pihalniorkesterkomen@gmail.com www.pihalniorkesterkomen.si
18. junij NEDELJA	10:00	Venček sv. Ivana: delavnica, spremljevalni kulturni program in raznos venčkov	Štanjel, grajsko dvorišče	Javni zavod Komenski Kras in Inicijativa za venček Tel.: +386 (0)5 769 00 56 tic.stanjel@stanjel.eu www.stanjel.eu
	19:00	Predstavitve pesniške zbirke »Gorečke na borjaču« Darinke Grmek Štrukelj	Kobjeglava, »Čotna domačija«	Društvo Kraški slavček Kobjeglava – Tupelče Tel.: +386 (0)40 277 337 kraski.slavcek@gmail.com
23. junij PETEK	17:00 21:00	Praznik Občine Komen: slavnostna seja s podelitvijo občinskih priznanj in Grajsko poletje 2017: Koncert Vlada Kreslina z otroškim pevskim zborom POŠ Štanjel	Štanjel, kulturni dom in grajsko dvorišče	Občina Komen Tel.: +386 (0)5 7310 450 obcina@komen.si www.komen.si in ŠKUD Biser Krasa Štanjel Tel.: +386 (0)31 378 424 hocevar.boris@siol.net
24. – 25. junij SOBOTA – NEDELJA	19:00	Praznik Občine Komen: Festival sivke na Krasu, predstavitev društvenih dejavnosti in koncert Dua Bakalina z gostom	Ivanji Grad	EKOTERA d.o.o. Tel.: +386 (0)41 387 830 tanja@ekotera.si www.ekotera.si in Javni zavod Komenski Kras Tel.: +386 (0)5 769 00 56 tic.stanjel@stanjel.eu www.stanjel.eu
25. junij NEDELJA	16:00 – 20:00 20:00	Praznik Občine Komen: Naj poje kamen – kamnoseške delavnice in predstavitev ter koncert glasbene skupine Ana Pupedan	Komen, pri gasilskem domu	Javni zavod Komenski Kras Tel.: +386 (0)5 769 00 56 tic.stanjel@stanjel.eu www.stanjel.eu in Vaška skupnost Komen Tel.: +386 (0)70 740 471 in +386 (0)51 309 820 vs.komen@komen.si
30. junij PETEK	21:00	Grajsko poletje 2017: Gledališka komedija »Vaja zbora« GD Konrada Kanal Režija: Peter Harl	Štanjel, grajsko dvorišče	ŠKUD Biser Krasa Štanjel Tel.: +386 (0)31 378 424 hocevar.boris@siol.net
30. junij – 1. julij PETEK – SOBOTA	17:00	Krštival – Open Air Festival	Komen, nogometno igrišče	Mladinsko društvo ŠUZ in Vaška skupnost Komen Tel.: +386 (0)41 285 731

1. julij SOBOTA	21:00	Jubilejna 60. ponovitev gledališke komedije »Češpe na figi« Marjana Tomšiča (po izvorni komediji »Južič in Juča«) v izvedbi gledališke skupine KRD Brce iz Gabrovice pri Komnu Režija: Sergej Verč in Minu Kjuder	Gabrovica pri Komnu	Gledališka skupina KRD Brce Gabrovica pri Komnu Gabrovica pri Komnu 62, 6223 Komen Tel.: +386 (0)31 822 437 www.brce.si info@brce.si
9. september SOBOTA		Festival Vilenica – Literarna matineja v Štanjelu	Štanjel	Društvo slovenskih pisateljev www.vilenica.si

Razstave

Datum/odprtje razstave	Razstava	Kraj	Organizator/informacije
stalna razstava	Stalna razstava slik in grafik Lojzeta Spacala	Štanjel – Grad: Galerija Lojzeta Spacala	Javni zavod Komenski Kras Tel.: +386 (0)5 769 00 56 tic.stanjel@stanjel.eu www.stanjel.eu
stalna razstava	Razstava Maks Fabiani	Štanjel – Kvadratni stolp	Javni zavod Komenski Kras Tel.: +386 (0)5 769 00 56 tic.stanjel@stanjel.eu www.stanjel.eu
začasna razstava 28. maj – 15. november	Ohranimo čebele	Štanjel – Grad: Galerija Lojzeta Spacala	Javni zavod Komenski Kras Tel.: +386 (0)5 769 00 56 tic.stanjel@stanjel.eu www.stanjel.eu
začasna razstava	Otvoritev razstave najboljših fotografij na temo Čebela in med	Štanjel – Kobdiljski stolp	Javni zavod Komenski Kras Tel.: +386 (0)5 769 00 56 tic.stanjel@stanjel.eu www.stanjel.eu

Osmice

Datum	Naziv	Kraj	Kontakt
2. – 11. junij PETEK – NEDELJA	Osmica pri Vidi in Dušanu	Brestovica pri Komnu	Rebula Dušan Tel.: +386 (0)5 768 43 39 +386 (0)41 238 569 vinarstvo.rebula@gmail.com www.vinorebula.si

Obveznosti lastnikov (upravljalcev) malih komunalnih čistilnih naprav

Odgovorno ravnanje s komunalnimi odpadnimi vodami ni le zakonska obveza, ampak tudi ena prednostnih nalog za varstvo vodnih virov. V skladu z Uredbo o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Ur.l.RS, št. 98/2015) morajo investitorji na območjih, kjer ni javne kanalizacije pri novogradnjah in rekonstrukcijah stavb obvezno vgraditi male komunalne čistilne naprave do 50 PE (MKČN). Po izgradnji javne kanalizacije na območju, pa morajo investitorji stavbe v roku 6. mesecev obvezno priključiti nanjo. Vse obstoječe in bodoče lastnike (upravljalce) malih komunalnih čistilnih naprav (MKČN) obveščamo, da so skladno z omenjeno Uredbo dolžni svoje male komunalne čistilne naprave v roku 15 dni po pričetku delovanja MKČN, pisno prijaviti v obratovanje izvajalcu javne službe odvajanja in čiščenja komu-

nalnih odpadnih voda, Kraškemu vodovodu Sežana, d. o. o. To storite na obrazcu »Evidenčni list greznic in MKČN«, ki se nahaja na spletni strani podjetja.

Nadalje morate pri pooblaščenem izvajalcu obratovalnega monitoringa in prvih meritev naročiti izvedbo prvih meritev, ki se praviloma izvedejo ne prej kakor v 3 mesecih in ne kasneje kot v 9. mesecih po prvem zagonu (seznam se nahaja na spletni strani ARSO: http://okolje.arso.gov.si/onesnazevanje_voda/tabela/5).

Na podlagi izvedenih meritev vam bo pooblaščen izvajalec izdal analizni izvid, ki ga morate priložiti izpolnjenemu obrazcu »Poročilo o prvih meritvah« (obrazec se nahaja na spletni strani Kraškega vodovoda Sežana). Izpolnjeni obrazec, ki ne sme biti starejši od 30 dni, nam morate posredovati najkasneje v roku

enega meseca po prejemu analiznega izvida. Na podlagi poročila o prvih meritvah, iz katerega izhaja doseganje predpisanih vrednosti, vam naslednji mesec po prejemu poročila pri obračunu vodarine znižamo okoljsko dajatev v višini 90 %.

V prvem naslednjem koledarskem letu po izvedbi prvih meritev (in nato vsaka tri leta) opravimo pregled MKČN in izdamo poročilo o pregledu. V sklopu pregleda se preveri, ali naprava deluje in ali hranite vso predpisano dokumentacijo:

- izjavo o lastnostih MKČN v skladu s predpisi, ki urejajo gradbene proizvode, če gre za tipsko MKČN,
- navodila dobavitelja za obratovanje in vzdrževanje naprave,
- poročilo o opravljenih prvih meritvah za MKČN z zmogljivostjo, manjšo od 50 PE. Obvezna priloga tega poročila je analizi izvid,
- dokumentacijo o opravljenih delih na MKČN,
- podatke o ravnanju z blatom, in sicer potrdilo izvajalca o prevzemu blata z navedbo datuma in količine prevzete ga blata (oziroma kopijo izjave lastnika o uporabi blata v skladu s predpisom, ki ureja uporabo blata v kmetijstvu z navedbo datumov in količine odstranjenega blata, če gre za kmetijsko gospodarstvo),
- podatke o izrednih dogodkih, ki nastanejo med obratovanjem MKČN zaradi drugačne sestave odpadne vode, okvar ali drugih prekinitev obratovanja MKČN in podobnih razlogov ter času njihovega trajanja – če so bili.

V kolikor se med pregledom ugotovi, da naprave ne deluje znotraj predpisanih parametrov onesnaženosti, vam znižano okoljsko dajatev ponovno vzdignemo do predložitve dokazil o pravilnem delovanju MKČN.

Pogoje za praznjenje greznic in MKČN na kmetijskih gospodarstvih določa 17. člen Uredbe. Lastnik kmetijskega gospodarstva lahko izvajalcu poda vlogo za oprostitev plačila storitev praznjenja greznic ali malih komunalnih čistilnih naprav in vlogi priloži izjavo, da z blatom ravna v skladu s predpisom, ki ureja uporabo blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu.

Za morebitne dodatne informacije nas pokličite na tel.št. 05 731 16 59 - Vesna.

Kraški vodovod Sežana, d. o. o.

OBVESTILO

V greznico, malo komunalno čistilno napravo in v javno kanalizacijo ne odvajajmo:

- umetnih in naravnih tkanin (vlažilne robčke, tekstil, palčke za ušesa, plastične folije, damske vložke, šope las, kondome, plenice, ...)
- mineralnih in jedilnih olj ter masti,
- kuhinjskih odpadkov, olupkov in ostankov hrane,
- barv, topil, škropiv, dezinfekcijskih sredstev, kisline, zdravil,
- živalskih iztrebkov, tekočih odpadkov iz mlekarn, klavnic ali vinskih kleti, silažne vode, svežega ali pregnitega blata iz greznic, odpadnih topil, koncentratov kopeli in podobnih tekočih odpadkov,
- gnojevke in hlevskega gnoja,
- pokošene trave in listja,
- gradbenih in drugih trdih odpadkov,
- deževnice (več kot 5%), podtalnice, staljeni sneg, led,
- naftnih derivatov,
- vode iz bazenov in jacuzzi-jev,
- soli v večjih koncentracijah,
- kislin.

Trdi predmeti in druge sestavine, ki v greznico, MKČN in javno kanalizacijo ne sodijo, lahko zamašijo interno kanalizacijo in ovirajo delovanje čistilnih naprav ter kanalizacijskih sistemov (zastoji črpališč, mašenje cevovodov, zatikanje grabelj, blokada delovanja mehanskega čiščenja, usedanje v bioloških reaktorjih in mašenje prezračevalnega sistema), poleg tega predstavljajo tudi nevarnost za zaposlene delavce, zato je pomembno, da obvestilo upoštevate.

Kraški vodovod Sežana d.o.o.

Podarjamo abonma za ogled predstav v SNG Nova Gorica

Glasilo Burja vam v sodelovanju s SNG Nova Gorica podarja abonma MALI ODER, s katerim si boste lahko v gledališki sezoni 2017/2018 ogledali 6 predstav. Odgovorite na nagradno vprašanje in se potegujte za BREZPLAČNI abonma MALI ODER. Med pravnimi prejetimi odgovori bomo izžrebali srečnega nagrajenca, ki si bo od oktobra 2017 do maja 2018 ogledal naslednje gledališke predstave: Don Juan, Zborovanje ptic, Judovski pes, Ljudski demokratični cirkus Sakešvili, Ekshibicionist in izbirno predstavo.

NAGRADNO VPRAŠANJE:

Kateri abonma v SNG Nova Gorica zajema pet duhovitih predstav, ki prinašajo smeh in sprostitvev?

- Abonma Sreda
- Abonma Nedelja popoldan
- Abonma Veliki oder

Odgovore pošljite na uredništvo časnika Burja po e-pošti burja@komen.si ali na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen, s pripisom za abonma SNG, do 28. 7. 2017.

VPIS ABONMAJEV 2017/2018

od 12. junija do 7. julija
od 28. avgusta do 15. septembra 2017

SNG
NOVA GORICA

Abonma je cenovno najbolj ugodna pot do gledališke predstave! Pri rednih abonmajih si lahko ogledate predstavo za dobro polovico vstopnice v redni prodaji, ki je 18 €. Za vas smo pripravili različne abonmaje. Izberite gledališko doživetje, ki vam bo pisano na kožo.

Abonma PREMIERA in redni abonmaji SREDA, ČETRTEK, PETEK in SOBOTA

8 predstav naše hiše prinaša vznemirljivo gledališko doživetje

Abonma VELIKI ODER

7 predstav ob petkih na velikem odru prinaša "klasično" gledališko poetiko

Abonma MALI ODER

6 predstav ob sredah na malem odru prinaša drugačno, celo drzno odrsko izkušnjo – posebno ugodna cena za dijake in študente

Abonma NEDELJA POPOLDAN

5 duhovitih predstav ob nedeljah popoldan na velikem odru prinaša smeh in sprostitve

Abonma PLES

4 plesne predstave ob različnih dnevih v tednu na velikem odru prinašajo zanimivo izkušnjo plesnim navdušencem

Abonma KONTO

8 predstav po vaši izbiri

Abonma NEDELJSKA GLEDALIŠKA SREČANJA

4 predstave ob nedeljah popoldan na velikem odru prinaša stvaritve ljubiteljskih gledaliških skupin

Abonma POLŽEK

Predstave za otroke

Abonma Mali polžek

7 predstav za predšolske otroke ob sobotah ob 10.30 in 16.00 na velikem odru

Abonma Veliki polžek

7 predstav za učence nižjih razredov osnovne šole ob sobotah ob 10.30 na velikem odru

Abonma Lutkovni polžek

4 lutkovne predstave za otroke od 4 do 10 let ob sobotah ob 10.30 na malem odru

Posebna UGODNOST: drugi ABONMA PO POLOVIČNI CENI za člane klubov Svet knjige in National Geographic Slovenija.

Blagajna (vpis abonmajev)

SNG Nova Gorica, Trg E. Kardelja 5, Nova Gorica
PON–PET: 10.00–12.00 in 15.00–18.00,
SOB 10.00–13.00 ter uro pred začetkom predstav.
T 05 335 22 47, E blagajna@sng-ng.si

www.sng-ng.si

Slovenske železnice delno ugodile pobudi za uvedbo potniškega vlaka na relaciji Divača - Jesenice

V marcu 2016 je Planinsko društvo Slavniki Hrpelje s podporo sosednjih planinskih društev in občin Hrpelje - Kozina, Divača, Sežana, Komen, Bohinj, Bled in Jesenice na Slovenske železnice naslovilo pobudo, da omogočijo občanom istrskega, brkinskega in kraškega področja prevoz z vlakom ob vikendih in praznikih na relaciji Nova Gorica–Jesenice. Taka zveza obstaja ob delavnikih, iz železniške postaje Sežana pa je ob vikendih in praznikih ni. V marcu 2017 so Slovenske železnice obvestile pobudnika, da so le delno ugodile omenjeni pobudi in da bo vlak vozil le v času turistične sezone, tako da bodo starši z majhnimi otroki in vsi ostali zainteresirani lahko obiskali prireditve ob železniški progi Sežana–Jesenice. Še posebno pa bo povezava dobrodošla za vse, ki ob vikendih hodijo v gore.

Vozni red (24. 6. 2017 – 27. 8. 2017):

Vlak št. 4208 smer Sežana–Nova Gorica–Jesenice ob 6.26 in v obratni smeri Jesenice–Nova Gorica–Sežana vlak št. 601/4217, prihod v Sežano ob 19.43.

Pobudniki si bomo še naprej prizadevali za uvedbo celoletne povezave z vlakom na relaciji Divača–Jesenice.

PD Slavniki Hrpelje
nosilec pobude, član upravnega odbora
Cveto Stanonik

www.mladifest.org

Sežana 14.–23. JULIJ

MLADIFEST

Vabljeni!

PRIJAVA NA ODRE KOSOVELOVEGA DOMA SEŽANA

BUNGA – TA SMEŠ'N FESTIVAL

**Torek, 13. junij 2017, ob 20.30, v amfiteatru
Kosovelovega doma Sežana**

Bunga je večer komedije z več podžanri, kot so stand up, kaba-
ret, satira, monokomedija ... Nastopili bodo nekoliko bolj za-
vzeti in nekoliko bolj prizadeti slovenski humoristi in stand-up
komiki: Boris Kobal, Vid Valič, Perica Jerkovič, Franko Korošec,
Boris Devetak, Marko Sancin In Žan Papič. V sredo, 14. junija,
se bodo predstavili tudi na Martinčevem trgu v Kopru.

Če bo vreme slabo, bo prireditev v Veliki dvorani Kosovelovega
doma Sežana.

VSTOPNINA: V predprodaji 10 EUR, na dan prireditve 15 EUR.
Mogoče je kupiti komplet 8 (osmih) vstopnic po ceni 64 EUR.
Prodajamo tudi vstopnice za predstavbo v Kopru, ki bo 14.6. ob
20.30 na Martinčevem trgu (Koper).

OPOZORILO: do dneva prireditve je v prodaji omejeno
število vstopnic

ZA DELI STE SEMDICO!

**Petek, 7.7.2017, od 17h dalje in večer prej (6.7.) od
20.30 dalje,**

ulična gledališča in vragolije Ane Desetnice

ORGANIZATORJI: Klub študentov Sežana, Kosovelov dom
Sežana in Mladinski center Podlaga

Več informacij in podroben program od 15.6. dalje na
spletnih straneh organizatorjev.

DELAVNICA ULIČNEGA GLEDALIŠČA v Sežani

14. – 17. september 2017

Gledališče Ane Monró bo v dneh od 14. do 17. septembra
2017 izvedlo intenzivni 4-dnevni izobraževalno-kulturni
program za mlade. Delavnica je primerna za osebe od 12
let starosti naprej in je namenjena vsem, ki bi želeli spoznati
značilnosti in jezik uličnega gledališča ter si pridobiti izkušnjo
nastopanja na ulici.

Prvi dan si bodo udeleženci ogledali predstavbo Otok, kateri
bo sledila diskusija in spoznavanje osnovnih prvin uličnega
gledališča. V petek in soboto bo potekalo intenzivno izobra-
ževanje na področju igre in improvizacije, iskanje lika, razis-
kovanje glasu in giba, učenje osnovnih akrobatskih veščin in
uporaba javnega prostora kot umetniškega prostora. V ne-
deljo pa se bodo udeleženci udeleževali v lastni izrazni obliki
in pripravili kratko intervencijo pod vodstvom mentorjev.

CENA DELAVNICE: 50 EUR učenci in dijaki, 40 EUR člani
Kluba študentov Sežana, 70 EUR ostali mladi do 30 let in
brezposelni ter 90 EUR vsi ostali.

PRIJAVA: Delavnica je namenjena skupini najmanj 7 do
največ 20 oseb.

Prijave se zbirajo v Kosovelovem domu Sežana na
e-naslovu info@kosovelovdom.si do 8. septembra 2017.

ORGANIZATORJI: Klub študentov Sežana, Kosovelov dom
Sežana in Mladinski center Podlaga

Izvedba delavnic spada v projekt ZA DELI STE SEMDICO!

Spletni nakup vstopnic in celoten program

www.kosovelovdom.si

Kulinartfest

Letošnji Kulinartfest je bil pravi uspeh. Odprl se je že v petek zvečer z odlično obiskano predstavitev nove pesniške zbirke Aceta Mermolje, ki je izšla v novo ustanovljeni založbi Sfera, kjer so z branjem poezij sodelovali številni gostje, za izjemno glasbo pa sta poskrbela harmonikaš Štefan Bembi in saksofonist Tomaž Nedoh.

V soboto se je vse najprej začelo s sijajnim vremenom, kar je prvi pogoj za nemoten potek knjižnega sejma pod milim nebom, čudovito je bilo vzdušje med obiskovalci, sodelujočimi in nenazadnje med vsemi vaščani in člani društva Debela Griža Volčji Grad, ki je soorganizator praznika, skupaj z Založništvom tržaškega tiska. Dogajanja so bila na številnih lokacijah. Na glavnem prizorišču, v Mržkovi domačiji – vaškem domu, so bile na ogled stojnice s kuharskimi knjigami in domačimi izdelki, obiskovalci so poskusili volčjegrajsko joto z repo tropinko – seveda ob teranu in kraškem belem vinu, frtaljo z brščikami, ki jo je ponujalo KD Brest iz Brestovice, kraške supe, delo žensk RD Pliska iz Pliskovice, pa še dobrote iz ekološke kmetije Artšpil s Kozjanskega in pečene klobase iz prav posebnega žara Big Green Egg. Otroci so se pod vodstvom Mateje Vekar udeležili ustvarjalne delavnice s slanim testom, med tem so odrasli prisluhnili predstavitvam treh knjig. Prva je bila najnovejša knjiga ZTT iz zbirke Kulinart, 99 Kuharic z dušo Iztoka Iliča, ob katerem sta spregovorila tudi ilustrator Arjan Pregl in lektorica Irena Destovnik. Sledila je predstavitev

Velike knjige o siru v založbi zavoda Margarana, avtorice Alje Furlan. Za konec pa so se bralke v krogu povezale z rožami ob predstavitvi knjige Pod okriljem kapucinke – rože, hrana za dušo, avtorice Ljube Južnič. Pod večer so na borjaču Mržkove domačije nastopili pevke, plesalci in godci društva Kraški šopek iz Sežane, za zaključek pa so se vsi zavrteli pod vodstvom plesnega učitelja Borisa Rebule iz Plesnega studia Rebula iz Šempetra. Ob Kulinartfestu je zaživel ves Volčji Grad. Že od jutra so se obiskovalci sprehajali po vasi in okolici, spoznali so kraj v spremstvu vaške vodnice Suzane Pirec Cigoj, obiskali so kmetijo pri Šunčevih, kjer so rezali pršut

in je ob klekljarski delavnici bila na ogled razstava čipk. Odprte so bile še domačija pri Gorenknih, biodinamična kmetija Pri Kamnarjevih in medarstvo Furlani. Obiskovalci so prišli od vsepovsod, iz Slovenije in iz zamejstva in edini so si bili v tem, da je Volčji Grad že spet znal pokazati svojo najlepšo podobo: gostoljubje, dobro voljo in, ob zanimivi ponudbi za vse okuse, prekrasno spomladansko naravno okolje. Prireditelj je vsestransko uspela in utrdila pri organizatorjih željo, da prihodnje leto spet ponovijo vajo.

Besedilo: Martina Kafol

Praznik
Občine

Komen

23. - 25. junij 2017

glasbeni nastopi - delavnice - predavanja

Petek, 23. junij, Štanjel

17.00 - Slavnostna seja občinskega sveta

21.00 - Grajsko dvorišče: **Vlado Kreslin**
in Otroški pevski zbor POŠ Štanjel

Festival sivke na Krasu

Sobota in nedelja,
24.-25. junij, Ivanji Grad

prikaz strojne in ročne žetve sivke, nastopi
domačih društev in posameznikov, tržnica,
vodeni ogledi, delavnice, predavanja

Sobota od 14.00 dalje - **Sobivanje s
šakalom**, strokovni posvet in drugi dogodki
Brkinsko Kraške zveze lovskih družin
ob 17.00 - **Lokalno in tradicionalno naj postane
naša prihodnost**, okrogla miza z evropskim
poslancem Igorjem Šoltesom

ob 19.00 - koncert **Bakalina z gostom**

Nedelja, 25. junij, Komen

16.00-20.00 - **Naj poje kamen**
kamnoseške delavnice in predstavitve

20.00 - Koncert **Ana Pupedan**

Soorganizatorji:

VS Komen

Glavni
koordinatorski: **KOMENSKI
KRAS**

